

ПОЛИТИКИН

15
динара

БРОЈ
1519

ЗАБАВНИК

6. 2. 1981. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLII

Ripley

Веровали или не!

ТОМАС ВУЛЗИ

(1475-1530)

КАРДИНАЛ И ЛОРД КАНЦЕЛАР,
КАД ГОД ЈЕ ДОЛАЗИО
У ДОМ ЛОРДОВА, СА СОБОМ
ЈЕ НОСИО СВОЈУ ОМИЉЕНУ
МАЧКУ.

ВРСТА КОКОШАКА

ИЗ ТЕКСАСА
КОЈЕ ИМАЈУ ЦРНО И ЖУТО
ПЕРЈЕ, НОСЕ ЈАЈА ЧИЈА
ЈЕ КОРА ЛУБИЧАСТЕ
БОЈЕ.

ИДОЛИ

АФРИЧКОГ
ПЛЕМЕНА
БАМИЛЕКЕ
ИЗРАЂЕНИ СУ
У ОБЛИКУ
ВЕЛИКЕ
ФОТЕЉЕ
У КОЈУ
МОЖЕ
ДА СЕ
СМЕСТИ
ПЕДЕСЕТ
ЉУДИ.

ПРВА ВЕТЕРИНАРСКА БОЛНИЦА

У ИСТОРИЈИ
ОСНОВАНА ЈЕ У
БОМБАЈУ ЈОШ ПРЕ 2200 ГОДИНА. ПОДИГАО ЈУ ЈЕ
ВЛАДАР АСОКА КОЈИ ЈЕ ПРИПРЕТИО СМРТНОМ
КАЗНОМ СВИМА ОНИМА КОЈИ ЛОШЕ ПОСТУПАЈУ
СА ЖИВОТИЊАМА.

ЖЕНЕ

ИЗ ПЛЕМЕНА
ПУРАНГА,
НА ТИБЕТУ, УПОТРЕБЉАВАЈУ
ЧАЈ КАО ЈЕДИНО
КОЗМЕТИЧКО
СРЕДСТВО.

ВОЈВОТКИЊА СИМБУРГИС

ЖЕНА АУСТРИЈСКОГ ВОЈВОДЕ
ФРИДРИХА V, ИМАЛА ЈЕ
ТАКО ЈАКУ РУКУ ДА ЈЕ
ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ ПЕСНИЦЕ
МОГЛА ДА УКУЏА ЕКСЕР
У ДРВО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● највећи цвет на свету је А-
morphophallus који се гаји у
ботаничкој башти у Богару, на
Суматри. Висок је 1,20 метара, а
његова круница има пречник
од 72 центиметра.

● у човечијим устима налази
се шест пљувачних жлезда, по
три са сваке стране. Ове жле-
зде у току дана излуче око ли-
тар пљувачке.

● пре неког времена једна
фирма у Норвешкој произвела
је електронски апарат који рас-
терује пацове. Апарат ради на
принципу ултразвучног предај-
ника на који може да се прик-
ључи до двадесет звучника.
Познато је да пацови, као и
други глодари, беже од високо
фреквентних звукова које
људско ухо не може да чује.
Ови апарати могу да створе
ултразвучни зид око фабрика
за прераду хране, силоса, ресто-
рана и т.д. и на тај начин без
употребе отрова, заштите храну
од најезде ових глодара.

● шкотског теријера по имену
Кори његова власница Едри
Рид научила је да разликује
боје. Кори је у стању да из
гомиле разнобојних клупчади
вуне узме управо оно које се
од њега затражи.

● изгледа да је фалсификато-
ра новца било откад новца
постоји. У списима римског и-
сторичара Плинија Старијег
(23—79 г) може се прочитати да
су у Риму колекционари новца
плаћали фалсификоване нов-
чанице по цени двоструко ве-
ћој од стварне.

● делфини живе у рекама Инд,
Ганг, и Брамапутра. Због тога
што се стално налазе у мутној и
муљевитој води, потпуно им је
закржљало чуло вида, али је
зато веома добро развијено чуло
слуха помоћу кога се извр-
сно оријентишу. Ови речни
делфини живе око педесет го-
дина. Остало их је још веома
мало, па су зато законом зашти-
ћени.

● од једне циновске калифор-
нијске секвоје, чија висина
достиге и до 112 метара, могло
би да се направи 10 милијарди
палидрваца или око 100 милио-
на кутија за шибице. Када би
се ове кутије поређале једна до
друге, покриле би растојање од
Париза до Москве.

● донедавно се сматрало да је
највише дрво на свету америч-
ка секвоја висока више од 100
метара. Недавно је, међутим, у
Африци пронађен баобаб горос-
тасних размера. Висок је 189
метара, а стабло има пречник од
43,5 метара

Али сте знали да певање женског хора чије чланице носе мини-сукње звучи лепше од конкуренције обучене у дуге хаљине? Иако овако нешто може да звучи као будалаштина, ипак није тако: иза ове тврдње стоји главом и петом (и гласом, наравно) професор музике са широм познатог универзитета у Кембриџу. За ову занимљиву појаву он има „логично“ објашњење: дуге хаљине делимично упијају звук, што није случај и са минићима?! Разлика, истина, није велика, али је сасвим довољна за добро извежбано уво. Не треба посебно наглашавати да и они без нарочитог слуха

**ЉУДИ
ПРОНАЛАСЦИ**

КЛИЗАЉКЕ ОД БАНАНЕ

митом и другим експлозивним материјама, умногоме олакшавају утврђивање њиховог порекла. Једна од тих материја омогућила би утврђивање извора експлозива по експлозији, док би друга, међутим, емитовала

**СВАКОГ ДАНА ЉУДИ ИЗМИШЉАЈУ
НОВЕ ИЗУМЕ КОЈИ ЋЕ НАМ ОЛAKШАТИ,
АЛИ ЧЕСТО И ИСКОМПЛИКОВАТИ
ЖИВОТ.**

омогућава непрестано тражење стања болесника који се транспортује.

АУТОМОБИЛ КОЈИ ГОВОРИ

На кц-ју нешто и о „незаобилзним“ аутомобилима. По неким истраживањима у САД је сваки аутомобил 1940. године возио просечно 3,2 путника. Десет година касније тај просек већ пада на 2,1 путника, да би 1965. износио само 1,2 путника. Ако се овакав тренд и даље настави, бар тако верују неки Американци, 1990. године по њиховим путевима кружиће аутомобили без путника!

Без обзира на то да ли ће се ово предвиђање обистинити или не, возња аутомобилом у будућности биће много занимљивија него сада. Јер, аутомобили би ускоро требало да проговоре! Наиме, стручњаци

Прва машина на свету за љуштење куваних јаја, капацитета 3.000 јаја на час.

„осећају“ одређене разлике...

Оскудније обучен женски хор само је један од небројених проналазака који се свакодневно појављују широм света (а нарочито у САД) и који углавном имају намеру да нам олакшају и улепшају живот. Истина, има и таквих изума (они су, изгледа, у већини) чији је основни циљ да неком олакшају, а другом загорчају живот. Но, и они су плод некакве људске генијалности, иако је та „генијалност“ ту и тамо погрешно усмерена.

БОМБА С МИРИСОМ РУЖЕ

Извесна америчка фирма почела је да производи, врло злобно измишљено средство за клизање такозвану „кору од банане“. Оно се, ваљда, стварно производи на основу некаквих материја из бананиних кора, а намењено је, пре свега, растурању демонстрација. Површина по којој се посипа та материја постаје толико клизава да се на њој не би одржао на ногама ни најспретнији акробата. А пошто већина демонстраната нема више од две ноге, у споменутој фирми мисле да ће се полиција и те како заинтересовати за њихову „кору од банане“.

С друге стране, америчка полиција, опет, много очекује од проналазка материја које, помешане са дина-

карактеристичан мирис непосредно пре експлозије, чиме би омогућила угроженима да се на време склоне. Парфимисање експлозива требало би пре свега да се употреби у борбе против терориста и гангстера.

Али, пређимо на мање експлозивне теме.

СЛОБОДНО ПОЈЕДИТЕ АМБАЛАЖУ

Американци су, по ко зна који пут, на путу да докажу како практичније нације од њихове нема. Наиме, неки се амерички биолог досетио једноставног начина за лакше уклањање велике количине амба-

лаже са којом данас не знамо шта да радимо: једноставно, појешемо је! Открио је да неке органске материје, као што су папир и картон, уз додатак неких врста бактерија, лако могу да се преобрате у јестиве протеине! Ако се његов проналазак и шире употреби, нећемо као данас само пити млеко и јогурт из картона већ ћемо уживати и у укусу самог картона.

Неки други Американац (ђаволи једни) конструисао је малу, једноставну и надамце практичну нараву која ће риболовцима аматерима омогућити да установе где би било најподесније место за бацање удице?! Заправо, ради се о минијатурном сонарном уређају који емитује звуке одређене таласне дужине и тако утврђује присуство риба. Можда ће се овај популарни спорт још више упражњавати кад буду пронашли справу која ће сама и да лови рибу и да их ставља на обалу поред рибара.

Више нико не мора да се плаши да ће управо њега да погоди гром. Јер, једна група шведских инжењера конструисала је специјални детектор који упозорава на могућност ове природне појаве читавих шест минута раније. Чим настану погодни услови за удар грома, детектор аутоматски укључује једно звонце које угрожене упозорава на опасност.

Ако ипак дође до такве или неке друге несреће, унесрећени риболовац не треба много да се брине око тога како ће да преживи дугу вожњу болничким

Да ли волите да се слинате и испод воде? Препоручујемо вам најновији проналазак јапанских стручњана — подводну намеру »Minolta Weather-matic«.

ходницима. Амерички научници конструисали су специјални покретни болеснички кревет који је права минијатурна клиника. Ова бела постеља опремљена је системом за давање кисеоника, уређајем за масажу срца итд. и

у центру америчке аутомобилске индустрије Детроиту озбиљно размишљају о томе да ускоро у аутомобиле почну да уграђују синтетизаторе људског гласа који ће возача обавештавати о свему ономе због чега он данас тако често мора да гледа на инструмент-таблу, и још много тога.

Синтетизатор ће возаче да упозорава на прекорачење брзине, на то да треба да употреби сигурносни појас, на помањкање бензина у резервоару и још много тога. Укратко: возач ће морати само да гледа на пут испред себе и слуша љубазни глас синтетизатора (вероватно ће то бити женски глас!) који ће му преносити обавештења компјутера уграђеног у аутомобилу. Справа ће знати шта се све догађа у возилу. Касније ће тај рачунар бити тако програмиран да ће моћи пријатно да ђаска са возачем или чак сам са собом ако возача више не буде!

Др Ханс Хас: Сензационалистичка али и логична теорија

ЧОВЕК ПОСТАО

РАСПРАВЕ О НАСТАНКУ ЧОВЕКА НЕ ПРЕСТАЈУ МАДА НАМ СЕ ЧИНИ ДА ЈЕ СВЕ ВЕЋ РЕЧЕНО. НЕДАВНО ЈЕ ТЕОРИЈА ПОЗНАТОГ АУСТРИЈСКОГ ОКЕАНОЛОГА ДР ХАНСА ХАСА ИЗАЗВАЛА ПРАВУ СЕНЗАЦИЈУ. И ПОЛЕМИКУ, НАРАВНО.

Први његови чланци, објављени пре тридесетак година у стручним часописима и недељној штампи, били су својеврсна сензација: на узбудљив начин млади биолог др Ханс Хас описао је своје подводне авантуре са ајкулама, октоподима и осталим становницима мора. Милиони људи су касније гледали његове прелепе документарне филмове на телевизији. Затим је одједном нестао из јавности, да би се тек недавно опет појавио са једном сензационалном тврдњом. И овог пута дубоко је заронио, али у прошлост, у још увек недовољно разјашњена времена праисторије. Сада овај научник из Беча, иначе професор за системску анализу, тврди: Човек потиче од ајкуле! Покушаћемо да вам укратко пренесемо основне тезе др Хаса из његове најновије књиге „Како је од рибе постао човек“.

МОРСКЕ ЖИВОТИЊЕ НАВИКЛЕ НА КОПНО

Већина људи верује, а то се и у школама учи, да човек потиче од мајмуна. То је, ипак, само последњи корак и последица једног неупоредиво већег и фасцинантнијег развоја. Заинтересујемо ли се за порекло нашег тела и наших органа, онда је предак мајмун значајан само када се посматра развој нашег мозга и руку. Сви важнији органи људског тела — изузев плућа — настали су отприлике пре 900 до 400 милиона година када је наш праисторијски предак још живео у мору у облику рибе. Човек је, дакле, само једна морска животиња прилагођена животу на копну.

Делови из којих се састојимо настављали су у потпуно различитим ерама и зато није никакво чудо што је човечје тело све пре него савршено. Станемо прво пред огледало. Очи, уста, нос — они нипошто ни су могли истовремено да настану. Усни отвор настао је пре неких хиљаду милиона година, док су зуби знатно млађи — настали су пре 400 милиона година, а усне тек пре четири до два милиона година. А очи? Велује осетљиве на светлост старе су преко 600 милиона година, зенице тек неких 460 милиона година, а трепавице једва да имају 200 милиона година. Слично је и са осталим деловима нашег лица, са читавим нашим телом. О некаквом истовременом настанку не може да буде ни говора. Напротив, наше тело је велика »папазјанија« најразличитијих делова који су настали у различитим епохама, под различитим околностима, на различите начине.

Не постоји замршенији крими-

налистички случај чије разјашњавање захтева вишег марљивог рада, логичких закључака и техничких помагала него што то захтева проблем настанка човека. Тако је пре готово 130 година откривено да су сви облици постојећег живота на нашој планети сродни једни с другим — да сви, очигледно, воде порекло од истих, микроскопски малих праисторијских предака. Све је то покренуло армију научника да покушају да реконструишу ово гигантско родословље на коме смо ми тек једна гранчица.

ПОЧЕТАК У АКВАРИЈУМУ

Ембрион човека показује и доказује наш историјски развој. Између треће и девете недеље са отворима налик шкргама и крвним судовима он у потпуности наликује онима код ајкуле. У мајчиној утроби дете сазрева у некој врсти акваријума, што му и данас дочарава услове средине живота његовог ајкуластог претка.

Сви сувоземни кичмењаци — баш као и данашње ајкуле — потичу од праисторијских ајкула, по мишљењу професора Хаса. Док су ајкуле остале у мору и једва се промениле, дотле је другим потомцима-рибама снабдевеним плућима — успело да освоје копно. Из њих су се пре 340 до 360 милиона година развиле такозване амфибије — водоземци. А пре неких 320 до 330 милиона година неки водоземци дефинитивно напуштају воду и тако настају рептили који полажу своја јаја на копну. То им је успевало захваљујући томе што је вода у којој су се дотле налазила њихова јаја сада пренета у само јаје. Наука назива ову појаву аунион: реч грчког порекла која означава унутрашњу опну водењака од нежног провидног ткива, испуњену такозваном амнионом водом која штити ембрион. Ствара се код човека и виших кичмењака и развија се под istim условима као код рибљих прапредака.

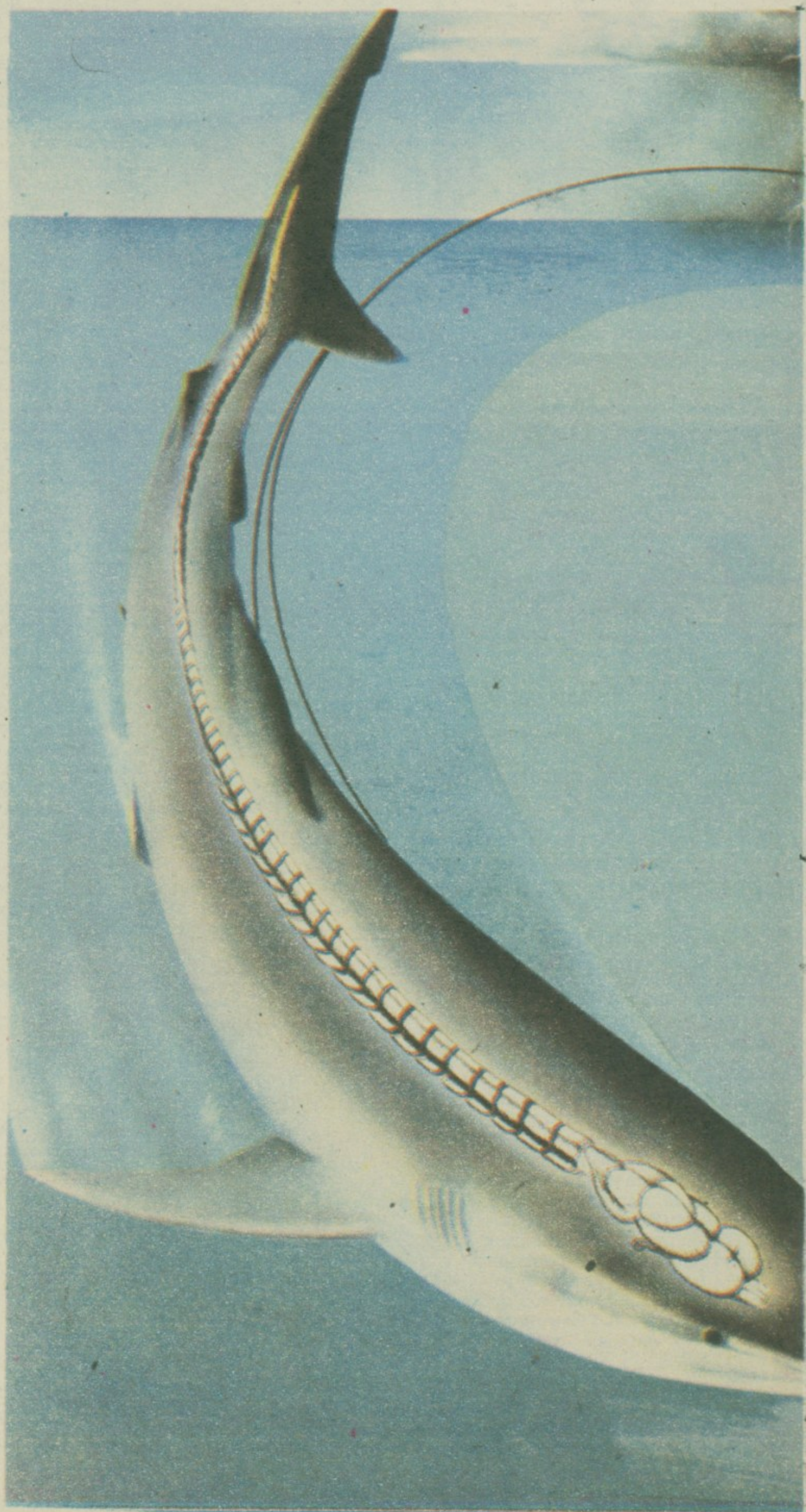
Из породице рептила настали су пре 230 до 250 милиона година сисари којима припада и човек. Они више не лежу јаја већ младе носе у телу. Љуска јајета због тога закржљава, повлачи се, али акваријум остаје. Било да је у питању камила, кртица или човек: сви се развијају у једној од ћелија у специфичном воденом »базену«.

Зуби су очигледан доказ нашег развојног пута. Они су настали из телесних крљушти које су се код праисторијских ајкула пре 400 до 430 милиона година већ развиле на ивицама уста. И данас нам сваки ајкулин ембрион јасно показује ту промену. На ивицама њене губице крљушти су дуже од чега

касније настају њени опасни зуби. Као и код крљушти они стоје у реду један иза другог. Ако отпадне, брзо могу да се обнове.

Код сувоземних кичмењака, напротив, зуби су се јавили знатно касније, али опет на праисторијски начин. Због тога се анатомска градња наших и ајкулиних чељусту потпуно слаже.

А наше уши? То што чујемо и најтише тоне и уживамо у њима можемо да захвалимо управо околности што се из хрскавичаве чељусту нашег ајкуластог претка развила коштане вилица код водоземаца и што се код сисара знатно касније појавио још коштанији зглавак у односу на првобитни. Већ код праисторијских ајкула

ОД АЈКУЛЕ?!

предњи лукови шкрга претварају се у потпорну ивицу усног отвора, у основну чељуст. Првобитни шкржни отвори нестају и ствара се усни отвор који нам ајкуле и данас тако стравично показују. Освајањем копна та веза се претвара у усну шупљину исто толико нефункционалну као и шкрге. Једна кожица се издваја напоље и добија додатну функцију. Показало се да је врло погодна за примање звучних таласа и тако од ње настаје бубна опна, а од усне дупље слушна цев.

Основна вилица настала из хрскавице даљим развитком окоштава. Тако је настала коштана вилица коју поседују сви сисари, па и човек. Беспослени остају шкржни отвори чији доњи део ускоро пос-

таје део језика. Горњи део постаје мала кост, такозвана »columella«, која повезује бубну опну са звучно обрађеним лавиринтом. Из доњег дела основне виличне кости настаје још једна слушна кошчица: чекић. Из горњег настаје наковањ. И колумела доживљава још једну промену: постаје узентија. Тако настаје ланац од три кошчице којима човек може да захвали за свој слух.

Није то, ипак, све. Из остатака шкржних отвора настали су, осим тога — како то данас доказује ембрионални развитак — гркљан, укрупњена прстенаста ваздушна цев. Стварају се затим штитна жлезда која, између осталог, управља нашим растом и телашца епитела — нове хормонске жлезде

које регулишу довод калцијума у кости. Ту је и грудна жлезда чије делотворне материје утичу на стварање лимфног система и анти-

ПУНИ СМО ГРЕШАНА

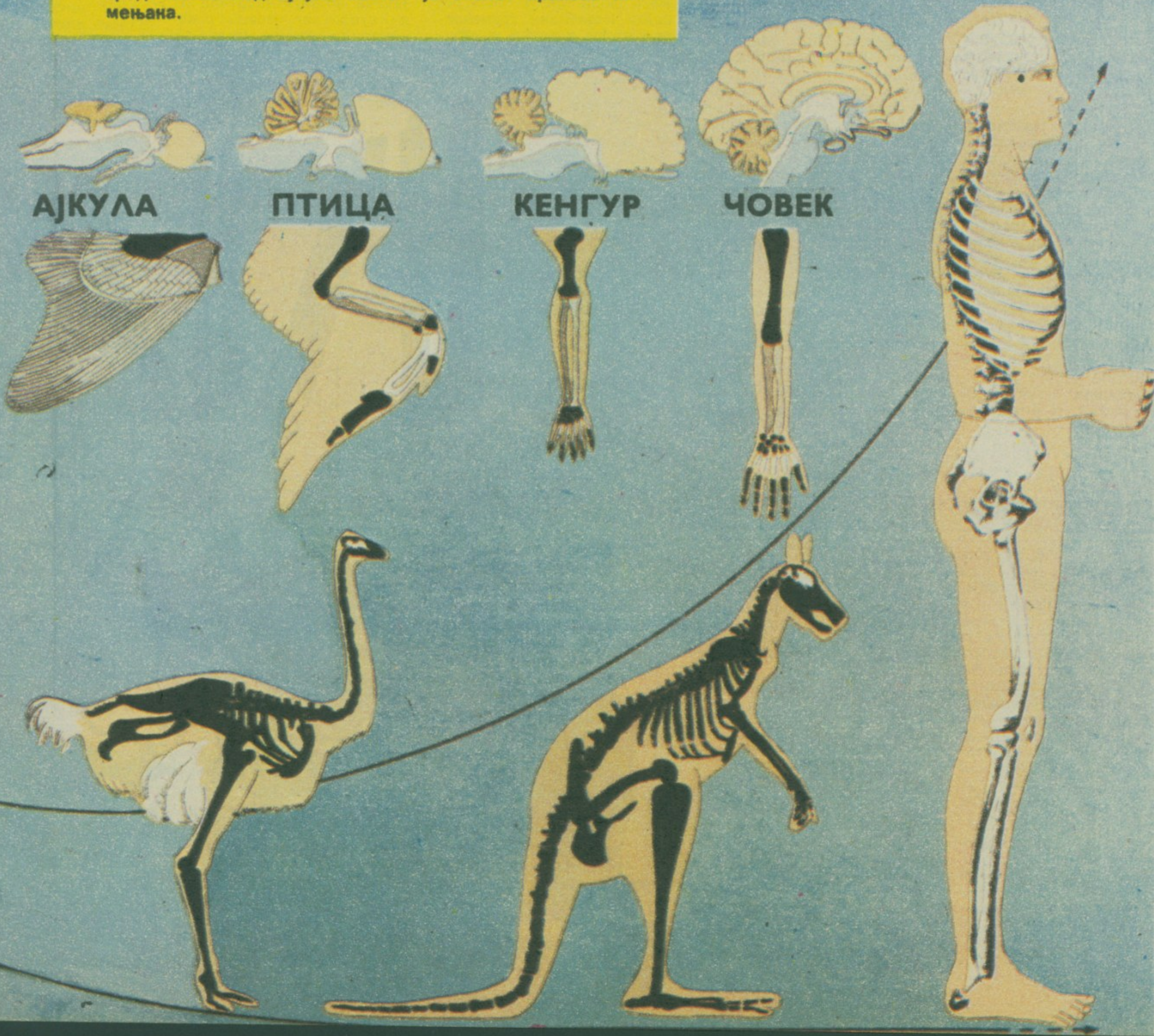
Наше очи личе готово у свим детаљима на очи сипе, дакле мекушаца. То је утолико вредније да се помене пошто кичмењаци и мекушци воде порекло од две развојне линије које су се отцепиле још пре хиљаду милиона година. Развитац њихових органа за вид протекао је, према томе, потпуно независно један од другог. Позадина

сипиних очију конструкционо је правилно постављена, док су наше „пуне грешака“. Код сипе, ћелије осетљиве на светлост okreћу се према светлости која пада, одводе сигнале уназад. Код очију човека, које су се развиле од ајкулиних, напротив, чулне ћелије стоје наопако. И за ово учење ембрионалног развитка постоје јасна објашњења, пошто су очне дупље код једних и других настале на различите начине. Да је човек био жељени циљ животног развитка, онда би предности једне сипе биле једва разумљиве. Али, овако се ова конструкциона грешка може објаснити нашим пореклом од ајкуле.

Ово је само део тврдњи признатог аустријског научника др Хаса које, мада често звуче сензационалистички, делује прилично логично. Зато, ако доживите (и преживите, наравно!) неки подводни сусрет с ајкулом, знајте да је то можда бир сусрет са далеком претком. Можда?

М. Ш.

Не само унутрашњи органи (плућа, срце, нерви) већ и поједине кости, нао и целонупан снелет показују код свих кичмењана запањујуће сличности. У горњем реду (десно) представљен је развитак мозга од ајкуле, преко птице, кенгура до човека. Испод: преображај пераја ајкуле у људску руку. Сасвим доле: из хрскавичавог предстепена код ајкуле настао је снелет крконова кичмењана.

ИЗ СЛАВНИХ
ДАНА

Н оћ је била прохладна, али ведро, права зимска. На путу који од Љубљане води према Пресерју није се видела ни жива душа. Само је један човек тридесетих година окретао педале бицикла. Журио је. У Љубљани удаљеној двадесетак километара владао је мир; окупирани град одавно је утонуо у сан јер је до поноћи остало мало времена. Ни у долини реке Љубљанице поред пруге Беч — Трст слика није била друкчија.

Путник на бициклу зауставио се и погледао на сат: од поноћи га је делило двадесет минута.

— Стићи ћу! — рекао је гласно и настави даље.

Био је сигуран да неће набасати на италијанску патролу. Искуство га је учило да непријатељски војници зазиру од хладноће и да више воле сан у топлој соби.

Стигавши на стотину метара од великог гвозденог моста преко Љубљанице, незнанац се зауставио и сисао са бицикла.

Гробна тишина притискивала је крај. Само покатак нарушавао ју је лавез паса у малом месту Пресерју на другој обали реке. Тамо ближе прузи, око 600 метара од моста, налазила се постаја са италијанским војницима. Тик уз мост, али на десној обали Љубљанице, уз који се нашао и незнанац, у бараци су спавали војници. Свака два часа по двојица Италијана устајала су и смењивала стражаре на мосту.

Неочекивано, зачуо се кратак рафал, а затим неколико дужих.

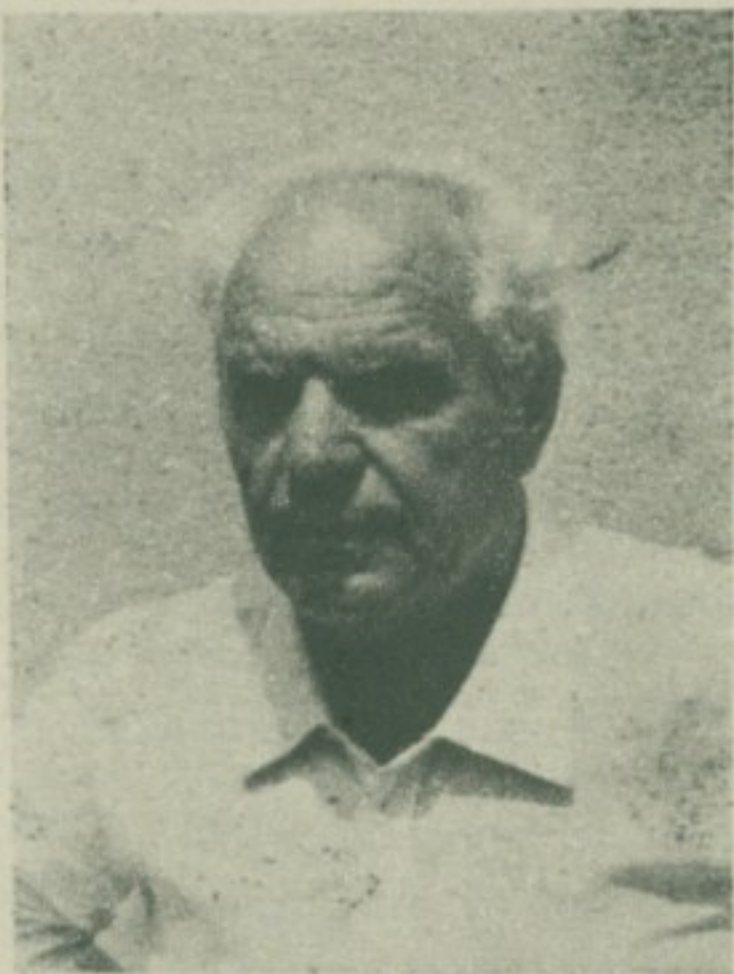
— He! — узвикнуо је ноћни путник.

ДОГОВОР У СТАНУ

Незнанац је имао два имена: рођено — Едо Михевц и илегално, партизанско — Доре Трдина. Са првим је још од пре рата био познати архитекта и један од само пет словеначких који су поред дипломе поседовали и ауторизацију, врсту научног и државног признања написаног и овереног лично од тадашњег монарха, док се другим потписивао у току рата као начелник Оперативног одељења Главног штаба НОВ Словеније.

Тешко би се икад Едо Михевц нашао поред пресерског моста те прохладне фебруарске или мартовске ноћи 1942, тачног датума се не сећа, што за ток догађаја и није важно, да није био комуниста још од 1932. године и уз то имао

ГРМЉАВИНА

Доре Михевц

завршену инжињеријску официрску школу у Марибору, једну од најбољих у бившој Југославији.

Са почетком рата и доласком Италијана у љубљански крај, у Михевцовом четворособном стану у Гајевој, данас Кидричевој број 5 у којем је иначе живео са мајком често су се окупљали водећи комунисти Словеније: Миха Маринко, Едвард Кардељ, Франц Лескошек... Кришом су долазили и исто тако одлазили. За случај упада полиције Михевц је обезбедио стан посебним начином неопаженог напуштања просторија. Разговори окупљених комунистичких првака знали су да се одује. Домаћин није оскудевао у новцу, па је његова мајка увек износила на сто понешто да се презалогати.

Михевц је живео повучено. Није био на листи за хапшење, ту и тамо мало је и радио, углавном ситније грађевинске послове, али се клонио јавног појављивања. Тајно је улазио у стан, понекад користио станове илегалца у граду и уопште живео стално на опрезу. Дани Љубљанчана текли су у пружању отпора и акцијама илегалца, али је недостајало нешто крупно, нешто што ће да сруши илузије Италијана о припајању Љубљане и шире околне њиховој фашистичкој држави. Михевц не памти детаљ ко је предложио тај „бум“, сећање га упућује на Миху Маринка и Алеша Беблера, али му је у памети да је предлог пао у његовом стану с јесени 1941.

ПРОБЛЕМ ЈЕ ЕКСПЛОЗИВ

Очи присутних биле су упрте у домаћина. Он је био архитекта и школован инжињерац, човек који зна „Ахилову пету“ готово свих објеката у граду и близини.

Михевц се замислио. Идеја је била прихватљива. Мучиле су га последице: за одмазду Италијани ће

Диверзија испланирана до најситнијег детаља текла би сасвим друкчије да се италијански стражар на мосту није изненада окренуо.

стрелјати двојицу, петорицу, стотину, колико буду желели — затвор је био пун родољуба. Рекао је то. Чињенице су, међутим, говориле да Италијани муче и стрелјају и без тога.

— Треба ми времена да размислим око избора објекта! — сложио се Михевц и прихватио планирање акције.

Увек темељан у послу, архитекта је с пажњом размотрио све околности. Што је дуже размишљао, све више се наметао закључак да би оно право било рушење моста преко реке Љубљанице у Пресерју. Прво, зато што преко њега води пруга за Трст којом Италијани транспортују трупе и ратни материјал, а затим Љубљана је у

близини, експлозија ће се чути у граду и ефекат код становника биће снажан. Нису то били једини разлози. Ништа мање није био значајан положај моста, а нарочито изглед терена око њега и присуство Доломитске партизанске чете у близини. Њени борци могли су за тили час да се ступе до реке, дигну мост у ваздух и врате се назад у Бабну Гору где су се прикривали она је била удаљена од десне обале Љубљанице код Пресерја два до три часа хода. И простор око моста омогућавао је да се лако оперише.

На руку акцији ишло је и обезбеђење. Велика италијанска постаја налазила се на супротној страни реке, неколико стотина метара од моста. Док италијански војници стигну... ако уопште стигну. Михевц ће се и за то побринути.

Начелно све је било тако, али детаљи... Каква је конструкција моста, где поставити експлозив, како и када се смењује стража колико војника има у бараци на левој обали реке одакле треба да пристигну диверзанти. Михевц ништа није хтео да препусти случају.

Експлозив је представљао проблем. Ваљало га је унети у окупирану Љубљану и архитектин стан јер је захтевао „обраду“. Осамдесет и пет килограма није ситница, то је читав џак! Прорадиле су везе илегалца и експлозив је почео да пристиже. Из предострожности од провале илегалци нису знали где се односи експлозив и чему је намењен. Преузимао га је у граду осамнаестогодишњи младић Наце Север, Михевцова десна рука. У стану га је прихватала архитектин мајка.

Наце је био душом и телом комуниста. Чим је изабрао Пресерје за место

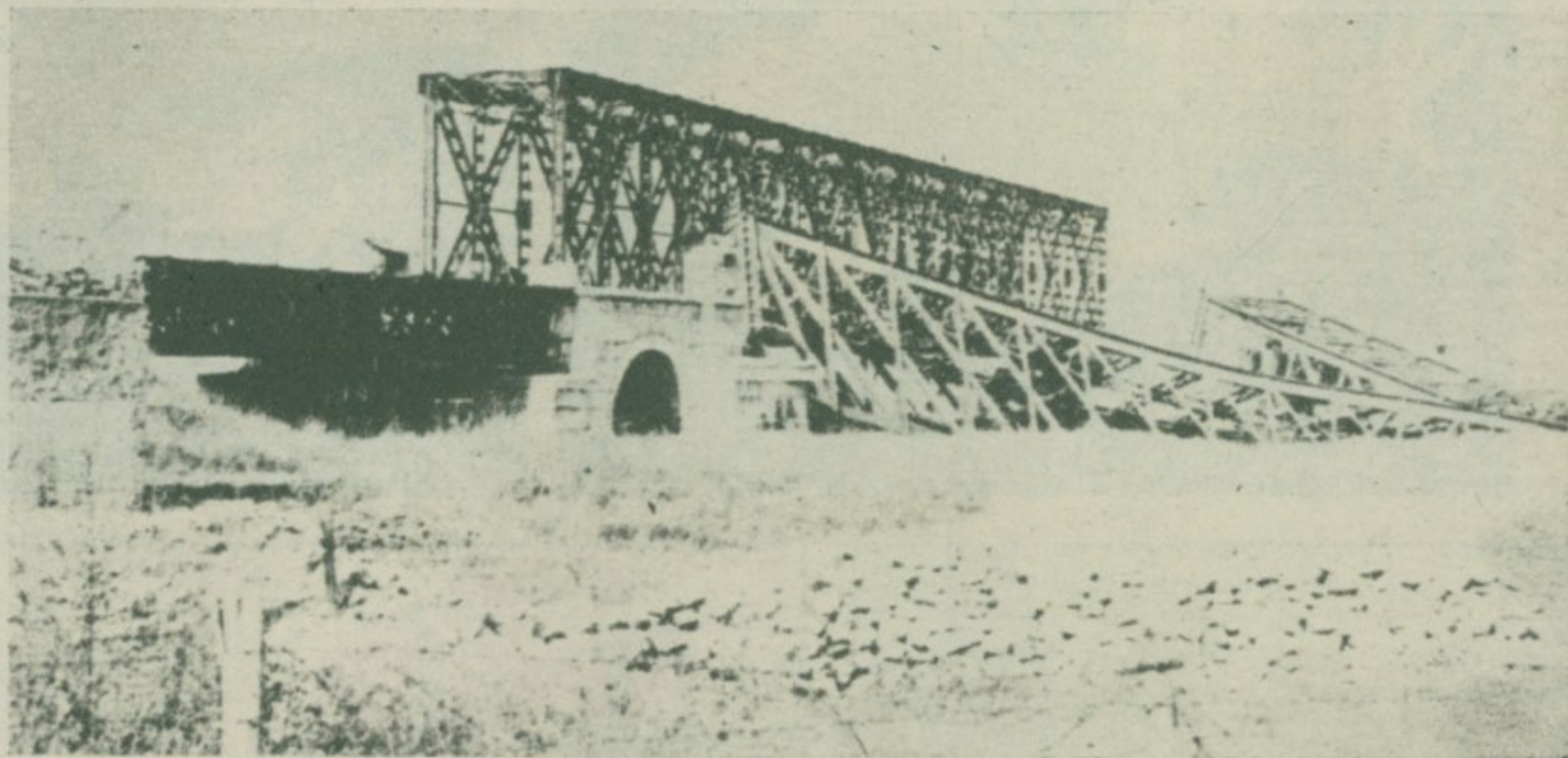
НА ЛЈУБЉАНИЦИ

акције, Михевц га је упитао да ли жели да учествује. Младић је одушевљено прихватио.

ВЕСЛАЊЕ У ПОНОЋ

Знајући колико је диверзија важна, архитекта је сачинио готово беспрекоран план. За то је било потребно неколико података и копија техничког цртежа моста. Цртеж су добили комунисти железничари. Михевц га је неколико дана анализирао. Требао је добро упознати сваку везивну тачку на попречном пресеку конструкције. Увек је правило: мост се не диже у ваздух као меса, већ га експлозија преломи од дна до врха по средини и он једноставно поклекне у воду, закрчи реку и коришћење старих стубова или тог места за подизање импровизованог, новог — искључено је. Ваљало га је, дакле, „окитити“ експлозивом по свим везивним тачкама на попречном пресеку по средини и то пакетима експлозива од по 12 килограма, затим пакетике повезати жицом, крај жице одвући далеко од конструкције и спојити са системом за активирање. Онај ко буде прикључио жицу и активирао експлозив имаће мало времена, једва неколико минута.

Пакетике експлозива припремила је архитекта мајка. Радила је срећна што помаже покрету.

Редан архивски сниман: у Пресерју је поред порушеног после рата изграђен нови мост.

Податке о стражама, времену њиховог смењивања и положају места, Михевц је прибавио сам: сопственим очима највише је веровао. Послужио се лукавством. Пошто су га у веслачком клубу знали као предатног спортисту, радо су му дали кајак на послугу. Једне вечери је завеслао, наводно да окрепи мишице. Разуме се, кренуо је Љубљаницом према пресерском мосту. Веслао је узводно више од петнаест километара. Било је тешко, пренапорно. Месецина му је помогла да види мост и све око њега, тачније оно што га је занимало.

На оба краја моста шетао је по један стражар. Остали су спавали у бараци.

После свих прикупљених података, Михевц је направио план диверзије. Предведео је сваки детаљ, баш сваки. Диверзија је морала бити изведена без иједног

пуцња! Тредесетак бораца Доломитске чете спустиће се са Бабне Горе, избити на Љубљаницу стотинак метара узводно од моста и укрцати и два чамца раније припремљена и везана за обалу. Потом ће се отиснути низ реку, неопажено прићи мосту, искрцати и поделити у две групе — за обезбеђење и минерску.

Највећи терет морала су да понесу два борца чији је задатак био да се привуку и ударцем онесвесте стражара на једном, а потом на другом крају моста. За њима наступа група за обезбеђење: упада у бараку и заскаче на спавању војнике и, на крају, у тишини и несметано ради минерска група.

Наце је био пресрећан што је Михевц њему поверио улогу у последњем чину драме: на младићу је било да провери повезаност експлозива, одвуче крај жице на прописано одстојање од моста и активира експлозив.

Миха Маринко се сложио с планом. Упитао је Михевца:

— Хоћеш ли ти да водиш борце у акцији?

— Не, чета има свог командира! Ипак, доћи ћу да гледам из прикрајка, не могу да одолим!

СЛУЧАЈНОСТ, АЛИ НАКВА

Неколико дана пре акције Михевц је отишао у Бабну Гору и командире чете изнео план. Пожелео му је срећу.

Акција је започела на време. У почетку се све одвијало како се пожелети може. Чамци су били на обали реке, обе групе тихо су допловиле до циља и искрцале се, наступила су два борца задужена да онесвесте стражаре. Тихо су допузили до првог, и на три корака устали. Остало је да се још баце на њега.

Шетајући горе-доле, стра

жар је управо био окренуо леђима. Иако двојица партизана нису изазвали никакав шум, Италијан се неочекивано окренуо. Покрет је био нагао, сасвим неприродан. Потпуно изненађени, борци су спонтано руком пошли према шмајсеру. Реаговали су инстинктивно. Прво кратким, а онда са неколико дужих рафала просто су посекали војника.

То нико није могао предвидети у плану диверзије. Готово идеално смишљена акција сада је била доведена у питање због ситнице!

Група обезбеђења није оклевала. Журнула је према бараци и хрупила унутра. Шеснаест италијанских војника већ је било будно, један наредник чак је држао пиштољ у рукама. Избора није било: рафали су се осули по војницима и нареднику.

Кренуло је наопако.

Двојица бораца на мосту ликвидирала су и другог стражара. Простор за минерску групу био је чист, али је невоља представљала италијанска постаја с друге стране реке у близини Пресерја. Тамо је настала узбуна и Италијани су сваког часа могли да стигну. Три партизана из обезбеђења потрчали су преко моста према постаји да зауставе непријатељске војнике.

Италијани су пожурили. Нису били спори ни партизански минери. Брзо су се попели на конструкцију жртно постављајући и повезујући експлозив. Меци су фијукали око њихових глава, али они нису посуштајали.

Наде у успех диверзије порасле су када је минерска група окончала посао и узмакла. Тада се, међутим, догодила готово невероватна ствар, случај који се дешава једном у милион случајева: залутали италијански метак погодио је и пресекао танку жицу у систему повезаног експло-

зива на мосту! Део експлозивне масе био је искључен!

Како је Наце у полутами приметио да је жица на мосту пресечена то никада није објашњено, али остаје као још једна запањујућа случајност те ноћи. Младић је похитао назад на мост да повеже пресечену жицу. Време предвиђено за акцију истицало је и — истекло. Наце није могао да одвуче крај жице и систем за активирање експлозива на довољну удаљеност од конструкције моста.

Митрљезац са помоћницима повукао се у последњем тренутку.

Повукли су се и остали борци Доломитске чете.

Кад је притиснуо ручицу, Наце је осетио блаженство у души. Страхобита експлозија преломила је мост као да је од дрвене грађе. Крајем се расуо одблесак. Грмљавина се чула чак у Љубљани. Тутњало је и рушило се, а онда нагло све умирило.

Михевц је посматрао из близине. Срце му је заиграло.

Наце је потпуно оглувео.

ЕПИЛОГ

После два дана Михевц је грађевинским послом посетио једног богаташа у оближњим Боровницама где се налазила италијанска команда сектора Војници су га ухапсили као сумњивог. Богаташ је гарантовао за њега. Задржао га је на ручку и позвао пријатеља — италијанског пуковника и команданта сектора. За трпезом Италијан се појавио Михевцу:

— Мој годподине, због све диверзије комуниста морамо да допремимо петнаест хиљада војника за чување пруге и подигнемо шуму бункера! Знате ли шта то значи!

Михевц је потврдио покретом главе као да има пуно-разумевања за његову муку.

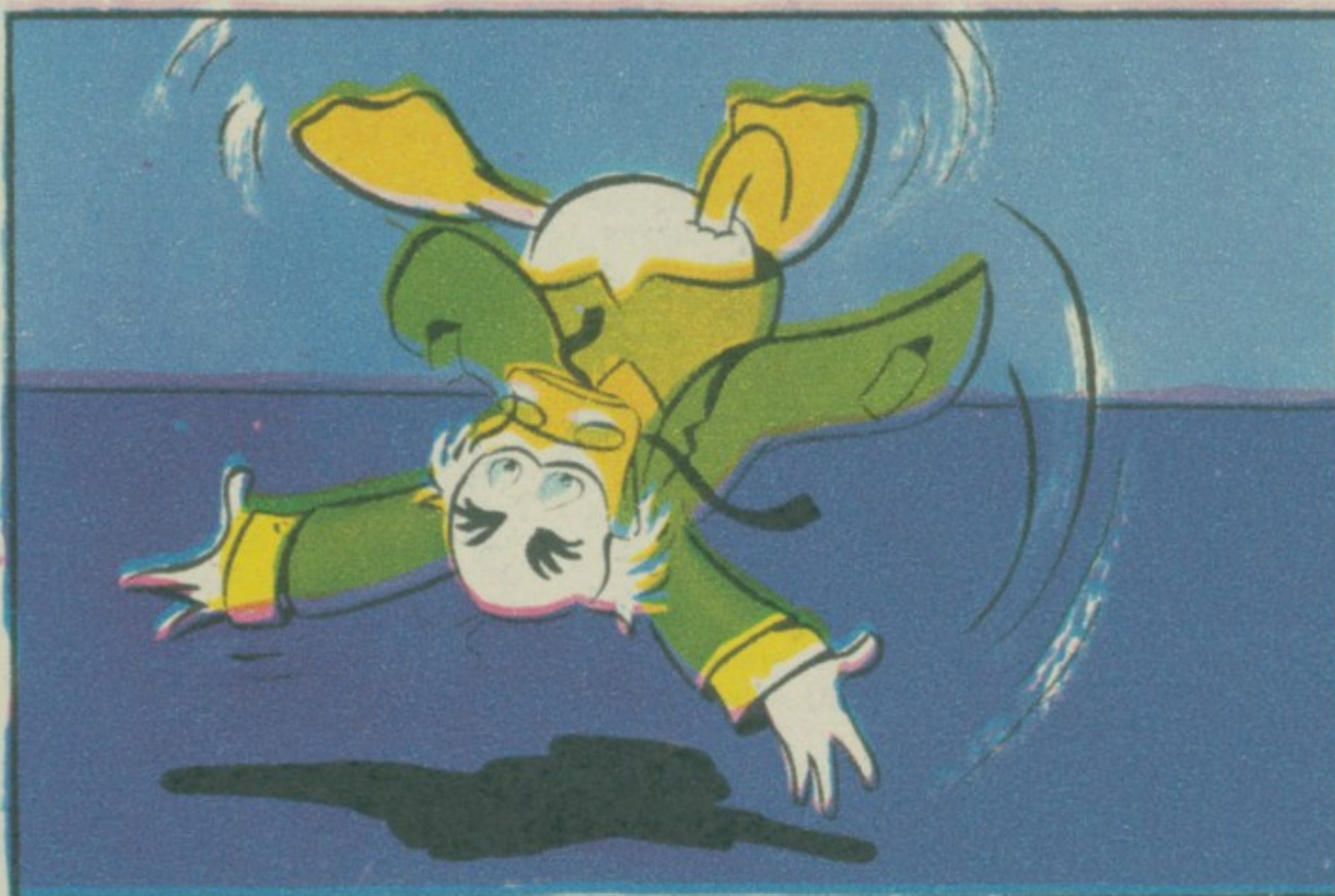
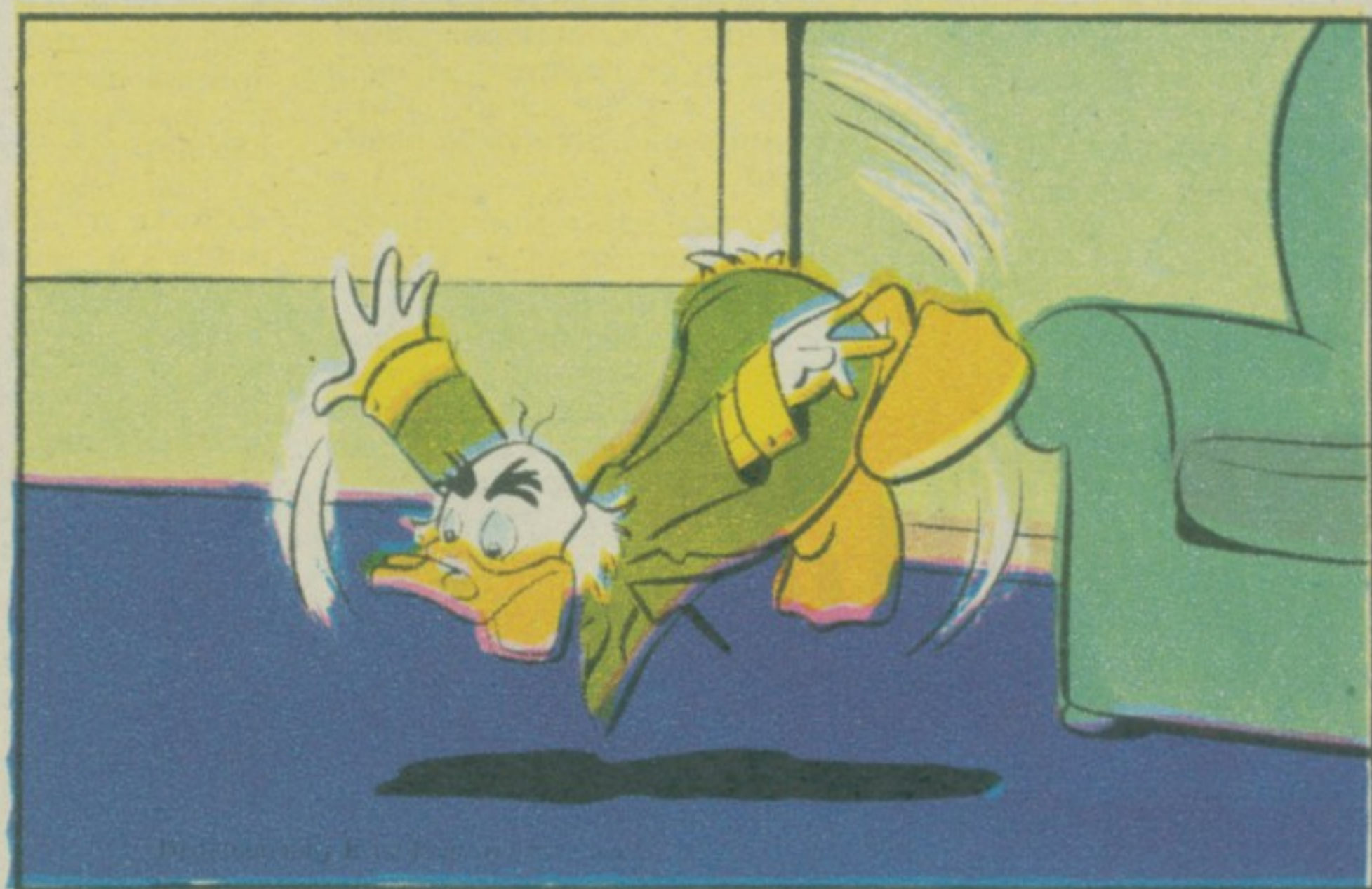
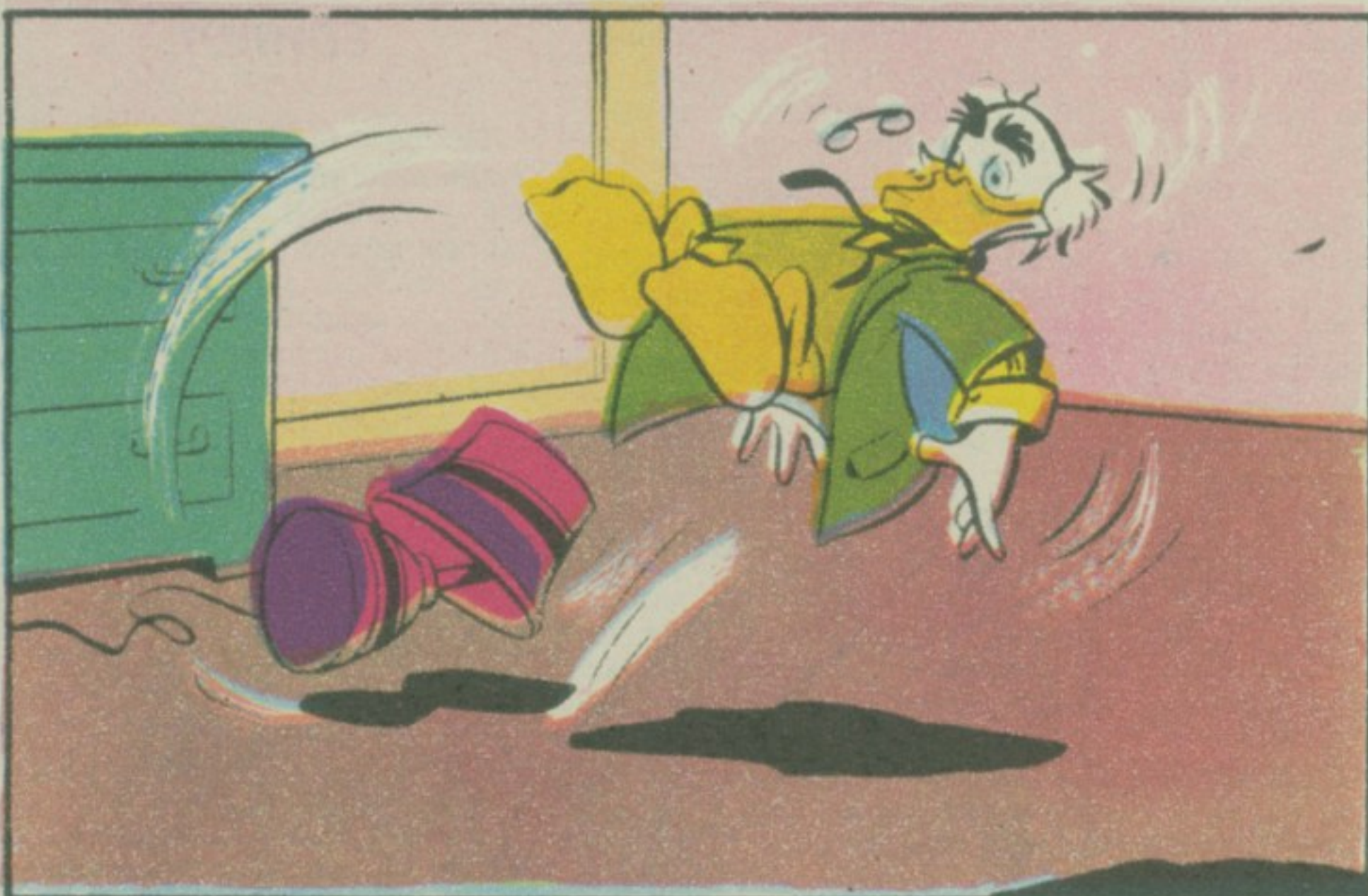
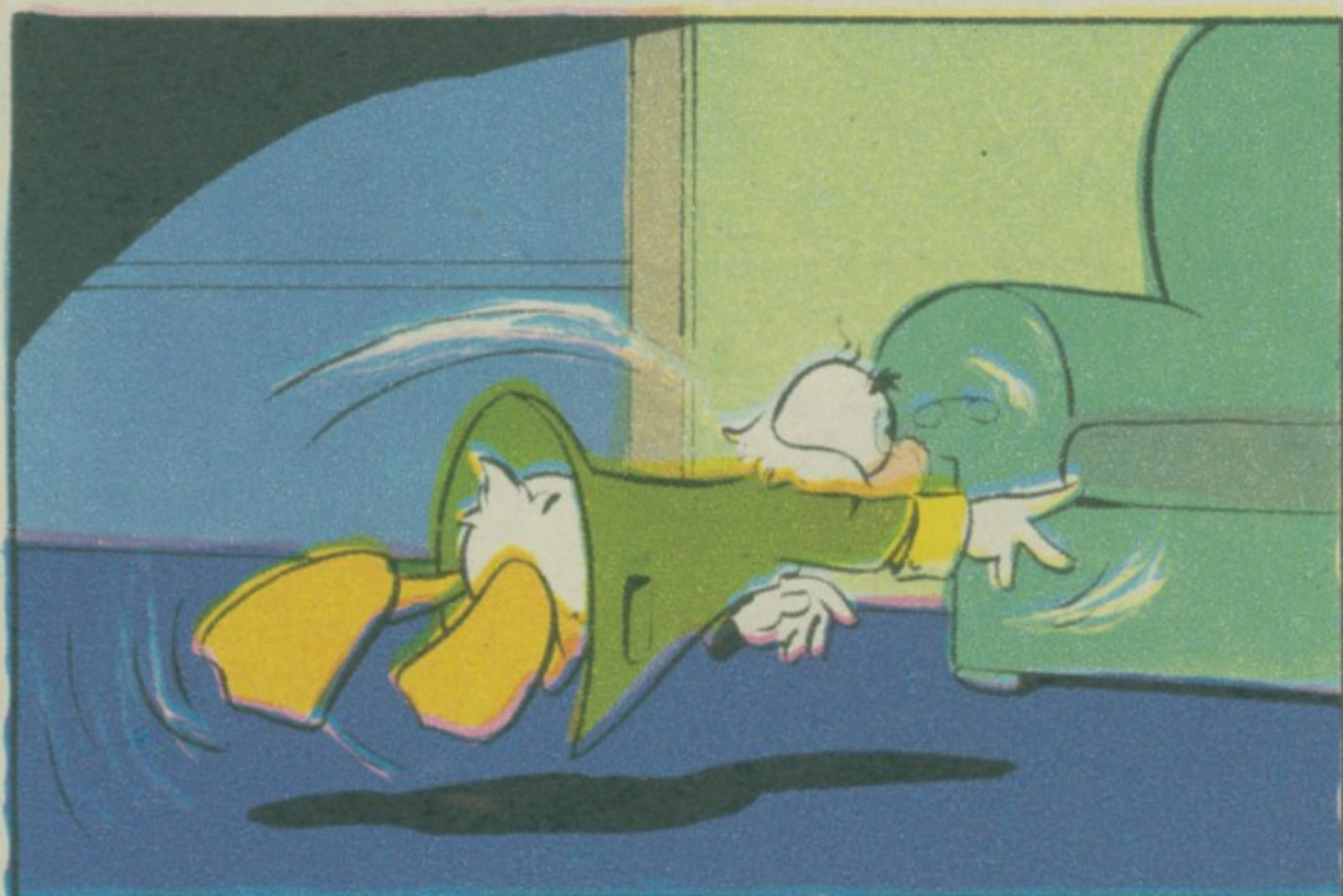
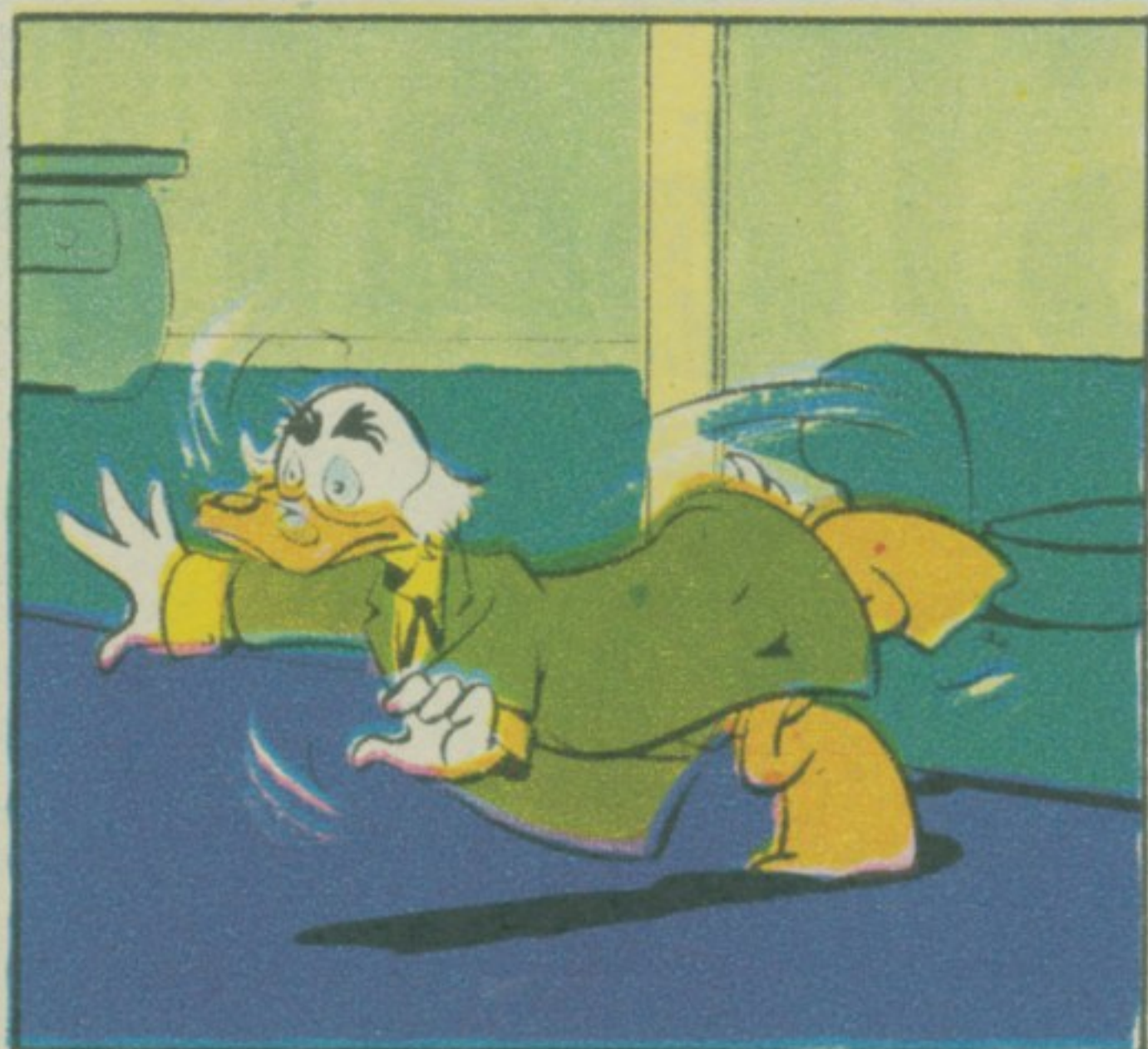
Наце Север је погинуо неколико недеља касније. Са групом другова опкољен је у некој шумској кући и убијен.

Доре Михевц данас живи у Љубљани. Професор је на Архитектонском факултету, катедра за стамбену архитектуру. Пројектовао је готово све хотеле у Порторожу, најновији у Љубљани „Холидеј ин“, фабрику... Носилац је више ратних и мирнодопских одликовања.

Миленко Тодоровић

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

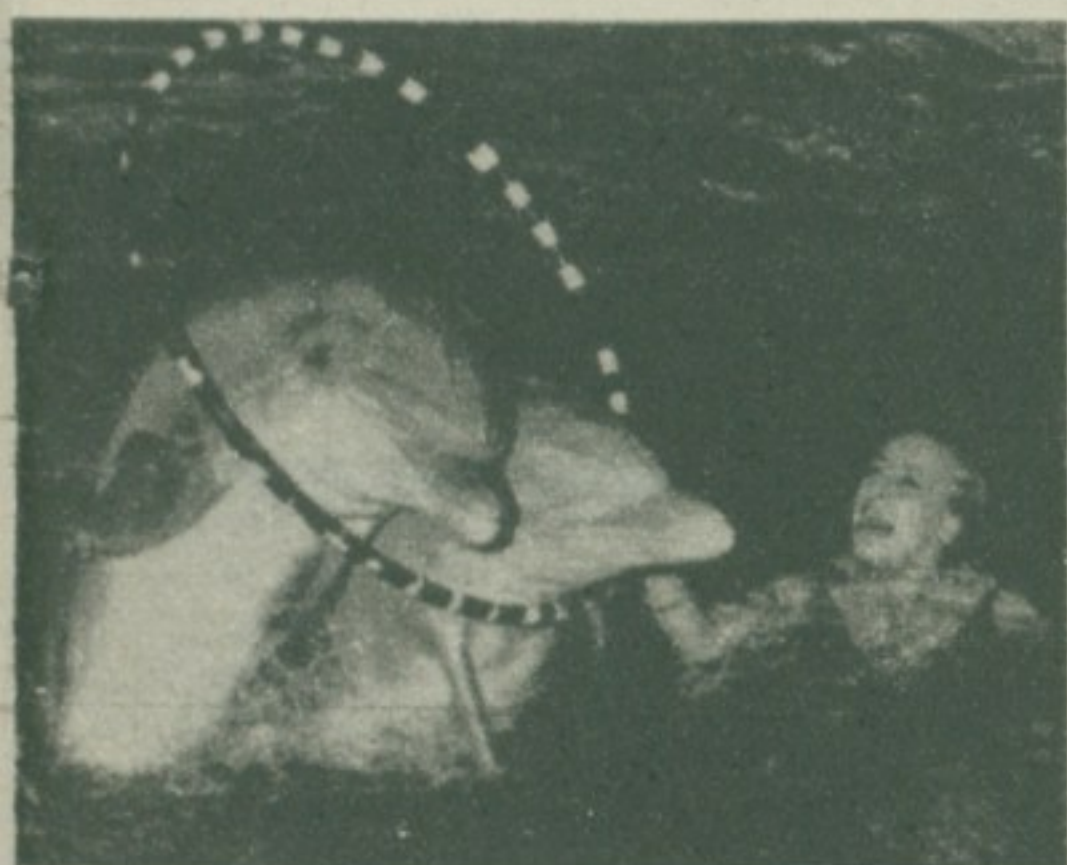
КАКО ОНО БЕШЕ

мали квиз за свезналице

1

Ови водени акробати спадају у најпаметније сисаре. То су:

- морски пси
- делфини
- китови

2

Спремиште за стреле зове се:

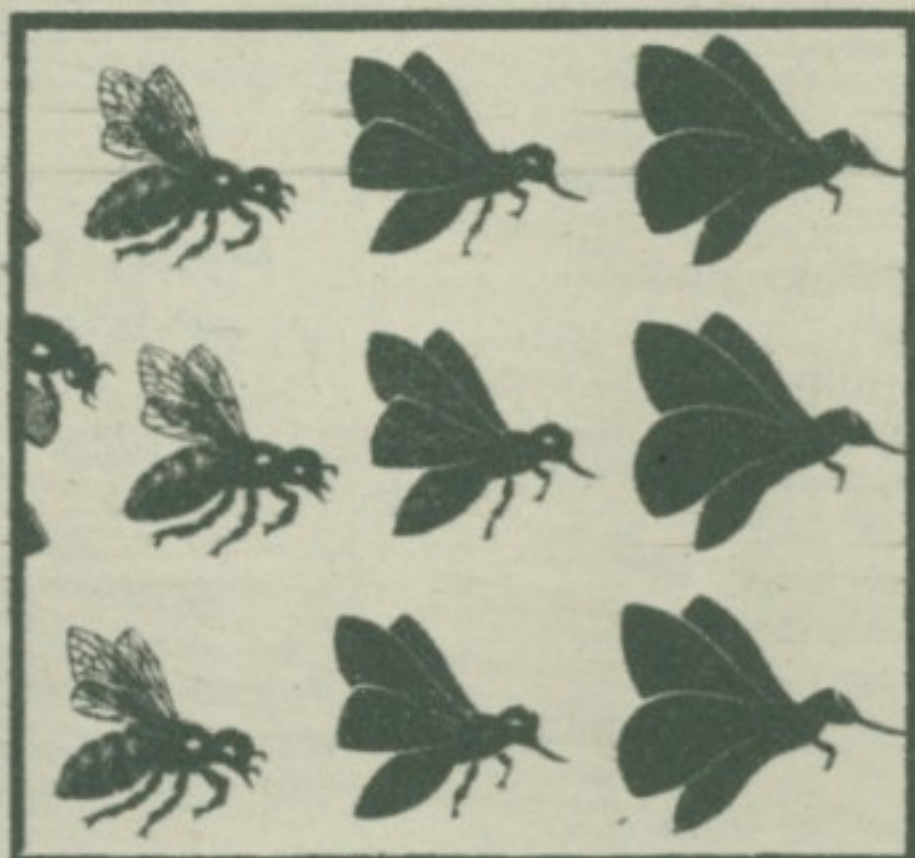
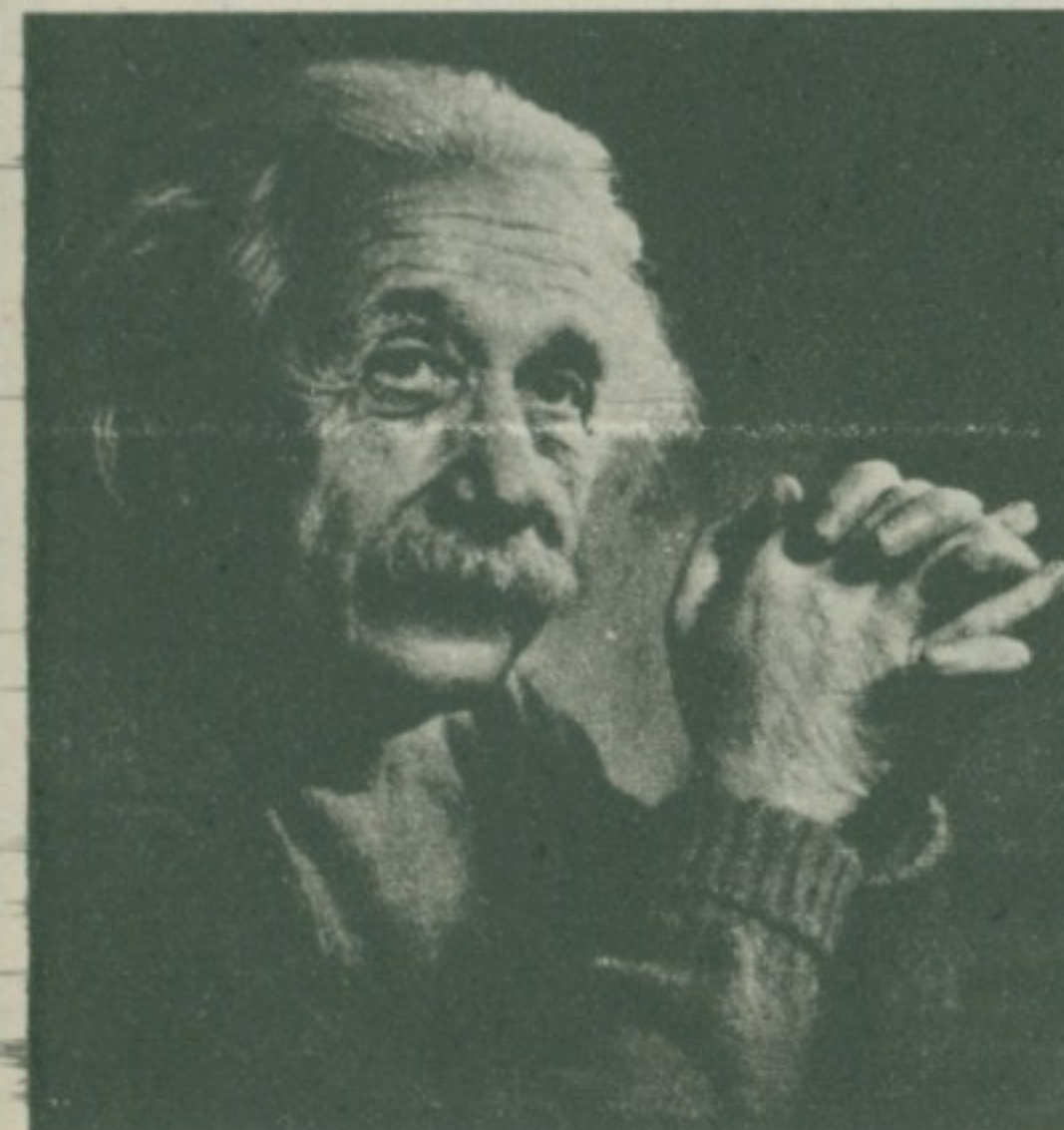
- шестоперац
- петопарац
- тоболац

3

Један од највећих фазичара свих времена:

- Рубинштајн
- Хачатуријан
- Ајнштајн

4

Којем типу животиња припада класа инсеката:

- папкарима
- зглавкарима
- мекушцима

5

Стара разгледница Сарајева при казује:

- Баш-чаршију
- Илићу
- Бембашу

6

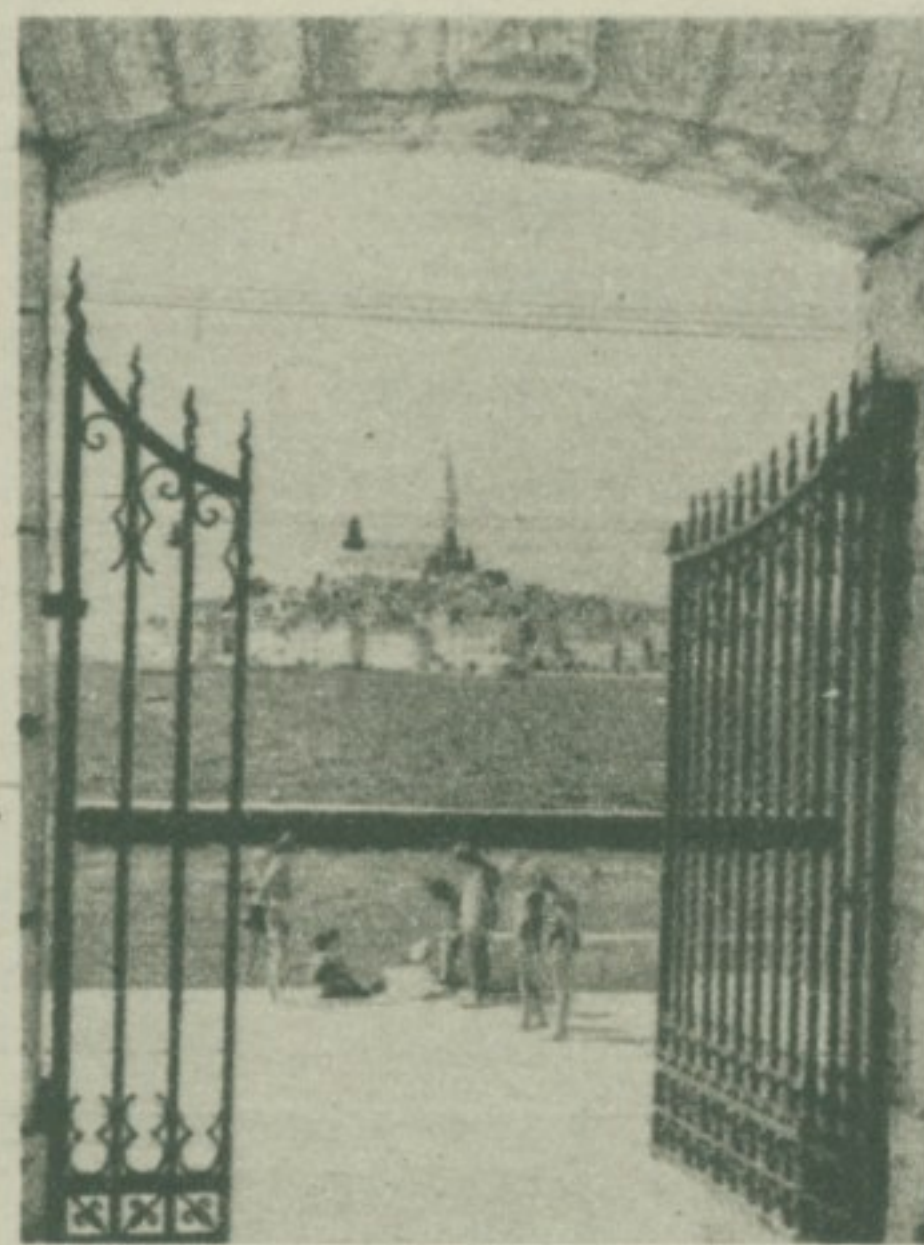
Главна јунакиња Толстојевог романа „Рата и мира“ зове се:

- Настасја
- Наташа
- Соња

7

Поглед на један истарски град:

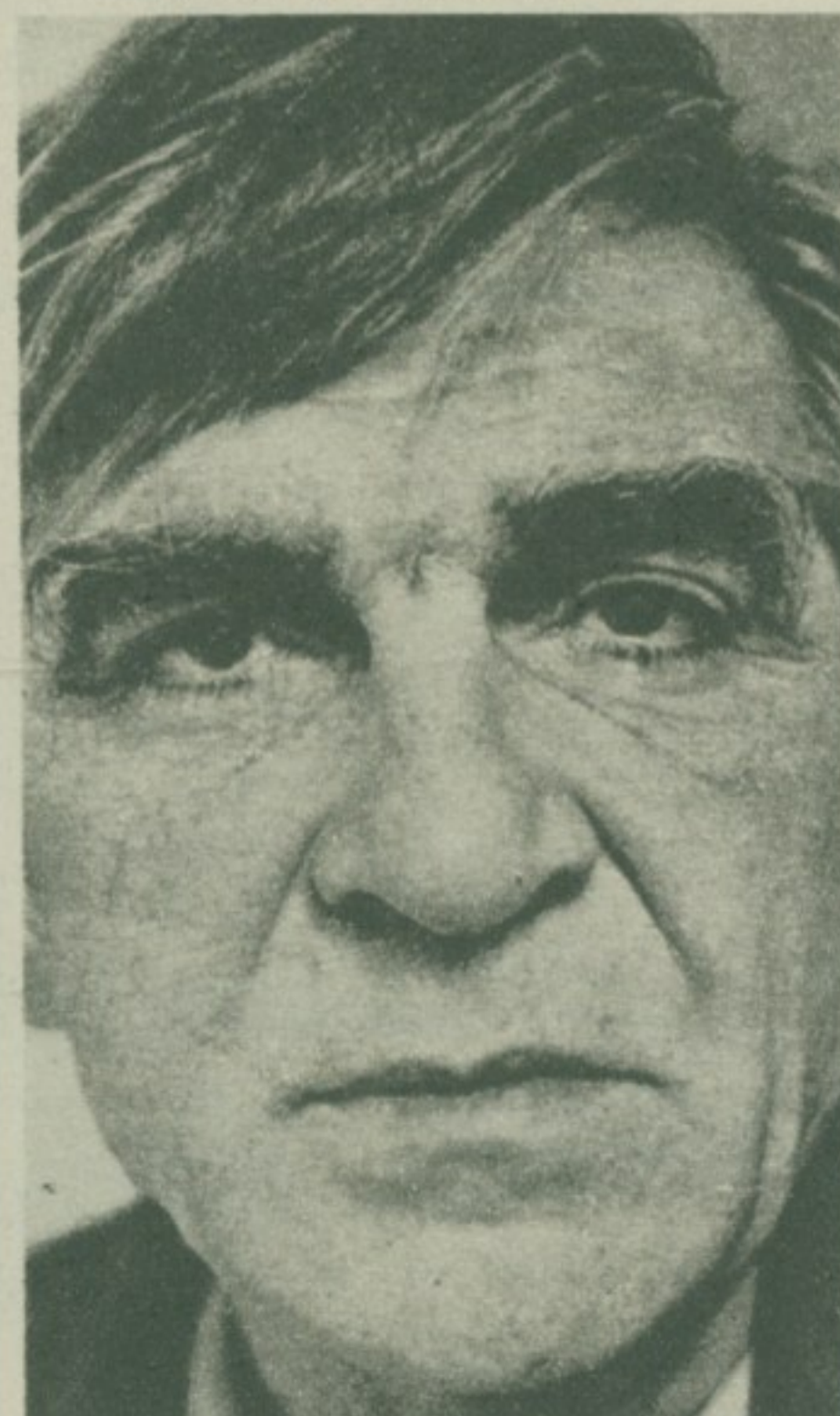
- Пула
- Копар
- Ровињ

8

„Плави чуперак“ написао је новосадски књижевник:

- Мирослав Антић
- Неро Зубац
- Љубивоје Ршумовић

ТОП-ЛИСТА СВЕЗНАЛИЦА:

Макси-свезналице (9 до 12 тачних одговора)

Мини-макси свезналице (4 до 8 тачних одговора)

Мини-свезналице (мање од 4 тачна одговора)

9

Америчка филмска глумица позната по друштвеној ангажованости:

- Џенет Ли
- Дил Ајерленд
- Џејн Фонда

10

Гроб Хајдук-Вељка налази се у:

- Зајечару
- Неготину
- Крушевцу

11

Међународна саобраћајна ознака:

- Савезне Републике Немачке
- Данске
- Дубаија

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:

1 — делфини; 2 — тоболац; 3 — Ајнштајн;
4 — зглавкарима; 5 — Баш-чаршија; 6 — Наташа;
7 — Ровињ; 8 — Мирослав Антић; 9 — Џејн Фонда;
10 — Неготину; 11 — Савезна Република Немачка;

ПРИЧА О БОБУ

УЗБУДЉИВО, ОПАСНО

Једна од карактеристика човека 20. века је „жеђ за брзином“. Готово да нема да на кад неко негде у свету не покуша да постигне што боље време на суву, у води и ваздуху.

А када је у питању снег — онда је „сно право“ возило боб. Или пуним именом „бобслеј“. Нашег назива нема, а кад би се овај енглески бу-квално превео, значило би нешто као „санке на којима се љуља“ (енгл. bob — клатити се, sleigh — санке).

Тако су и настале пре нешто мање од једног века у познатом швајцарском зимском спортском центру Сент Мориц. Али, нису их конструисали домаћи спортисти већ енглески туристи. Њима је, наиме, кретање домаћих саоница било „споро“ па су везивали по две заједно а да би убрзали кретање померали су се напред-назад, као да се клате, па отуд и назив „боб“. Додуше, има оних

који тврде да су такве санке још пре три века правили северноамерички Индијанци, али Енглези-ма је остала част да су изумитељи а као година настанка рачуна се — 1884.

ОБАВЕЗНО ДВЕ ЖЕНЕ

Прва такмичења одржана су у Сент Морицу 1891. године а свака посада имала је по пет чланова од којих су два обавезно морала да буду — жене. Иако нема никаквог логичног објашњења, ово правило је важило готово пуних тридесет година.

Први боб данашњег, или приближно данашњег, изгледа конструисао је 1901. године Американац Ј. А. Бот по нацрту капетана Булпета, такође Американаца. Даљом еволуцијом оне су добиле данашњи изглед: направљене су од челика (клизаљке и конструкција) и алуминијума (горњи заштитни део). Мада су димензије и двоседа и четвороседа одавно прописане (1902), и данас се ради на њиховом технолошком усавршавању. Када су 1976. године такмичари ДР Немачке на

Олимпијским играма у Инсбруку однели по две медаље у свакој категорији, настао је прави скандал јер су чланови других екипа тврдили да Немци нешто „муте“ и да им санке нису по прописима. Посебна комисија испитала је наводе оваквих оптужби и ослободила Немце кривице. Резултат истраживања, међутим, никад није објављен, па је остала прича о „шупљим“ сасницама у које се, пре старта, сипа вруће уље!

Боб је ушао у програм зимских олимпијских игара 1924. године у Шамонију (четворосед) а први победник била је екипа Швајцарске. Четири године касније у Сент Морицу први и једини пут до сада посаде су бројиле по пет чланова а победили су Американци предвођени — Енглецом. Звао се Били Фиске и студирао је на Оксфорду. Имао је улогу снога који управља саоницама, такозваног pilota. Касније је заиста постао pilot: погинуо је у борбама за Британију 1944. године.

Поред писта у Сент Морицу и Шамонију, најпознатија је она у Плесиду (САД) на којој су одржана олимпијска такмичења 1932. и 1980. године. Стазе још постоје у Ослу (Норвешка) и Закопанима (Пољска). Како њихова

изградња и одржавање коштају више милиона динара, није чудо да их је мало у свету. Код нас се прва гради тек сада на Требевићу изнад Сарајева за Олимпијске игре 1984. године.

НИКИТА У „ОЛУКУ“

Стазе се праве у снегу, обично имају бетонску конструкцију, па се онда у њих налива вода све док не постану глатке као стакло. Омогућавају фантастичну брзину од око 150 километара на

час, а дуге су између 1.500 и 2.000 метара, нагиб је осам до десет процена-та, а број кривина је 10 до 12 с тим што су оне уздигнуте како боб не би излетео при тако великој брзини.

Најпознатија је и данас она у Сент Морицу звана Креста. Да бисмо вам бар даснекле дочарали како изгледа наћи се на њој, испричаћемо вам доживљај познатог тв-коментатора Драгана Никитовића.

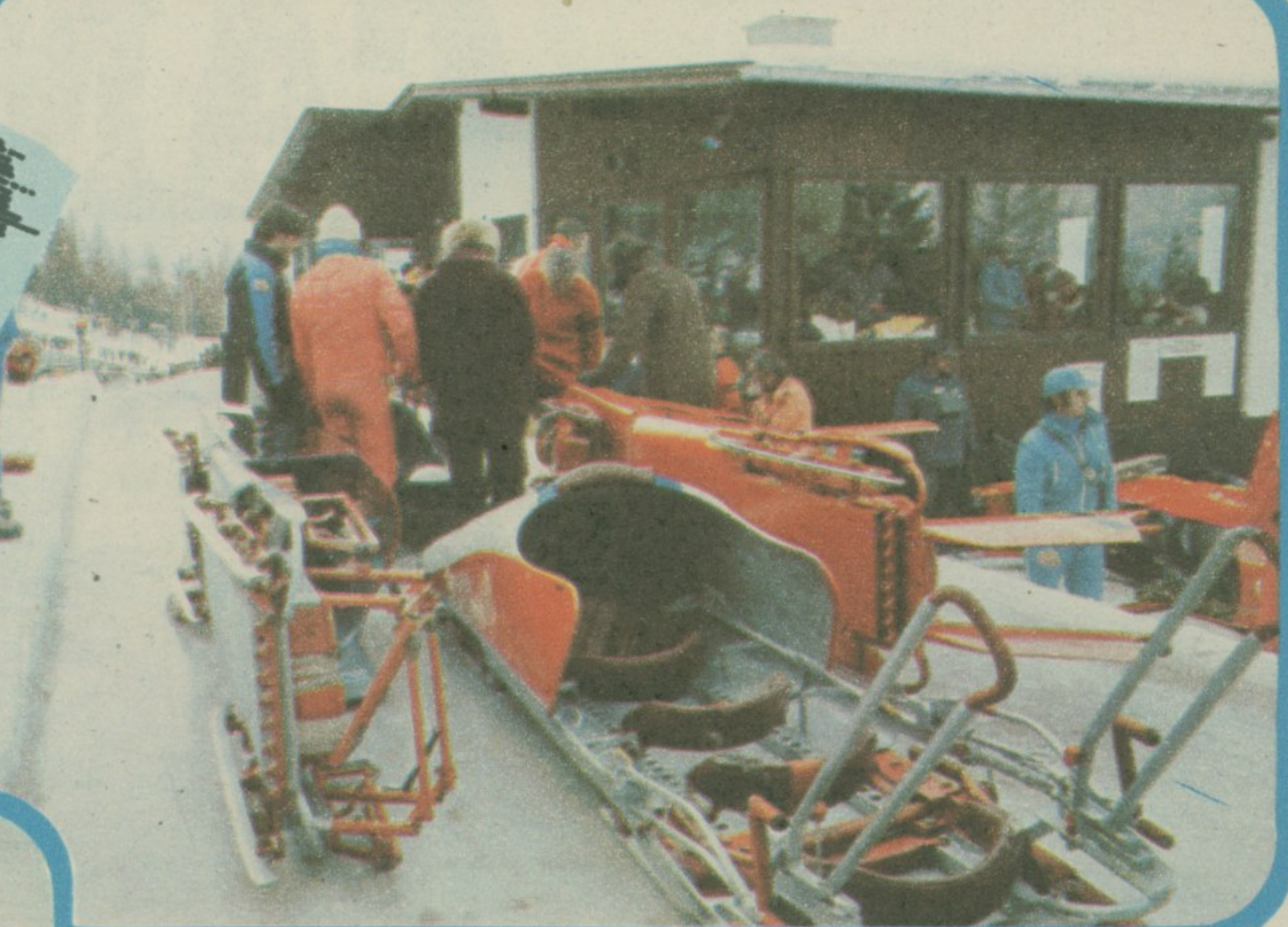
Као извештач са светског првенства у бобу, које је први пут преузимала и наша телевизија,

популарни Никита нашао се на Крести. Забуном, кренуо је уз стазу супротном страном од оне на којој су кабине коментатора. Оценивши да нема времена да се врати на почетак и крене другим страном, упутио се „пречисм“ — преко стазе. Тај „олук“ је деловао доста безбедно и Никитовић је храбро закорачио у њега. Истог тренутка нашао се на леђима и полетео низа стазу. Средом по њега, висок је 190 сантиметара, упрло се рукама и ногама о ивице олука и тако зауставио, али о устајању није могло бити ни говора. Грло га, међутим, није издало па је успео својом вискм да скрене на себе пажњу полицајаца који су му помогли да се „извуче“ из

И-СКУТО

По специјално изграђеним стазама ове санке од алуминијума и челика, које стају колико аутомобили формуле 1, крећу се брзином и до 150 километара на сат!

Једни жицом, други конопцем

Боб четварац дугачак је 3,80 метра, а двосед 2,70 метра. Тежина првог је 220, а другог 160 килограма. Ограничена је и тежина посада: за двосед до 210, а за четворосед до 400 килограма са заштитним оделима. Размак између саоника је, у оба случаја, 67 центиметара, а ширина једног саоника од 12 до 14 милиметара. Седиште је одигнуто од леда од 15 до 20 центиметара. Саоници се састоје од по два пара клизачки од којих је први покретан и служи за управљање. Американци повезују жице (сајле) за волан, док Европљани као управљач радије користе конопце. Кочнице су позади мада није забрањено да буду и спреда. Кочење у кривинама је забрањено. Први члан посаде у двоседу је пилот, други кочничар. У четвороседу други и трећи члан посаде су „балансери“. Боб се покреће на старту гурањем што се такође урачунава у укупно време. Воze се по четири трке а први је онај чије је укупно време најбоље. Због опасности која вреба такмичаре, обавезне су заштитне кациге.

други иза Душана Милошевића и није путовао у Шведску. Уместо у Стокхолм, обрео се у Венецији где је на турниру у боксу освојио златну медаљу! Био је и један од оснивача БСК (Београдског спорт клуба) и његов први центарфор...

Оснивао је 1922. године у Београду боб-клуб чија је активност, са прекидима, трајала до другог светског рата. Уз Београд, свој боб-клуб имало је од 1933. године и Ваљево али права стаза никада није изграђена, као што није ни одржано ниједно значајније такмичење.

Прошле године у Сарајеву је конкурсом изабрана једна четворочлана боб-посада састављена од једног каратисте и тројице ђудиста. Мада вредно тренирају, колико знамо, још немају ни боб нити су ступили на стазу мада им је у програму тренинг и такмичења у Инсбруку на тамошњој олимпијској стази.

Рецимо, на крају ове приче о бобу, да је он веома скуп и да се његова цена чак упоређује са ценом аутомобила „формула 1“. А још кад се урачуна и изградња стазе! Зато није чудо да овај спорт до данас није ни могао да ухвати корен у нашим зимским центрима па је остао привилегија земаља које су га и лансирале у свет: Швајцарске, Аустрије, Италије, обе Немачке, Румуније, САД и Канаде. Морамо знати и то да је боб опасан, да теже повреде нису ретке и да овај спорт има у свету више противника него присталица.

Родољуб Марковић

две трагикомичне ситуације. Французи нису могли чудом да се начуде како се неко усудио да уђе у „олук“ у ципелама...

Иначе, Драган Никитовић није ни имао шансу да буде прва наша жртва боба. Много година раније, 1923. у Београду, тешко је настрадао на такмичењу у бобу инжењер архитектуре Бошко Сименовић (1898—1965), бивши голман Српског мача и БСК, а тада фудбалски судија. Повреда је била тако тешка да се никада више није појавио са пиштаљком, али је зато, у периоду од 1931. до 1941. године, у два маха био савезни капитен и саставио је 46 фудбалских репрезентација Југославије!

БРОЈНИЈИ ПРОТИВНИЦИ

Први боб донео је у Југославију, тачније у Београд, Милета Недић (1889—1961). Он је завршио Вишу економску школу у Швајцарској где се бавио многим спортовима. По повратку у Београд 1909. године донео је са собом и један боб четворосед. Наравно, стаза није постојала па су младићи возили ове необичне санке стрмим београдским улицама. Интересантно је да је Милета Недић учествовао 1912. године у квалификационој трци у Топчидеру за учешће на Олимпијским играма у Стокхолму али је у спринсу на 100 метара био

»ТРАПЕР« ИЗ БУГОЈНА

БЕЛА
МЕЧКА У
БОСНИ
— НИСАМ
МОГАО ДА
ВЕРУЈЕМ
ОЧИМА
!

у раштрканим кућама овог краја ишчекивала су пуцње или вест о очекиваном двобоју у шуми коју је притисла непрозирна тама. Рафал се разлегао у само свануће.

РАЗНЕЋУ ГА БОМБОМ

Тихо, као да се прикрада дивокози, Ђуро је још синоћ зашао у шуму и заузео бусију. Од детињства па до, ево, седих, познаје у том крају сваки пањ, ногоступ, стабло. Испод једног великог храста опружио се по влажној трави и прошлогодишњем лишћу, одложио ранац, истурио аутомат испред себе. Није заборавио ни камен: о њега ће куцнути упаљач бомбе ако и до тог дође.

Претворен сав у уво и око, пробијао је оштрим погледом прво ноћни гар, а затим магловито сивило праскозорја. И ништа у шуми није одавало да је у њој спремна нарочита клопка где се разговара преко нишана и обарача.

Далеко је још било до првих зрака нејасног сунца, кад се зачула ломљава грана, нешто као кораци.

Крв је брже прострујала Ђуриним телом, кажипрст се са обарачем стопио у целину, очи су још једном прелетеле преко невелике чистине иза које се чуо топот. Још не сасвим јасно видео је гола стабла уокло и један камен, као повелик сто, насред пропланка.

И то му је лош закљон. Ако ништа — разнећу га бомбом, мирно је закључио Ђуро и „натегав“ шмајсер.

А онда — изненађење.

ДРУГИ ЧИН ДРАМЕ

Појавили су се застрашујуће поносни, дивље лепи, као свесни да су сами и да су они господари шуме. Прво огроман, потпуно бео медвед, а затим четири мрка, крочили су на чистину, десетак метара од човека у заседи који је очекивао сасвим другачији

САМ ПРО ПЕТ МЕД

Угледавши близу себе огромну главу звери са два закрвављена ока, човек инстинктом искусног ратника и ловца, не нишанећи, притисну окидач шмајсера.

млајући вртели у круг, један од чупаве медвеђе братије крену према Ђури.

Угледавши тако близу себе огромну, бундевасту главу са два закрвављена кликера од ока, осећајући готово дах разгоропаћене

„баштије“ на лицу остуденом од дуге ноћи и чекања, човек инстинктом и кретњом искусног ратника и ловца, не нишанећи, притисну окидач.

Одјекну гора у праскозорје, пси у авлијама зала-

Чим је расписана потерница за вишеструким криминалцем који је побегао са издржавања казне у зеничком казнено-поправном дому, стручњаци Републичког СУП-а одмах су се сложили:

— За ово треба звати Ђуру.

Наравно, сви су знали о којем је Ђури реч. И чим је примио задатак, тада четрдесет петогодишњи Ђуро Ашкић, првоборац, неустрашиви радник и дугогодишњи начелник СУП-а у Бугојну, подмазао је аутомат, окачио о пас неколико бомби, ставио у ранац нешто хране и ракије и „одметнуо“ се. Сам.

Било је рано пролеће 1960. године. Крпе снега у осоју, први цвркул птица, прегршт пролећних цветова, доба кад се око Бугојна бројни медведи буде из сна. Вакат за праву драму, осмехну се Ђуро. Сам ја, сам он — ко ће кога?

РАФАЛ У СВАНУЋЕ

Из „добро обавештених кругова“ Ђуро је знао да криминалац треба да дође управо у предео где му је спремио замку.

— Није оваквим утек'о ни Дража Михаиловић, а не тај балавац — смејао се Ђуро.

Гледали су га са дивљењем како, кошчат, танац, са каубојским шеширом, у кратком кожном „трофртаљцу“, вуненим чарапама и „гојзерицама“, замиче у сив пролећни сутон ка шуми Батовац, неколико километара од Бугојна.

Прозори и врата на кућама изнутра су закатанчени, на цели крај легла тишина. Чуло се да бегунац такође носи пун аутомат и да не преза да његов нишан нанесе на било кога ко му се супротстави.

Све до пред зору чељад

ТИВ ВЕДА

јаше, људе поскакаше из постеле и немо се згледаше.

Али, горе, у шуми батовачкој, почињао је тек други чин необичне драме.

КОМЕ СРЦЕ ЈАЧЕ ТУЧЕ?

Тек сад су се медведи разјарили. Предвођени оним албиносом, белим лепотаном, правим чудом природе, звери су се оштрвиле не камену громаду, преврћући је и окрећући као играчку.

И даље не мрдајући ни

очним капцима, грозничаво мислећи шта да ради, сећајући се сцене од пре неколико тренутака када је медведа који је кренуо према њему погодио готово између очију и разнео му лобању, Ђуро је сада гледао бес незваничних господара босанских шума.

Искаливши само део своје огромне љутње на камен, звери су се окренуле ка свом мртвом сабрата. Још на неколико корака од Ђуре којем, како сам каже, „није било свеједно“, ископали су шапама плитку јаму у земљи, у њу довуклу медведа затрпали га лишћем.

Јутарња измаглица већ је устукнула пред најездом сунчеве светлости, протекло је неколико дугих, напетих сати медвећег необичног ритуала, када су звери, осећајући ваљда да човек у рукама има оно што они немају у шапама, замакли мумлајући између стабала.

И нико не зна коме је срце јаче тукло: Ђури или њима. Али, то је само једно од сећања овог босанског „трапера“ који не зна тачно колико је до сада медведа убио.

Ускоро је Ђуро, опет сам, ухватио, живог и здравог, оног криминалца којему није помогао ни аутомат са пуним шаржером.

А онда су дошли богати Американац и нацифран Францускиња. Смех у Ђуриним очима. Па пријатељ с мора који је уместо медведа видео — магарца.

МЕЧНА НЕ ВОЛИ ПАРФЕМ

За одстрел скупо плаћеног медведа све је било спремно.

Ловачко друштво из Бугојна, на челу са Ђуром Ашкићем, закопа у Црначком Подовима „мрцину“ старог коња, најбољу меку за медведа месождера. Готова чека, спреман Американац. Али — није сам.

— Чим се она појавила, одмах сам помислио: паба ћемо дерати обућу — смеје се Ђуро. — Представи је к'о секретарицу: нешто танко, тршаво, плаве косе,

више на њој мириса него у ђул-башти, а нокти и лице — да не причам. На ногама к'о бамбус штикле, мисли да је кренула на Монпарнас, а не у шуму босанску, медведа да лови. Али хоће, и готово.

Ишли, тако, неколико дана, а сваки излазак у ловиште Американац плаћа доларима. Међутим, медведа нема. Истина, он је одмах нађушио коњску стрвину, али и — Францускињу. Видели му трагове, чули чак и мулање, а све далеко од целог арсенала светлог оружја америчког пустињака.

Петог дана ломатања по шуми, шапне Ђуро преводиоцу:

— Кажи ти овом Американцу да нема медведа све док ова госпођа са себе добро не спере мирисе или — да не дође.

Увређена, гошћа је следећег дана остала у хотелу. И као да је она била главна опасност, медвед је дошао на меку и — платио главом. Али, други медвед, који је у очима ловца изгледао као магарец, прошао је срећније.

НЕОБИЧАН МАГАРАЦ

Дође Ђури у госте пријатељ из Сплита, страствен ловац, али који мало зазира од тамних босанских шума и више познаје море него њих. Лето 1970, вечерња чека на сридаћа, шума Врлетија код Бугојна. Само име казује све о њој.

— Распоредимо се, њему дам боље место, на ивици једне травнате чистине где сридаћи у сутон долазе на пашу — сећа се Ђуро док му у бистрим очима опет искри топао осмех. — Ђутимо, чекамо. Кад одједном, повика мој јаран: „Ђуро, Ђуро, ас ти госпе, ено товара!“ Одмах сам знао какав је то товар односно магарца: у овом крају их нема. Погледам и видим: диван, велики медвед. Ништа, спакујем оружје и командујем: идемо кући, нема сридаћа, осетили су нас. Кад смо дошли кући и вечерали, кажем другару: какав болан, магарец, оно је био медвед. Он само пробледе...

Из свог села Доње Вуковско код Купреса, где је рођен 1915. године, Ђуро је са још три брата већ отишао у партизане. Понеси се: готово нико у његовом селу није био издајник. Више одликовања, међу њима Споменице 1941. и два Ордена за храброст. А када је 1972. године у нашу земљу убачена непријатељска група, међу првим који су је ловили и уловили био је опет Ђуро Ашкић — ловац на звери.

Иван Лончар

ЗАНИМИВА
ИМЕНА

ТАТИНА ТАЊА

Ако имате неку другарицу која се зове Татјана или Тања, можете јој поставити два питања: Да ли твоје име потиче из латинског? Има ли оно неке везе с речју тата?

Врло је вероватно да ће Тања на прво питање одговорити „Не, него из руског“, а на друго „Баш никакве“. Па ипак, ма колико то чудно изгледало, тачан одговор на оба наша питања гласи „Да“.

Истина је да смо име Татјана, с обличком од милоште Тања, примили из руског језика. Као и нека друга руска имена (Саша, Олга, Соња, Наташа итд.), оно се и код нас и у друге европске језике пренело првенствено захваљујући радо читаним делима руске књижевности. Татјана се, између осталих, зове главна јунакиња Пушкиновог романа у стиховима „Евгеније Оњегин“, по коме је компонована и опера.

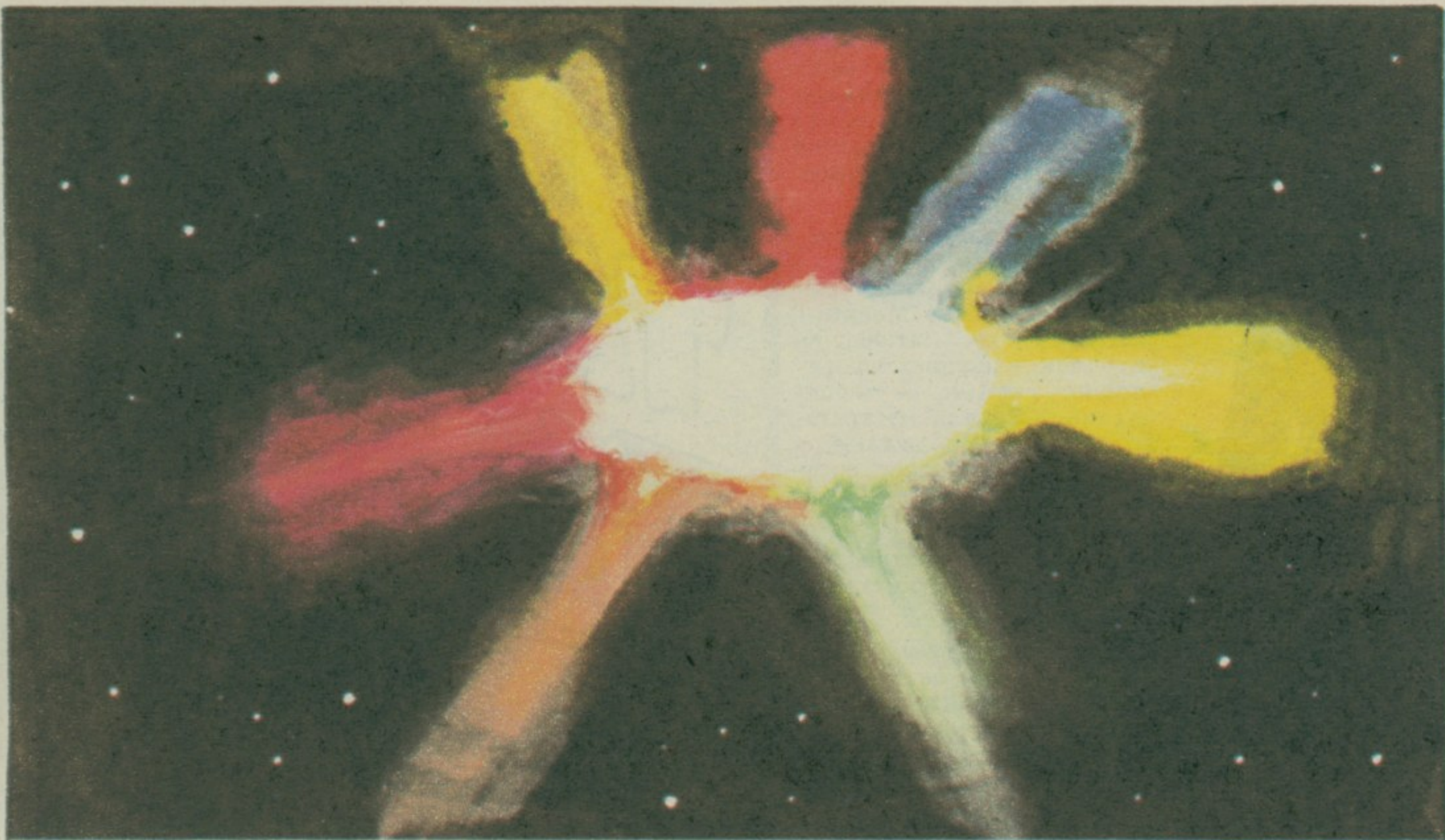
Али откуда у руском име Татјана? Историчари језика кажу да је оно најпре припадало једној мученици из 3. века наше ере, чији је култ био нарочито развијен на истоку. Мученица се звала на грчком Татијане, што је женски облик од мушког имена Татијанос... Ако се нисте заморили, идемо даље. Име Татијанос, у доба касног римског царства, позајмљено је из латинског, где је гласило Tatianus,

а то је опет изведеница од знатно старијег Tatius. Први познати носилац тог имена био је Titus Tatius, или како ми кажемо Тит Тације, краљ Сабинаца.

Легенда о Ромулу, оснивачу Рима, каже да Ромул и његови другови у прво време нису имали жена, па су приликом једне свечаности уграбили младе Сабинанке и присилили их на брак. Сабинани су, наравно, дојурили с оружјем у руци али су жене тада измириле завађене мушкарце и предложиле да новооснована држава буде заједничка, а да Ромул и Тације владају напоређо. Историчари сматрају да се иза ове приче о отмици Сабинанки крије мало друкчија истина. По свој прилици су Римљани изгубили рат са Сабинанима, па су били принуђени да им допусте насељавање у свом граду, а с тим и мешовите бракове.

Што се тиче имена Татиус, његов је корен вероватно у речи тата, која је на латинском (па ваљда и у сродном сабинском језику) значила исто што и код нас, тј. била је фамилијарни назив за оца. Тој сличности не треба се чудити, јер речи као мама и тата настале су из првог немудрог гукања мале деце (ма-ма, та-та), а бебе у свим земљама и свим епохама „говоре“ мање-више једнако...

РИКАРДО МАРАНО ЈЕ ИЗНЕНАДА УГЛЕДАО БЛИСТАВОВЕЛУ ЛОПТУ КОЈА ЈЕ ЕМИТОВАЛА ЗРАКЕ СВИХ МОГУЋИХ БОЈА.

ИМА ТУ
НЕЧЕГА

ВИДЕО САМ НЛО!

ДОСАД НАЈВЕЋИ И НАЈСПЕКТАКУЛАРНИЈИ ТАЛАС НЕИДЕНТИФИКОВАНИХ ЛЕТЕЋИХ

ОБЈЕКТА ТРАЈАО ЈЕ ПУНИХ ПЕТ МЕСЕЦИ ТОКОМ
ЗИМЕ 1973. И 1974. ГОДИНЕ А ПОЧЕО ЈЕ ЧУВЕНИМ »ТО-
РИНСКИМ СЛУЧАЈЕМ«.

ФОТОГРАФ ФРАНКО КОНТИН ВИДЕО ЈЕ ИСТОГ ПОПОДНЕВА СЈАЈНУ ЛОПТУ МАЛО НЕПРАВИЛНОГ ОБЛИКА КОЈА ЈЕ ПРВО БИЛА БЕЛА, А ОНДА ПРОМЕНИЛА БОЈУ У ТАМНОНАРАНЦАСТУ.

Тридесетог новембра 1973. године пилот Рикардо Марано спремао се да атерири на аеродром Казелу у италијанском граду Торину. У том часу контрола лета га је обавестила да се на четири хиљаде фита (хиљаду двеста метара) изнад писте за слетање налази неидентификовани летећи објекат.

Контрола лета ухватила је НЛО на екрану радара и дозволила Марану да се приближи и види какав је то предмет.

Када је Маранов „пајпер навајо“ почео да се приближава означеном месту, контрола лета је јавила да се „објекат“, који је дотад мировао, креће према долини Суза. Марано је, у договору с контролом, променио курс да би га пратио. Тада му је јављено да се НЛО изгубио с радара.

Секунд касније Марано је примио поруку од пилота једног другог авиона да се НЛО налази иза њега на висини од неколико хиљада фита (три хиљаде шест стотина метара). У

том моменту „пајпер навајо“ је летео на висини од три хиљаде метара.

Марано је почео да окреће авион и одједном испред себе угледао блиставобелу лопту која је емитовала зраке свих могућих боја. Светлост је пулсирала од веома јарке до загасите али се није губила.

Када се сасвим приближио, Марано је јавис контроли лета да се „предмет“ креће на крајње необичан и неправилан начин уз фантастична скретања и изненадне скокове напред и назад.

Користећи тренутак када се НЛО налазио испод њега Марано је извео ризично понирање и убрзао до четиристо километара на час, али није успео да га стигне. Када је дигао руке од трке неидентификовани летећи објекат кретао се, по његовој процени, брзином од око деветсто километара на сат у правцу југоистока.

ГОЛИМ ОКОМ, РАДАРОМ И ФОТО-АПАРАТОМ

Још два пилота потврдила су присуство неидентификованог летећег објекта. Један је био капетан Транквило који је управо узлетао за командама путничког ависна ДЦ-9 ваздухопловне компаније Алиталија, други капетан Мезалани који се Алиталијиним ДЦ-9 враћао из Париза.

Капетан Транквило је замолио контролу лета да му подеси курс тако да се због безбедности путника не приближава „сјајном предмету који емитује пулсирајућу светлост“. Капетан Мезалани је приметио НЛО док је атерирао и описао га као „велики и сјајан, али не сјајнији од звезде или вештачког сателита“.

Постојао је још један сведок чијем се исказу такође морало веровати — пуковник Рустикели, командант оближњег војног аеродрома. И он је, као и контрола лета Казеле, ухватио НЛО на радарском екрану.

„Предмет“ је, према његовим речима, био чврст, на радару је светлео попут авиона и давао исте сигнале као било који ДЦ-9. Голим оком посматран личио је на звезду, док је на радару био непомичан. Нестао је у правцу запада.

Исте вечери, нешто раније, догодила се необична ствар која је могла али није морала да има везе са истим НЛО. Око пет сати по подне фотограф аматер Франко Контин приметио је на небу „нешто“ необичног сјаја.

Прво је помислио да се ради о звезди али чим је видео да се то „нешто“ креће, схватио је да није небеско тело. Када се предмет спустио ниже, Контин је угледао сјајну лопту мало неправилног облика која је прво била бела а онда изненада постала тамнонаранџаста.

Сињор Контин је зграбио апарат и снимио осам успешних фотографија на којима се види огросман блистав предмет овалног облика. Те фотографије постоје и данас.

МИНИСТАР ОДБРАНЕ ЈАВНО

„Торински НЛО случај“, како је одмах назван, значајан је као претходница великог таласа неидентификованих летећих објеката који су се појављивали у току зиме 1973. и 1974. године. Значајан је и зато што је привукао пажњу две веома важне личности.

Једна од њих је Жан-Клод Буре, главни репортер француске радиостанице Франс-Интер. На њега је торински НЛО оставио такав утисак да је направио серију од три-

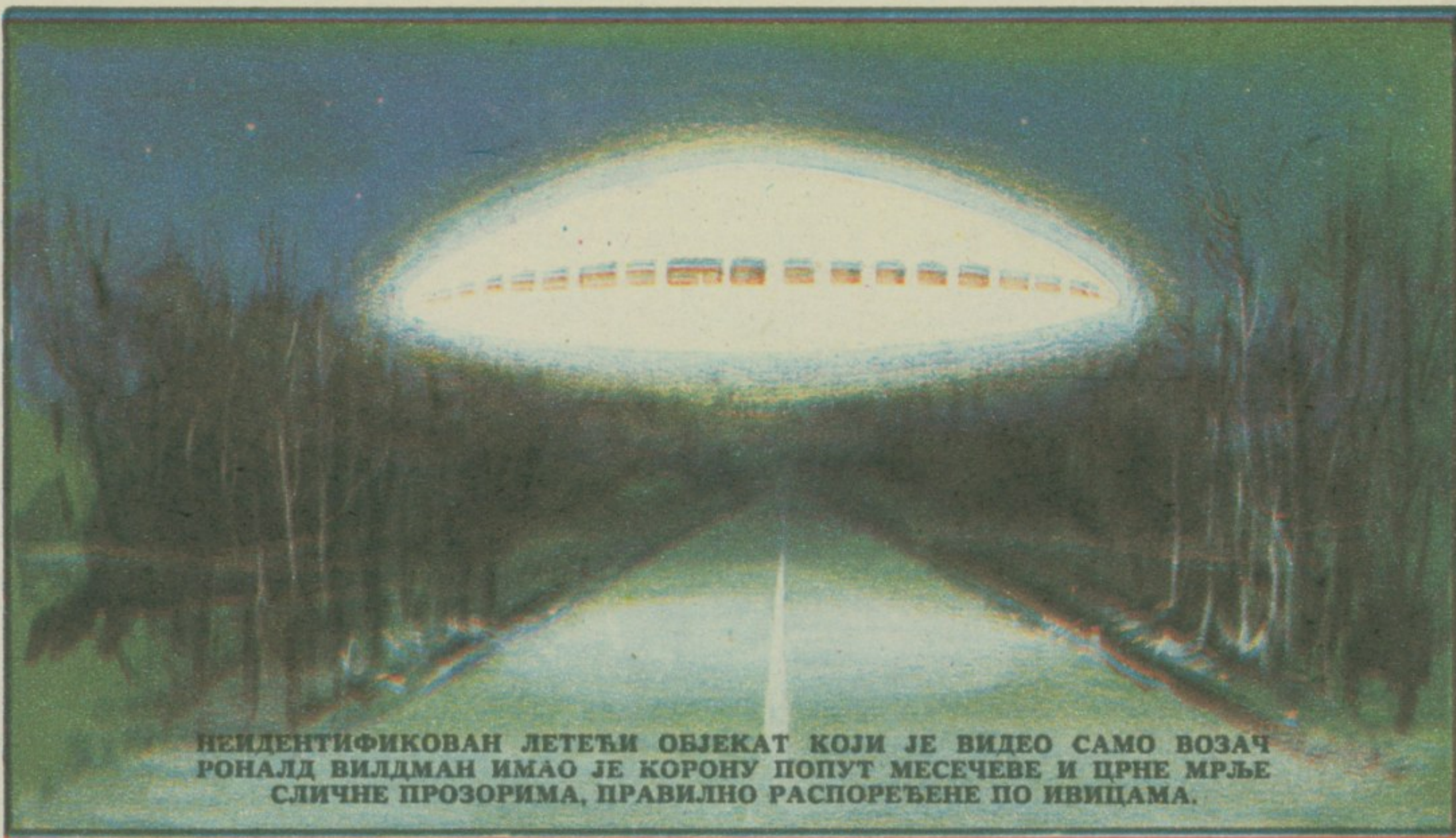
десет девет емисија посвећених неидентификованим летећим објектима која је емитована од јануара 1973. до марта 1974. године.

Друга важна личност је Робер Гали, тадашњи француски министар одбране. Његов интервју дат Буреу емитован је 21. фебруара 1974. и сматра се историјским.

Интервју је у сваком случају био веома значајан за уфологе (од UFO = Unidentifies Flying Object = неидентификован летећи објекат и уфологију уопште, јер је један министар, и то министар одбране, први пут јавно рекао не само да НЛО постоје већ и да је француска влада још 1954. године основала тајни одсек за проучавање НЛО у оквиру Министарства одбране!

Министар је преко радија говорио о великој учесталости НЛО појава, о бројним веома детаљним изјавама очевидаца које је лично прочитао, о читавом тому сведочанстава добијених од припадника ваздухопловних снага. По општем мишљењу стручњака, рекао је министар, сведочанства су била „прилично узмирујућа“.

Од године 1970. истраживања НЛО у Француској налазе се у ру-

НЕИДЕНТИФИКОВАН ЛЕТЕЋИ ОБЈЕКАТ КОЈИ ЈЕ ВИДЕО САМО ВОЗАЧ РОНАЛД ВИЛДМАН ИМАО ЈЕ КОРОНУ ПОПУТ МЕСЕЧЕВЕ И ЦРНЕ МРЉЕ СЛИЧНЕ ПРОЗОРИМА, ПРАВИЛНО РАСПОРЕЂЕНЕ ПО ИВИЦАМА.

ПОСАДЕ АВИОНА СУ НАЈЧЕШЋИ СВЕДОЦИ НЛО ПОЈАВА.

кама Националног центра за испитивање свемира који редовно добија податке од ваздухопловних и полицијских снага. На жалост, француски одсек није повезан са међународним војним снагама.

Министар Гали је признао „да извесно постоје ствари које нисмо у стању да разумемо и које су још релативно необјашњиве и да је ван сваке сумње да неке појаве нису протумачене или су погрешно протумачене“.

НЕ УЗНЕМИРАВАТИ НАРОД

Овај фантастичан интервју одмах су пренели сви француски листови укључујући и „Франс-Соар“, „Л Паризијен Либер“, „Л Орор“, „Л Фигаро“, а убрзо после њих и штампа свих западних земаља осим британске.

У предговору књиге Жан-Клода Буреа „Пукотина у свемиру“ преводилац на енглески језик Гордон Крајтон пише о неуспелим покушајима да се шефсви британског ББЦ убеди да је интервју веома значајан и да га треба уврстити у емисију научног програма.

Званичан став Велике Британије у вези са НЛО је да не треба узнемиравати јавност па се тога придржавају и владина јавна гласила. С друге стране Енглеска је земља са вероватно највећим бројем уфолога аматера на свету.

Они сматрају да необавештавање народа може да доведе до много веће панике ако се неки НЛО појави и став власти је, по њиховом мишљењу, штетан и по научна истраживања.

ИСКАЗ ЈЕДИНОГ СВЕДОКА

Роналд Вилдман, возач компаније и аутомобила Воксхол, псшао је од куће у Лутону, енглеска грофовија Бедфордшир, 9. фебруара 1962. године у три сата ујутро да би нова путничка кола одвезао за Свонси.

Прошао је Данстабл и налазио се на путу крај Ајвинга када је на друму испред себе угледао велики предмет свалног облика. Предмет је био бео са црним мрљама, попут прозора, правилно распоређеним по ивици. Налазио се шест до десет метара изнад пута и имао пречник од најмање дванаест метара.

Вилдман је возио право према њему али чим му је пришао до удаљености од око осамнаест метара, мотор његовог аутомобила изненада је почео да губи снагу. Када је брзина спала на тридесет километара на час, возач је до краја притиснуо папучицу за гас.

Ни то, ни пребацивање мењача у нижи степен преноса нису имали никаквог дејства. Предња светла се, међутим, нису угасила, а задња није видео. Возио је тако око сто осамдесет метара а за то време НЛО је мировао на висини од шест метара.

Изненада се око „објекта“ појавио круг од измаглице попут Месечеве, короне и предмет је великом брзином скренуо улево и удаљио се. При узлетању је закачио гране дрвећа и слана је попрскала ветробран Вилдмановог аутомобила.

ИСТРАГА „РЕВИЈЕ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР“

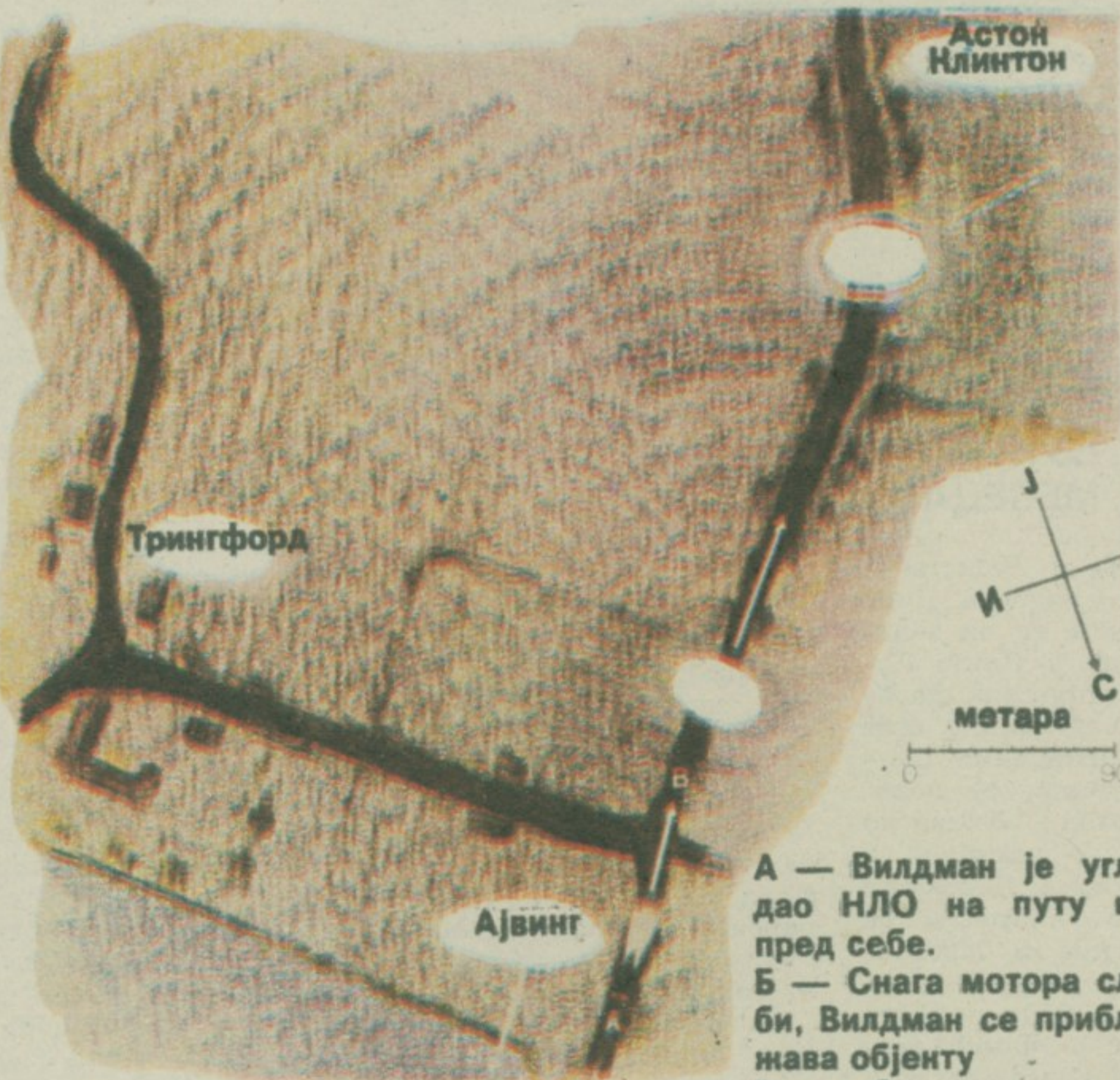
Чим је НЛО нестао, мотор је поново почео нормално да ради а Вилдман, кога је тек тада ухватила паника, одвезао се што је могао брже у полицијску станицу у Ајлзберију. Дежурни полицајци су приметили да је возач крајње узрујан.

Исказу једног сведока може да се верује само на реч. Вилдман је деловао искрено. У једном интервјуу потанко је описао шта је видео и додао да је предмет очигледно био чврст јер су се светла његовог аутомобила одбијала о његову површину.

Лист „Ревиија летећи тањир“ послао је три човека да испитају веродостојност Вилдманове приче. Ови нису открили ништа, али су били убеђени да возач није измислио ни једну једину реч.

Сметње на електричним уређајима, нарочито телевизорима, аутомобилским радио-апаратима и светлима, појављују се у готово сваком НЛО случају. Постоји претпоставка да до све појаве долази услед дејства електромагнетских поља што их НЛО стварају на својој површини да би смањили отпор ваздуха.

И још једном: шта су и одакле су такозвани НЛО? Не зна се. Нико још није успео да докаже да припадају бићима из свемира, али нема ни супротних доказа.

ШЕМА МЕСТА И СИТУАЦИЈА СУСРЕТА АУТОМОБИЛА И НЛО.

А — Вилдман је угледао НЛО на путу испред себе.

Б — Снага мотора слаби, Вилдман се приближава објекту

В — Са овог места Вилдман је видео како НЛО нестаје

ХИРОВИ КРУНИСАНИХ

ПОСЛЕ МЕ

Султан Мехмед II Освајач био је заиста велики ратник. Немогуће је било у томе што је био — потпуно луд.

Кажу да доушници никада нису имали толико посла као у старом Риму. Тамо је обичај владара да бескрајно обожавају сами себе имао за (сасвим логичну) последицу да су се дотинни цареви и императори свађали за сваку ситницу. Никома, наравно, на памет није падало да неког од тих моћника увреди лично. Али, да би човек завршио на губилишту, било је у то давно доба довољно да увреди и — цареву слику или кип.

ЦАРСКА ТАНКОЋУТНОСТ

Римски историчари Тацит и Светоније и филозоф Сенека оставили су нам у својим делима довољно примера императорске танкоћутности. Велеиздајом и незамишљивом повредом царског достојанства сматрало се, рецимо, ако би неки господар ишибао роба, а да пре тога није — као што су прописи налагали — скинуо прстен са царским ликом. Неки угледни грађанин Рима платио је главом незгоду што је, док се припит користио ноћном посудом, случајно по њој куцнуо прстеном са царским ликом. Гнусној увреди присуствовао је доушник који је све одмах пријавио властима.

Потказивачима су у древном Риму заиста цвале руже: да би се осветили неком кога мрзе или, једноставно, зарадили коју

пару, довољно је било да се мувају пред улазом у неки бордел. Несрећник који би направио кобни пропуст да у јавну кућу уђе носећи „царски“ прстен или, подједнако незамишљиву грешку, да ужитак плати новцем са императорским ликом, могао је, колико сутрадан, да се опрости од света и живота.

Како се у свакој иоле угледној патрицијској породици међу послугом мувао бар један доушник, грађани Рима морали су да пазе шта раде и у властитој спаваћој соби, нарочито ако би је, као што је био обичај, украшавао кип цара. Творац најобимније римске историје Дион Касије (150—235) описао је случај једне римске даме која је погубљена зато што се свукла пред кипом цара Диоклецијана!

СИН СУНЦА, БРАТ МЕСЕЦА

Обожавање сопствене владарске личности није почело, а није се ни завршило у старом Риму. Почевши од египатских фараона који су сами себе прогласили синовима Сунца, властодршци су вековима својатали божанско порекло и то истицали у својим титулама. Персијски шах Сапор прогласио се „братом Сунца и Месеца“ из чега је, ваљда, произашла и она друга рођачка веза — шах је, наиме, захтевао да га ословљавају и као „Принца звезда“.

Тигран I Велики, који је владао Арменијом од 95. до

56. године пре н.е. узео је за себе назив „Краља краљева“, а онда се постао да то и оправда: кад год би се возио у каквој свечаној поворци, за његовим колима каскала су четири краља покорених земаља. Да је заиста сно што му титула каже Тигран је доказивао и тако што су за све време трајања његових аудијенција поменути четири свргнута владара стајала крај његовог престола и клањала му се до земље.

„Краљ краљева“ остао је доследан правилу које је сам увео: када га је 66. године пре н.е. римски војсковођа Помпеј поразио и освојио престоницу Тигранокерту, Тигран се пред њим баacio на колена и понудио му своју круну. Победник је, испоставило се, био милостивији него што је поражени имао обичај да буде — бивши „Краљ над краљевима“ постао је вазал Рима.

И француски краљ Луј XIV хтео је да му у титули сја неко небеско тело, па је себе прогласио за „краља — Сунце“. Тај исти, четрнаести по реду Луј, ословљаван је још и са: „Богомдани“ и „Велики“ па је ваљда и због тога допустио себи да изрекне чувену реченицу „Држава, то сам ја“, чији су смисао његови поданици имали прилике да искусе на сопственој кожи.

И веза са тако узвишеним личностима уздизала је, разумљиво, дотичну особу изнад осталог света. Биће да због тога миљеница Луја XV, чувена марки-

НАД ЈЕ НЕКО ИМПЕРАТОР, КРАЉ ИЛИ ЦАР ОНДА СВАШТА МОЖЕ ДА МУ ПАДНЕ НА ТИТУЛИСАНУ ПАМЕТ: ВИТОРИО ЕМАНУЕЛЕ II МИЛОСНИЦАМА ЈЕ ПОКЛАЊАО НОКТЕ, ФРИДРИХ ВИЛХЕЛМ II СКУПЉАО ЈЕ ЉУДЕ-ДИВОВЕ, А МЕХМЕД II ОСВАЈАЧ УПРАЖЊАВАО ЈЕ СПОРТ — ГАЂАЊЕ У ЖИВЕ МЕТЕ.

за де Помпадур, није ни трепнула када је изрекла оно фамозно: „После нас потоп“.

Лако је било маркизи. Особа шпанског краља била је тако „света“ да се сматрало да посвећује све што дотакне: властиту жену, љубавнице, коње... Што се жена и метреса тиче, њима је било дивно док би трајало. За краљицу су невоље почињале када би краљ умро, а за миљеницу када би његово величанство наклоност поклонило другој. У оба случаја јаднице су морале да се опросте од овоземаљских уживања и дане окончају у самостажу. Могућности за изврдавање није било јер је, поред традиције, судбину краљевих љубави регулисао и посебан декрет католичке цркве у коме су се, из разумљивих разлога, помињале само краљице удовице.

НЕИЗОСТАВНО „ЦМОК“

Осим што су волели да се размећу бучним и нескромним титулама, владари су од памтивека од својих поданика захтевали и да пред њима — пузе, клече, да им љубе руке, ноге и стопала...

Поданици персијских владара, и то без изузетка, морали су да се пред својим владарима буквално простру ничице и дотакну челом под. Сличну гимнастику налагала је етикета која се све до 18. века задржала на цејлонском двору: и тамо су се великодостојници пред његовим величанством простирали, с тим што су строго водили рачуна да од патоса не одлепе чак ни поглед јер би их то стајало главе.

Овај вид исказивања дужног поштовања крунисаним и титулисаним главама попримио је у феудално доба нешто блажу и за вазале мање напорну форму. Био је то обичај клечања. Када би, на пример, неки краљ доделио племићу нови посед, од срећника се очекивало да клекне и своју захвалност изрази пољупцем — у

поштовану ногу или стопало.

Нормански вођа Ролон пустошио је у 10. веку Француску, па је француски краљ Шарл II Глупи дошао до не баш тако тупавог закључка да ће бити боље да са досадним варвариним склопи мир. По документу који је сачуван 911. године Шарл је Ролону прогласио својим вазалом, а заузврат му је уступио област око ушћа Сене и руку сопствене кћерке.

Све се одвијало на опште задовољство до тренутка кад је нови вазал требало да положи свечану заклетву послушности краљу. Традиција је захтевала да поданик клекне и пољуби владареву ногу на шта је поносни Ролон одговорио одлучним: „Ни за Бога!“ Није се предомислио ни кад су му објаснили да ће, уколико то не учини, додуше добити обећану принцезу, али да од посета у том случају нема ни говора.

Шпански краљ Карло II уплео се у ратове који су се по земљу свршили губитком огромних поседова. То уопште није омело поданике да га окружују поштовањем које је подразумевало чак и обичај да коња кога височанство једном зајаше — више ниједан смртник не сме да дотакне.

НЕ ПОТОП!

Како је Ролон, сем што је био веома поносан, био и лукав, наредио је једном свом официру да то учини. Дотичног Нормана заповест је разбеснела, али је морао да јој се покори, с тим што је мрски чин обавио на свој начин: задржавши усправан положај, зграбио је Шарлову ногу, нагло је привукао уснама и цмокнуо. Шарл Глупи је с престола слетео право на краљевску стражницу.

ОСМОРИЦА ДНЕВНО

Од 1429. до 1481. године моћним Отоманским Царством владао је султан Мехмед II „Освајач“. За разлику од многих других, овај је властодржац своју титулу заиста и зарадио: освојио је Србију, Босну, поразио Млетачку Републику и отео јој Лезбос и Негропонт. Мора му се признати и да је широм Царства саградио многе цамхије, болнице и караван-сараја (преноћишта). Невоља с Мехмедом била је у томе што је био луд.

Велики сарај, односно царски двор у Цариграду, окруживао је павиљон у коме је луди Мехмед проводио сате одајући се својој омиљеној забави: гађању из лука и стреле. Што се лука и стреле тиче, ту је још све било у реду. Поданичке главобоље почињале су с метама. Мехмед је волео — живе.

После извесног времена понизне слуге схватиле су да није здраво пролазити улицицом на коју гледа султанов павиљон. Мехмед је ово страшно разбеснело, али се није дао збунити: наредио је својим јаничарима да се растрче по граду и, како знају и умеју, доведу му покретне мете.

Рације су неко време задовољавале Мехмедове потребе, али је раји на крају султанов „хоби“ дозлогрдио. Обратили су се за помоћ шеик-ул-исламу, поглавару цркве, једином човеку у Отоманском Царству који је имао храбрости да се свађа с Мехмедом II. Шеик-ул-ислам покушао је да објасни моћнику незгодне последице његовог омиљеног спорта, али је на крају морао да се задовољи нагодбом. Осам мета дневно.

Не рачунајући поменути осморицу, компромис је задовољио султана, цариградске становнике и управнике затвора које је султаново дневно следавање ослобађало непријатне обавезе да сами погубљују ратне заробљенике и кри-

миналце осуђене на смрт.

Ситна настраност сардинског краља, а од 1861. године и краља Италије, Виторија Емануела II, никоме није нарочито сметала, а понајмање онима на које се односила — његовим милосницама. Краљ је, наиме, годину дана пуштао да му расте нокат на ножном палцу, а онда га је сваког 1. јануара секао и поклањао дами свог срца.

Даме при том нису имале разлога да се нађу увређене јер је краљевски нокат, пре него што би доспео у њихове руке, одлазио на глачање, а потом код златара који би га опточио златом и украсио дијамантима.

Грофица Мирафјори, кћер бубњара лименог оркестра краљевске гарде, имала је читаву збирку ноката јер јој је Виторио Емануеле остао веран годинама.

ПРЕКРШТЕНИ ЛУДВИГ

После тридесетогодишњег рата (1618—1648), најкрвавијег сукоба феудалне епохе који је само по форми представљао обрачун између протестаната и католика, а у ствари био судар снажне буржоазије и представника привилегованог феудалног слоја, Немачка се распала на око хиљаду држава, државица, независних краљевина, кнежевина и бискупија. Тако је она половина становништва Немачке која је преживела рат добила хиљаду суверених лилпутанских владара који су своја суверена права схватили сасвим озбиљно, што ће рећи да су се понашали као прави тирани: сваки је имао свој двор, своје законе, своје декрете, своје племство и своје порезе и царине којима је до миле воље гулио (такође своје) поданике.

Сваки од ових властодржаца био је дубоко уверен да се ни у чему не разликује од краљева и царева великих држава при чему их — узимимо за пример грофовију Солмс — Роделхајм — ни најмање није збуњивала чињеница што им „царство“ има само пет квадратних километара и шест хиљада поданика.

Кнежевина Хоенцолерн — Сигмаринген била је нешто већа од грофовије Солмс — Роделхајм: имала је површину од петнаест квадратних километара и двадесет хиљада становника, што ће рећи да је читав кнежевина са његовим височанством комотно могла да се смести у данашње Цетинје.

Главни град Сигмаринген био је све пре него велики: имао је једну једину главну улицу и укупно 1200 становника што кнеза није омело у науку да себи сагради раскошан двор по коме се мотала свита витезова, тајних саветника и осталих титулисаних лица. Двор је, баш као што је ред, имао кабинет, тајну комору, врховну шумску управу и буљук бирократа свенчаних племићким титулама.

Овом кнезу, као и већини његових савременика, пасија је била инсистирање на сопственим сувереним правима, а то је, и-

Током читавог средњег века ступање у витешки ред подразумевало је да дотични срећник, осим што је морао да клекне пред краљем, са захвалношћу претрпи и благи ударац мачем по глави.

змеђу осталог, значило да је држао амбасадоре на аустријском и пруском двору где су им се смејали иза леђа. Аустрија и Пруска нису, додуше, отвориле амбасаде у Сигмарингену, али су зато своје амбасадоре у Штутгарту опуномоћиле да их заступају на двору који, све да су ови и хтели, никако нису могли да промаше приликом неке званичне посете.

Поткрај 17. века војводство Мекленбург имало је око сто хиљада становника и владара који се звао Кристијан Луј. Поменути Луј носио је лепо крштено немачко име Лудвиг све док није сео на престо и пожелео да у свему буде једнак свом светлом узору, француском Краљу-Сунце, Лују XIV. Покрштени Лудвиг непрестано је свима давао на знање да су он и француски краљ особе истог ранга, јер „обојица владамо милошћу божјом, а држава је наше власништво с којим можемо да радимо све што нам падне на памет“.

Једног дана Кристијану Лују пало је на памет како би било веома zgodно да своје војводство замени за пруско војводство Клевс што је, у званичном писму, и понудио бранденбуршком кнезу-изборнику. Нико никада није сазнао зашто је кнез пожелео да се трампи, а за историју то и није од неког значаја јер се бранденбуршки кнез није удостојио чак ни да одговори.

ФРИДРИХОВИХ 3.200 ДУГОЊА

Највише новца из државне благајне — неких 13 милиона талира — истерала је дугогодишња пасија пруског краља Фридриха Вилхелма II који је једног лепог дана увртео у своју крунисану главу да ништа

казао када је као свој краљевски прилог Берлинској библиотеци одредио суму од пет талира годишње!

Да ли је чувену реченицу „Ми смо милошћу божјом господар и краљ и чинимо што желимо“ изговорио пре или пошто је почео да скупља гренадиере који нису смели бити нижи од 175 центиметара не зна се, али је зато сасвим извесно да је Фридрих Вилхелм II заиста створио гарду од 3200 дугоња.

За сваког регрута високог 175 центиметара краљ је плаћао 700 талира; оне од 175 до 180 куповао је за 1000 талира, а изнад те висине Фридрих више није питао колико див кошта.

Краљ је своју збирку у почетку сакупљао уобичајеним мамцима: поменутим откупнинама, обећавањем високих плата у царској гарди и причама о сјајним могућностима напредовања у служби његовог величанства, при чему се ни једном речју није помињала шибла којом је Фридрих II Вилхелм млатио свакога кога би закачио, укључујући ту и престолонаследника.

У напорном послу добављања дугоња височанству су усрдно помагали и услужни поданици који су те своје услуге наплаћивали у титулама, али су најефикаснији ипак били Фридрихови „официри за регрутовање“ који су имали овлашћења да се у случају потребе служе преваром и грубом физичком силом.

Баш као што је међу пасионираним колекционарима и ред, и Вилхелм се с уживањем одавао трампи. За неколико изузетних дугоња пруски краљ је руској царици Ани уступио своју збирку предмета од јантара. Вилхелма није жацнула ни чињеница што је дотичну збирку наследио од оца. Страст је страст. Обузет истим сакупљачким жаром, није се уопште обазирао ни на то што му се читава Европа подсмевала.

Свему дође крај, па и краљевским мушлицама. Гарда није, као што би могла било логично очекивати, нестала на бојном пољу јер Фридриху на памет није падало да своју збирку профућка на неком ратишту. Дугоње је распустио Вилхелмов син и наследник Фридрих Велики када је 1740. године сео на пруски престо пошто је претходно оцу опростио и што га је 1730. године у наступу беса месецима држао у затвору и чињеницу да му је том приликом стрељао двојицу најбољих другова.

Нови владар распустио је свих 3200 дугајлија, изузев дванаесторице којима је препоручено да забораве на параде и спектакле и помире се с позивом вратара.

М. И.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

DIK
BROWNE
B-31

ДОМ И ШКОЛА

У овој библиотеци, намењеној првенствено средњошколској омладини и студентима као лектира уз наставу књижевности, објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности.

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1. Иво Андрић: О ВУКУ	30.—
2. Ј. Веселиновић: ХАЈДУК СТАНКО	110.—
3. Д. Васиљев: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ	15.—
4. Чедо Вуковић: МРТВО ДУБОКО	28.—
5. К. Дестовник: ПЕСМЕ	25.—
6. М. Глишић: ПРИПОВЕТКЕ	80.—
7. х х х БУГАРШТИЦЕ	33.—
8. И. Дончевић: БЕЗИМЕНИ	28.—
9. Јован Дучић: ПЕСМЕ	45.—
10. А. Исаковић: ЦРВЕНИ ШАЛ	80.—
11. х х х ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ	40.—
12. х х х ДВОРИ САМОТВОРИ — ТУЖБАЛИЦЕ	40.—
13. Ј. Каштелан: ИЗАБРАНЕ ПЈЕСМЕ	35.—
14. И. Г. Ковачић: ЈАМА И ДРУГЕ ПЕСМЕ	35.—
15. М. Држић: ДУНДО МАРОЈЕ	80.—
16. С. Косовел: ПЕСМЕ	25.—
17. Л. Лазаревић: ПРИПОВЕТКЕ	70.—
18. С. М. Љубиша: ОДАБРАНА ДЕЛА	38.—
19. И. Маџурашић: СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА	26.—
20. х х х НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ	49.—
21. С. Марковић: ИДЕЈЕ О ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ	50.—
22. М. Миљанов: ПРИМЈЕРИ ЧОЈСТВА И ЈУНАШТВА	28.—
23. Браћа Миладинов: ИЗАБРАНА ДЕЛА	25.—
24. С. Немањић: ЖИВОТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ	50.—
25. П. П. Његош: ЛУЧА МИКРОКОЗМА	49.—
26. С. Пандуровић: ПЕСМЕ	24.—
27. П. П. Његош: ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ	55.—
28. Ф. Прешерн: ПЕСМЕ	70.—
29. Ј. Стерија Поповић: ПЕСМЕ	20.—
30. Б. Поповић: ИЗАБРАНИ ОГЛЕДИ	28.—
31. Милан Ракић: ПЕСМЕ	35.—
32. С. Матавуљ: БАКОЊА ФРА БРНЕ	80.—
33. Б. Радичевић: ПЕСМЕ	40.—
34. И. Секулић: ОДАБРАНА ДЕЛА	35.—
35. Ј. Скерлић: ОГЛЕДИ И КРИТИКЕ	30.—
36. В. Р. Дис: ПЕСМЕ	35.—
37. С. Сремац: ПРИПОВЕТКЕ	48.—
38. С. Сремац: ВУКАДИН	30.—
39. Б. Станковић: КОШТАНА, ГАЗДА МЛАДЕН, УВЕЛА РУЖА	55.—

40. Иван Студен: ВОЈД	18.—
41. Б. Тосић: ПОКОШЕНО ПОЉЕ III	60.—
42. В. Назор: ПЕСМЕ	50.—
43. И. Цанкар: НА КЛАНЦУ	60.—
44. Б. Радовић: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ	48.—
45. х х х ШАЉИВЕ НАРОДНЕ ПРИЧЕ	40.—
46. М. Бањевић: СТРАШНО ПЛЕМЕ	50.—
47. С. Асановић: ОПОЈНО ПИЋЕ	40.—
48. х х х МУСЛИМАНСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ	55.—
49. х х х ЈУНАЧКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ	69.—
50. М. Мијушковић: ЉУБАВ, БРАК И ПОРОДИЦА У ПОСЛОВИЦАМА ДРУГИХ НАРОДА	125.—
51. К. Рацин: БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА	65.—
52. Ђ. Јакић: ПРИПОВЕТКЕ	100.—
53. х х х ПОЕЗИЈА НОБ-а	100.—
54. Р. Чолаковић: ЗАПИСИ ИЗ ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА	90.—
55. И. Цанкар: СЛУГА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО	60.—
56. О. Јупанчић: ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ	50.—

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

57. О. де Балзак: ЧИЧА ГОРИО	59.—
58. О. де Балзак: ШАГРИНСКА КОЖА	100.—
59. Б. Брехт: МАЈКА ХРАБРОСТ	50.—
60. И. Буњин: ЖИВОТ АРСЕЊЕВА	65.—
61. Н. В. Гогољ: ТАРАС БУЉБА	90.—
62. Н. В. Гогољ: РЕВИЗОР	45.—
63. М. Горки: МАТИ	78.—
64. Ф. М. Достојевски: КОЦКАР	51.—
65. Х. Ибсен: НАРОДНИ НЕПРИЈАТЕЉ	20.—
66. х х х КАЛЕВАЛА (фински народни еп)	160.—
67. В. Мајаковски: ПЕСМЕ	55.—
68. Н. Островски: КАКО СЕ КАЛИО ЧЕЛИК	70.—
69. Платон: ПИСМА	35.—
70. Џ. Свифт: ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА	25.—
71. Софокле: ЦАР ЕДИП — АНТИГОНА	60.—
72. Ги де Мопасан: ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ	80.—
73. А. Чехов: ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ	30.—
74. В. Шекспир: РОМЕО И ЈУЛИЈА	65.—
75. В. Шекспир: ХАМЛЕТ	90.—
76. В. Иго: ЈАДНИЦИ (1—5)	390.—

Све књиге су штампане ћирилицом у брошираном повезу.

реч и мисао

Реч и мисао обухвата најбоља класична и савремена остварења светске и домаће књи-

жевности. Сви књижевни родови, све књижевне епохе и готово све књижевности света, заступљене су у овој познатој целној књизи.

301. С. Матавуљ: БЕОГРАДСКЕ ПРИЧЕ	20.—
302. И. Андрић: ЈЕЛЕНА, ЖЕНА КОЈЕ НЕМА	20.—
303. М. Кашанин: ИЗАБРАНИ ЕСЕЈИ	20.—
304. С. Раичковић: ПЕСМЕ	20.—
305. Д. Солев: КРУЖНО ПУТОВАЊЕ СЕНКЕ	20.—
306. А. Шопов: ДУГО ДОЛАЖЕЊЕ ОГЊА	20.—
307. Иљф и Петров: НОВА ШЕХЕРЕЗАДА	20.—
308. М. Цветајева: НЕОВДАШЊЕ ВЕЧЕ	20.—
309. Платон: О ЈЕЗИКУ И САЗНАЊУ	20.—
310. Монтењ: ОГЛЕДИ	20.—
311. Е. Ростан: СИРАНО ДЕ БЕРЖЕРАК	20.—
312. А. де Монтерлан: МРТВА КРАЉИЦА	20.—
313. Р. Кено: СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ	20.—
314. С. Мом: ИЗАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ	20.—
315. Д. Х. Лоренс: ТАЈНЕ ФЕНИКСА	20.—
316. Т. С. Елиот: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ	20.—
317. П. Вајт: НОЋ ЛУПЕЖА	20.—
318. П. де ла Барка: ЖИВОТ ЈЕ САН	20.—
319. Х. Р. Хименес: ЈА НИСАМ ЈА	20.—
320. Ч. Павезе: ДОЋИ ЋЕ СМРТ И ИМАЋЕ ТВОЈЕ ОЧИ	20.—
321. Д. Буцати: ПРОДАВНИЦА ТАЈНИ	20.—
322. Р. Тагоре: ХИМНА ЧОВЕКУ	20.—
323. А. Притам: ТАЈ ЧОВЕК	20.—
324. х х х АРАПСКА ПОЕЗИЈА	20.—
325. И. Кадаре: ГЕНЕРАЛ МРТВЕ ВОЈСКЕ	20.—
326—327. В. Десница: ПРОЉЕТА ИВАНА ГАЛЕБА	80.—
328. Е. Кош: САТИРЕ	40.—
329. М. Павловић: ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ	40.—
330. Р. Шелинг: ДА ЛИ ДА ТЕ ПОСПЕМ ЛИШТЕМ	40.—
331. В. И. Лењин: МАРКСИСТИЧКО-ДИЈАЛЕКТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА	40.—
332. Ф. М. Достојевски: КРОТКА	40.—
333. К. Паустовски: НОВЕЛА О ШУМАМА	40.—
334. А. Грин: ПАЦОЛОВАЦ	40.—
335. О. Манделштам: РАЗГОВОР О ДАНТЕУ	40.—
336. С. Мрожек: ПРОЛЕТЕ У ПОЉСКОЈ	40.—
337. Н. Хајтов: ДИВЉЕ ПРИЧЕ	40.—
338. Виђапати: ПЕСМЕ О ЉУБАВИ	40.—
339. К. Кавафи: ПЕСМЕ	40.—
340. Ф. Ниче: ОСВИТ	40.—
341—342. Селинџер: ЛОВАЦ У РАЖИ	80.—
343. Џ. Алдајк: РАЗУЗДАНИ ЕРОС	40.—
344. В. С. Мервин: ВАШКЕ	40.—
345. Х. Л. Борхес: КРАТКЕ ПРИЧЕ	40.—
346. Маркес: ОЧИ ПЛАВОГ ПСА	40.—
347. Е. Монтале: ЛЕПТИР ИЗ ДИНАРА	40.—
348. О. Пас: ЛУКОВИ	40.—
349. Ж. П. Сартр: НОВИ ЕСЕЈИ	40.—
350. М. Пруст: ЈЕДНА СВАНОВА ЉУБАВ	40.—
351. И. Андрић: ЗНАКОВИ ПОРЕД ПУТА	80.—
352. Б. Нушић: ТАКО ЈЕ ПИСАО БЕН-АКИБА	80.—
353. Р. Константиновић: ДАВИЧО	80.—
354. Н. Станеску: СТАЊЕ ПОЕЗИЈЕ	80.—
355. П. Валери: МЕЛАНЖ	80.—
356. Б. Шулц: МАНЕКЕНИ	80.—
357—358. К. Маркс: КРИТИКА ХЕГЕЛА	160.—

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу (пластификоване корице).

РАД

„РАД“ — ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА

11000 БЕОГРАД, Моше Пијаде 12, Тел: 422-517 и 404-765

НАРУЧБЕНИЦА — ПЗ/02

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете):

ЗА ГОТОВО — Вредност наручених књига уплатићу поужећем (приликом преузимања од поште), или **НА ОТПЛАТУ** — Вредност наручених књига уз годишњу камату од 8% отплатићу у _____ редовних месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница, с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплативати у 12 месечних рата, а најмања рата је 200.— динара. Купци на отплату, оверавају наручбеницу у организацији где раде, а пен-

зионери достављају претпоследњи чек од пензије. У случају спора надлежан је Први општински суд у Београду.

(Презиме и име)

(Занимање)

(Број личне карте и место издавања)

(Број поште, место и адреса стана)

(Радна организација и место где је купац запослен)

(Датум) _____ (М. П.) _____
(Овера о запослењу и потпис овлашћеног лица)

(Потпис купца)

БИМ И БУМ

ХО-ХО-ХО! А САДА
ДА СЕ БАЦИМ У ЈЕДНУ
ДУБОКУ, ОКРЕПЉУЈУЋУ
ДРЕМКУ!

НАДАМ
СЕ ДА ЋЕ
ОНА ДВА
ТИКВАНА
ПЛАТИ-
ТИ
ЗА
ОВО!

ХЕЈ...
ШТА ЈЕ?
ОООООН!
ОООН!

ПОКАЗАЋУ ЈА ВА-
МА КАКО СЕ ЉУЉУ-
ШКА МРЕЖА КАД
ЗНАТЕ ДА ОДМА?
ДОБИЈЕМ МОРСКУ
БОЛЕСТ!

СТАНИ!
НИСУ ТО
БИЛИ
ОНИ! ЈА
САМ
ВИДЕЛА!

МАМА!
УПОМОЋ!

НИСМО МИ!

УВЕК СМО
МИ КРИВИ
ЗА СВЕ
!

НЕВАЉАЛЦИ
ОСТАЈУ
НЕВАЉАЛ-
ЦИ! ДРЕМ-
НУЋУ
ОВДЕ!

ЕЈ,
СЛУШАЈ
ОВО!

КАПЕТАН ЈЕ ИМАО СРЕЌЕ!
СЛЕДЕЋИ ПУТ МИ СЕ НЕЋЕ
ИЗМАКИ ТАКО ЛАКО!

КАКАВ ЈЕ
ОН КАПЕТАН
КАД ОДМА?
ДОБИЈЕ
МОРСКУ
БОЛЕСТ!

САДА ЋЕМО
ТО ДА ПРО-
ВЕРИ-
МО!

3333!

БРАТЕ
ДРАГИ,
ДА ЛИ СИ
СПРЕМАН
?

ИЗВИН'ТЕ, АЛИ
МОРАМ ДА ПО-
СТАВИМ СИГУР-
НОСНУ
ЛЕТВИЦУ!

ХЕЈ!
ШТА ЈЕ
САД?

СТРПЉЕЊЕ, КА-
ПЕТАНЕ! ПРИПРЕ-
МАМО ВАМ ЛЕК
ПРОТИВ
МОРСКЕ
БОЛЕ-
СТИ!

СТОТИНАК
ЗАМАХА
И ВИЋЕТЕ
ИЗЛЕЧЕ-
НИ!

СТАНИТЕ!

ВЕК
МИ ЈЕ
МУКА!

МИР МЕЂУ ЖИВОТИЊАМА

ДОБРИВОЈЕ, ИСПУНИЋУ ТИ
ЖЕЉУ! ПРИСТАЈЕМ ДА БУДЕ-
МО ПРИЈАТЕЉИ!

МИСЛИМ
ДА МЕ ЈЕ
ПРОШЛА
ЖЕЉА!

КО ЈОШ ЖЕЛИ
ПРИЈАТЕЉА...

... КОГА ЈЕ ОБИЧАН
МИШ НАТЕРАО УЗ
ДРВО!!!

ИГРА МАЧКЕ И МИША 2.

ДЕВОЈЧИЦЕ КРИС И ДЕБИ СРНИК БИЛЕ СУ СВЕДОЦИ ПЉАЧКЕ ЗЛАТНИХ ПОТУГА. ПЉАЧКАШИ, НА ЧЕЛУ СА СТАНОМ, ЗВАНИМ ЛИСАЦ, ПОВЕЛИ СУ ДЕКУ СА СОБОМ КАО ТАОЦЕ...

ДЕБИ СЕ ПРЕХЛАДИЛА? ИМА ТЕМПЕРАТУРУ?

ШТА РАДИШ ОВДЕ? ЗНАШ ДА НЕ СМЕШ СТАНУ НА ОЧИ?

МОЛИМ ТЕ, ВЕРА? ПРЕНЕСИ МО ДЕБИ ДО ПЕРИ? БОЛЕСНА ЈЕ?

ХОБЕ ЛИ СЕ СТАН ЉУТИТИ НА ТЕБЕ?

ХОБЕ? АЛИ МОРАМО ПОМОЋИ ДЕБИ?

ДЕБИ ЈЕ ЗАСПАЛА У ТОПЛОМ, А КРИС ЈЕ ПОЧЕЛА СПРЕМАТИ ДЕТО...

АЛ' ЈЕ НАПОЉУ ХЛАДНО? ХЕЈ? ШТА ОВА РАДИ ТУ?

БОЛЕСНА ЈЕ, СТАНЕ? НЕ ЉУТИ СЕ...

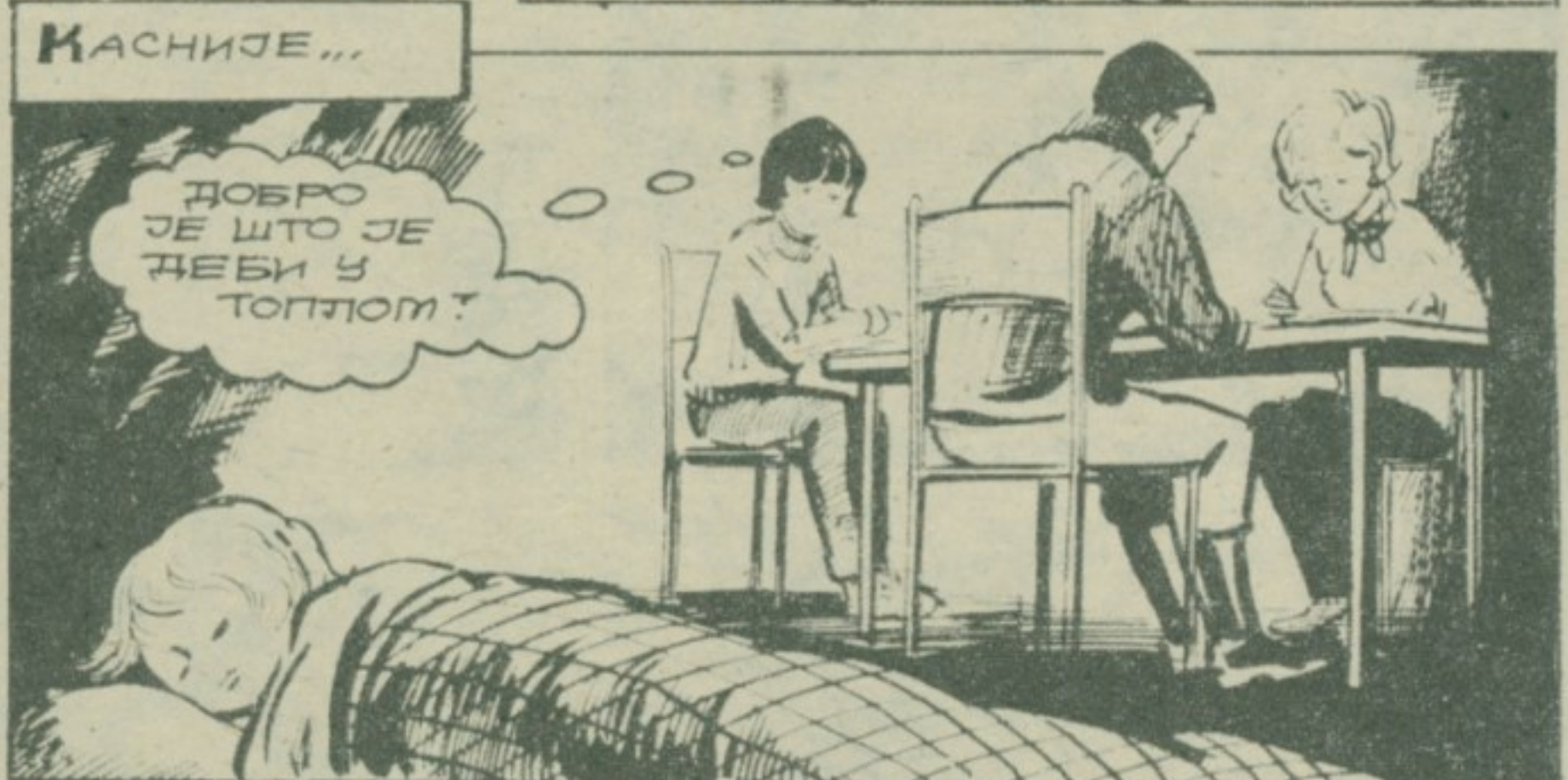
ОДВЕДИ ИХ У ДРУГУ СОБУ, НЕ ЖЕЛИМ ВИШЕ ДА ИХ ВИДИМ?

НЕ МОЖЕШ ТАКО, СТАНЕ, ХЛАДНО ЈЕ, А МАЈА ЈЕ БОЛЕСНА?

КАСНИЈЕ...

ДОБРО ЈЕ ШТО ЈЕ ДЕБИ У ТОПЛОМ?

ПОСЛЕ ПЕТ ДАНА, ДЕБИ СЕ ОПОРАВИЛА...

ДАЈ МИ НЕКУ ИГРАЧКУ, КРИС?

НЕМАТ НИШТА, ДЕБИ?

ОДЈЕДНОМ...

ОХ НЕШТО МИ ЈЕ ПРОТРАЈАЛО ПОРЕД НОГУ?

АЛИ...

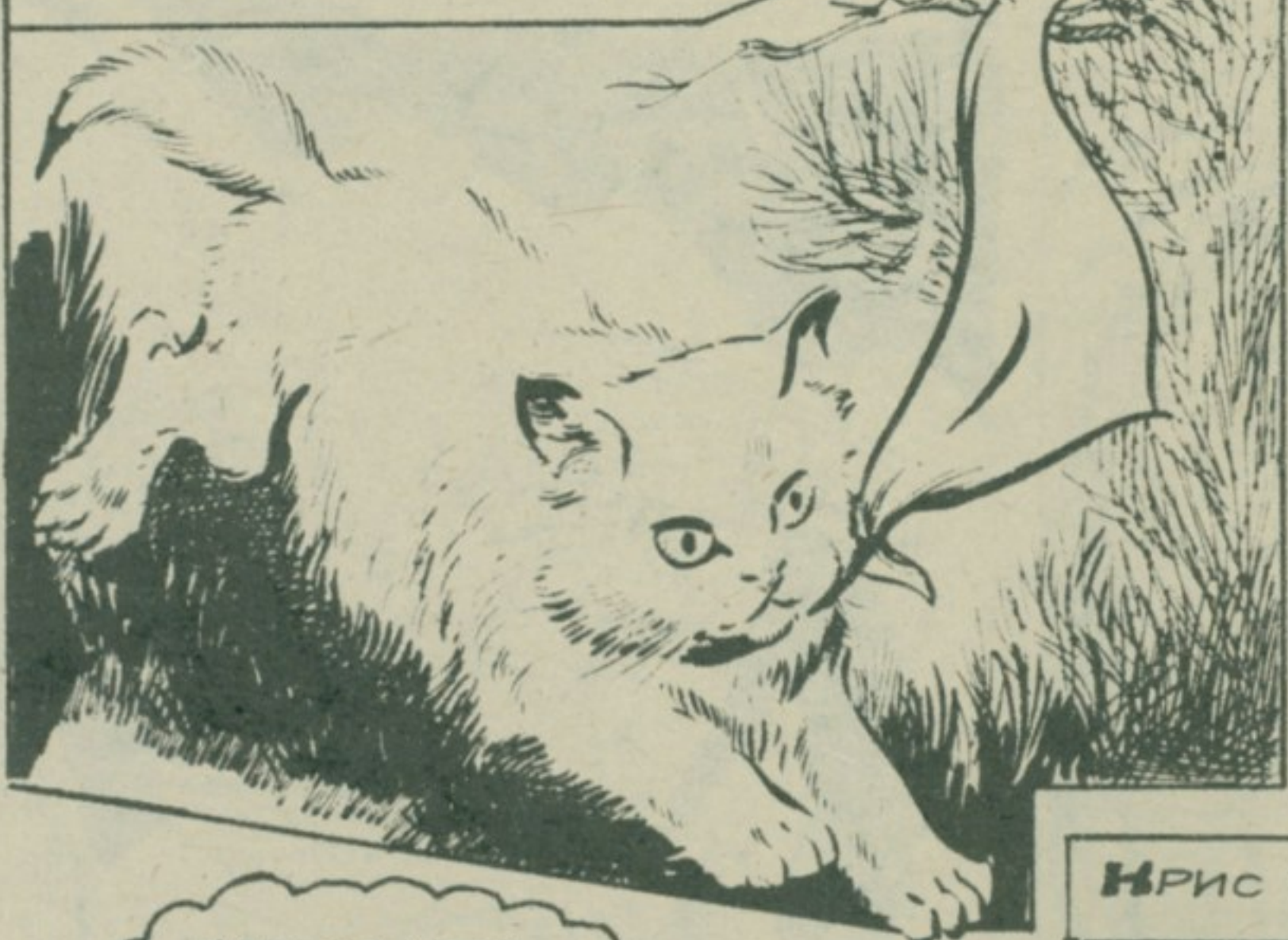
МАЈА? МОГУ ЛИ МАЈА ДА СЕ ДРЖИМ?

УФ? УПЛАШИЛА СИ МЕ? СКЛАЊАЈ ТУ МАЧКУ ДА ЈЕ СТАН НЕ ВИДИ? ОН ИХ НЕ ПОДНОСИ?

Али, план је био осуђен на пропаст, јер је марамица са поруком остата закаче на грму...

После недељу дана, нашао је је-дан скитница...

МАРАМИ-
ЦА? ДОБРО
БЕ МИ
ДОБИ?

КАО ДА НЕШ-
ТО ПИШЕ? АЛ' ЈА
НЕ ЗНАМ ДА
ЧИТАМ?

КРИС ЈЕ УЗАЛУД ЧЕКАЛА...

НИКО НИ-
ЈЕ НАШАО ПО-
РУКУ? САМО
СЕ УЗАЛУД
НАДАМ?

НЕ БУДИ ТУЖНА,
КРИС? МЕНИ ЈЕ
БОЉЕ?

НЕМОЈ ДА ПЛА-
ЧЕШ, КРИС, ЈЕР
ЋУ И ЈА ДА
ЗАПЛА-
ЧЕМ...

СВЕ ЋЕ БИТИ
ДОБРО, ДЕВИ?

ТЕ НОВИ, СКИТНИЦА ЈЕ ПРИМЉЕН У БОЛ-
НИЦУ СА ЗАПАЉЕЊЕМ ПЛУЧ-
БА...

ОПЕРИТЕ
ЊЕГОВО ОДЕ-
ЛО? АЛИ ПР-
ВО СВЕ ПРЕГЛЕ-
ДАЈТЕ И НАПРА-
ВИТЕ СПИСАК
СТВАРИ?

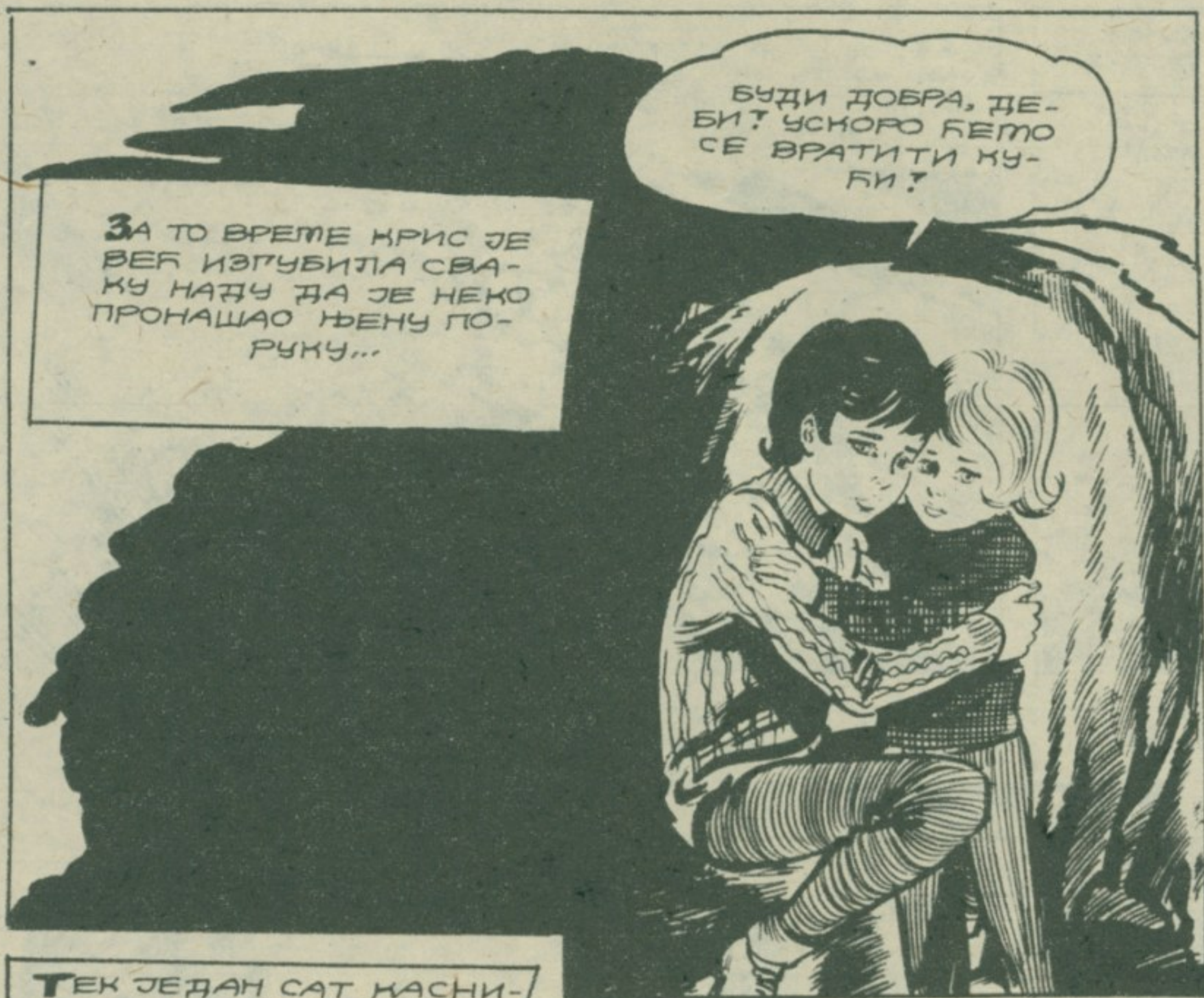
ДОБ-
РО?

КАКО ЈЕ
СВЕ ПРЉА-
ВО?

"ПОЛИЦИЈИ?
КРИС И ДЕВИ
СРНИ? ПЕРИНА...
ПЉАЧКАШИ ЗЛА-
ТА... МОРАМ ОВО
ОДМАХ ПОКАЗА-
ТИ ПОЛИЦИ-
ЈИ?"

ЗА ТО ВРЕМЕ КРИС ЈЕ ВЕГ ИЗГУБИЛА СВА-КУ НАДУ ДА ЈЕ НЕКО ПРОНАШАО ЊЕНУ ПО-РУКУ...

ДАТЕКО... ХЛАДНО... МНО-ГО САМ ХО-ДАО...

ТРАЖАБЕ ДАНИМА?

ДА? АТИ СПРЕ-ТАН САМ ДА ТРАЖИМ И ДАЊУ И НОЋУ, СВЕ ДОК НЕ НАБЕМО ДЕЊУ?

ПРЕСТАНИ ДА СЕ ПОНАШАШ К'О ТИГАР У КАВЕЗУ?

НЕШТО МИ НЕ ДА МИ-РА?

НЕРВОЗАН ЈЕ?

ДА, НАДАМ СЕ ДА ЈЕ У ПРАВУ И ДА ЈЕ ПОЛИЦИЈА БЛИЗУ?

MDY. 25.8.79 (6)

1519/4

У СКОРО...

ОПЕТ СУ НАС ПРО-
НАШЛИ? А БИЛЕ
СТО ТАКО БЛИЗУ
СЛОВО-
ЋЕТ

КРИС, БУДИ
МИР-
НА?

ОМРЕНИ СЕ И
НЕ ПОКУШАВАЈ
НИШТА?

ОВО РЕ ТЕ УГРТ-
КАТИ ЗА КРАТ-
КО?

ВРАГАМО СЕ СВИ
У КУЋИ ЊЕГОВИМ
ХОТИМА?

МИЧИТЕ
СЕ, ДЕЦО?

ЗАШТО МУ
ВЕЗУЈЕШ
ОЧИ?

ДА НАС НЕ
ВИДИ КАД СЕ ОС-
ВЕСТИТ ЈОШ НИСАМ
ОДЛУЧИО ШТА БУ
С ЊИМ?

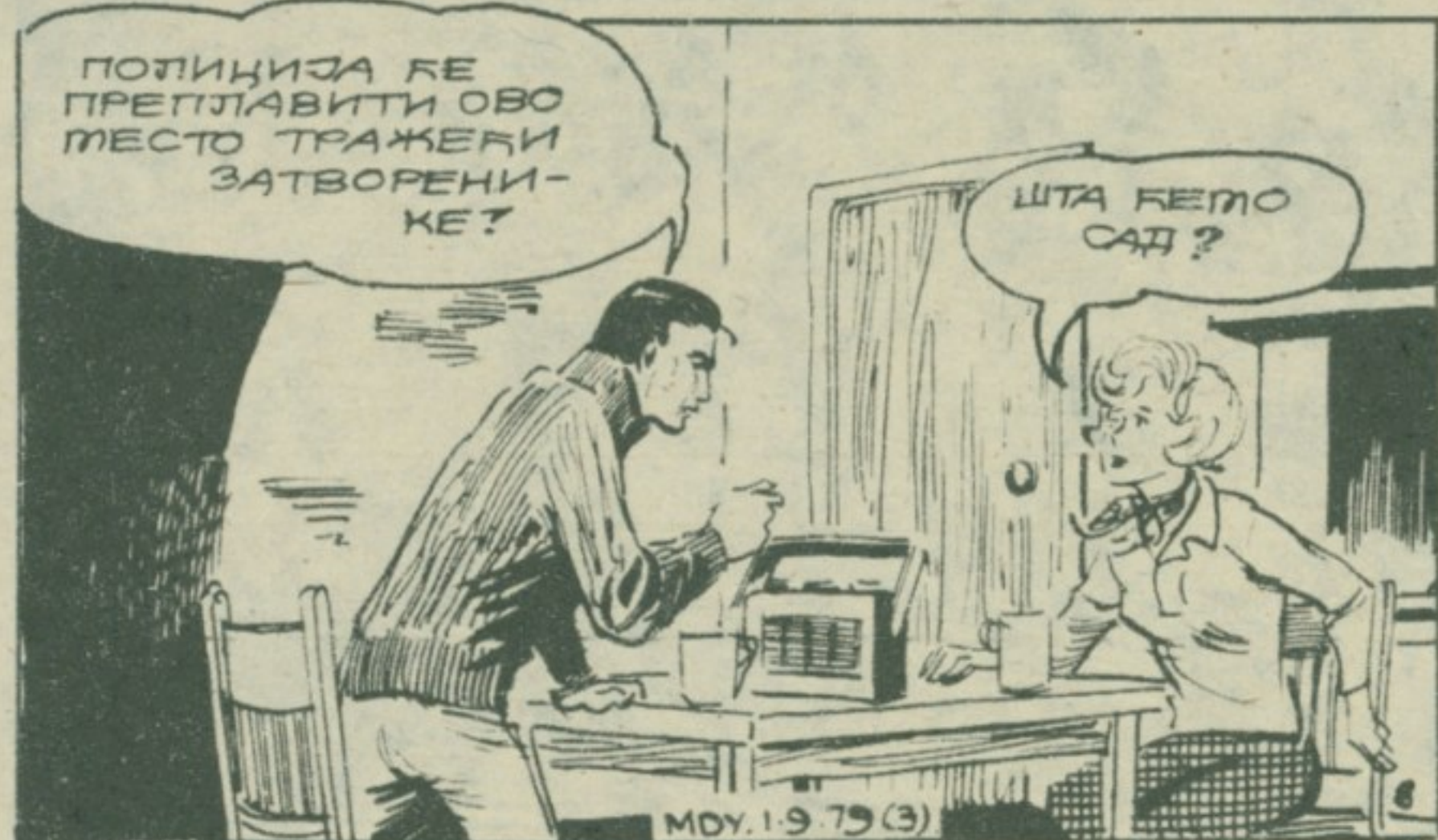
ДЕБИ ДРХТИ
ОД ЗИМЕ? А НЕ-
СПЕТ ДА ТРАЖИМ
НИШТА ЗА ЊУ?

УВЕК ПУШТАШ
РАДИО ИЗ СВЕ
СНАГЕ?

ПРЕКИДАМО
ПРОГРАМ ДА БИС-
МО ВАС ОБАВЕСТИ-
ТИ О БЕКСТВУ ДВО-
ЈИЦЕ ЗАТВОРЕ-
НИКА ИЗ ДАРТ-
МУРА?

ПРОКЉЕТСТВО!
ТО ЈЕ У БЛИ-
ЗИНИ?

ПОЛИЦИЈА РЕ
ПРЕПЛАВИТИ ОВО
МЕСТО ТРАЖЕЊИ
ЗАТВОРЕНИ-
КЕ?

ШТА РЕМО
САД?

АКО НАС НАЂУ, ЗАПРЕТИ-
РЕМО ДА РЕМО УБИТИ ДЕ-
ЦУ? ЗАВИЈУ СЕ ЦОУ РАДИОМ?
МОРАРЕ ДА НАС ПРЕВЕЗЕ
ХЕЛИКОПТЕРОМ ЗА ЛОН-
ДОН?

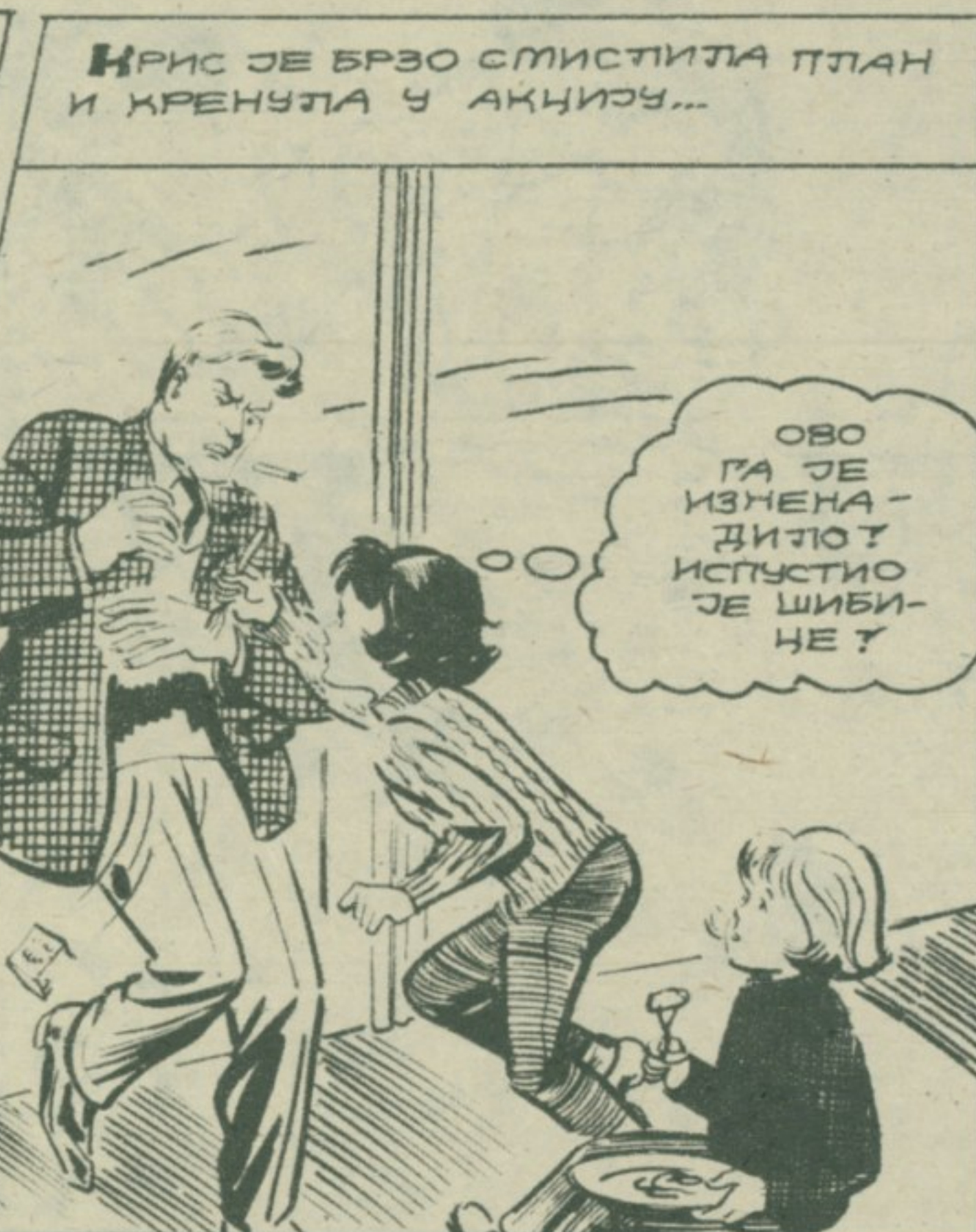
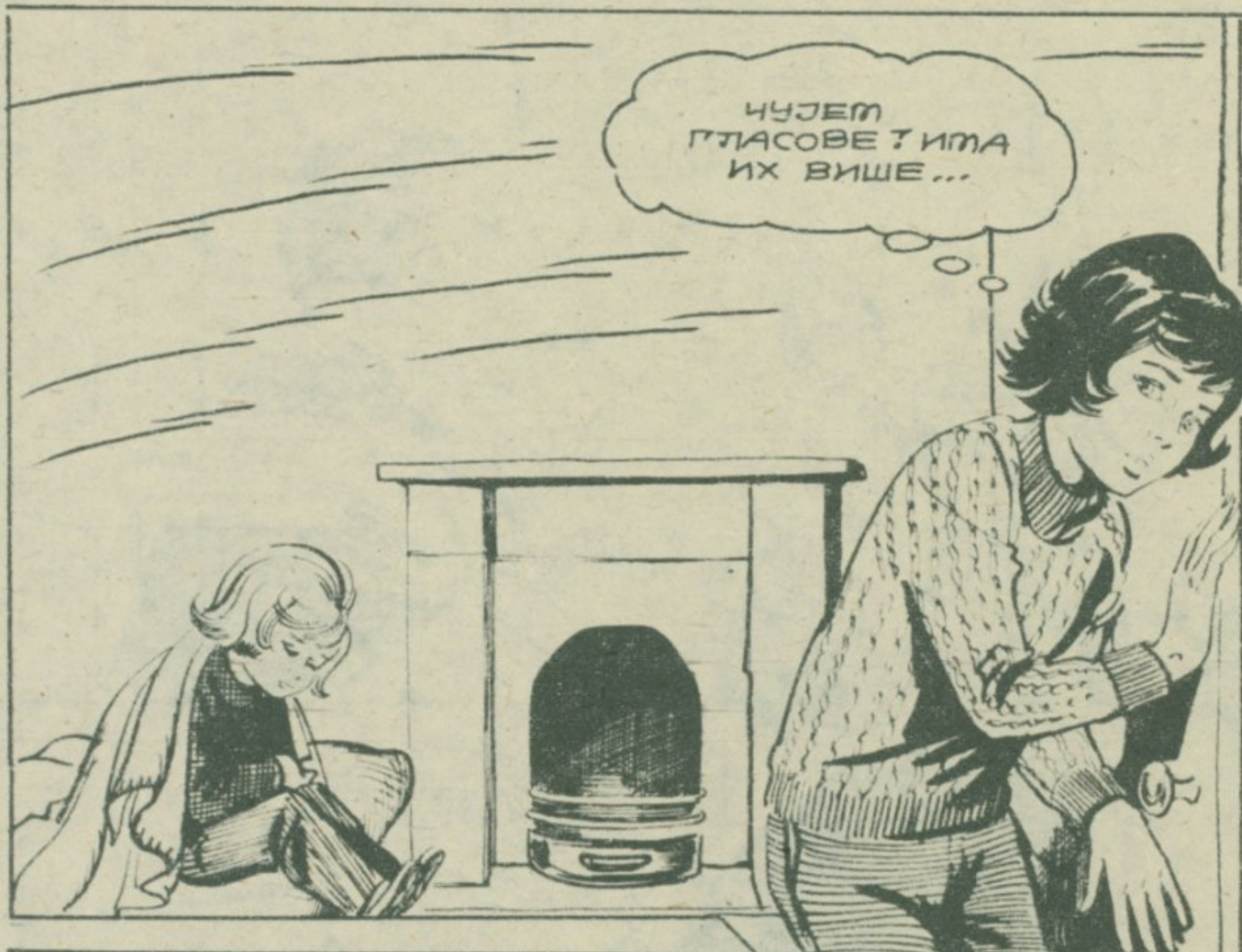
МОЖДА РЕ
ПОЛИЦИЈА
СТИБИ ПРЕ ЦОА?

MDY. 1.9.75 (3)

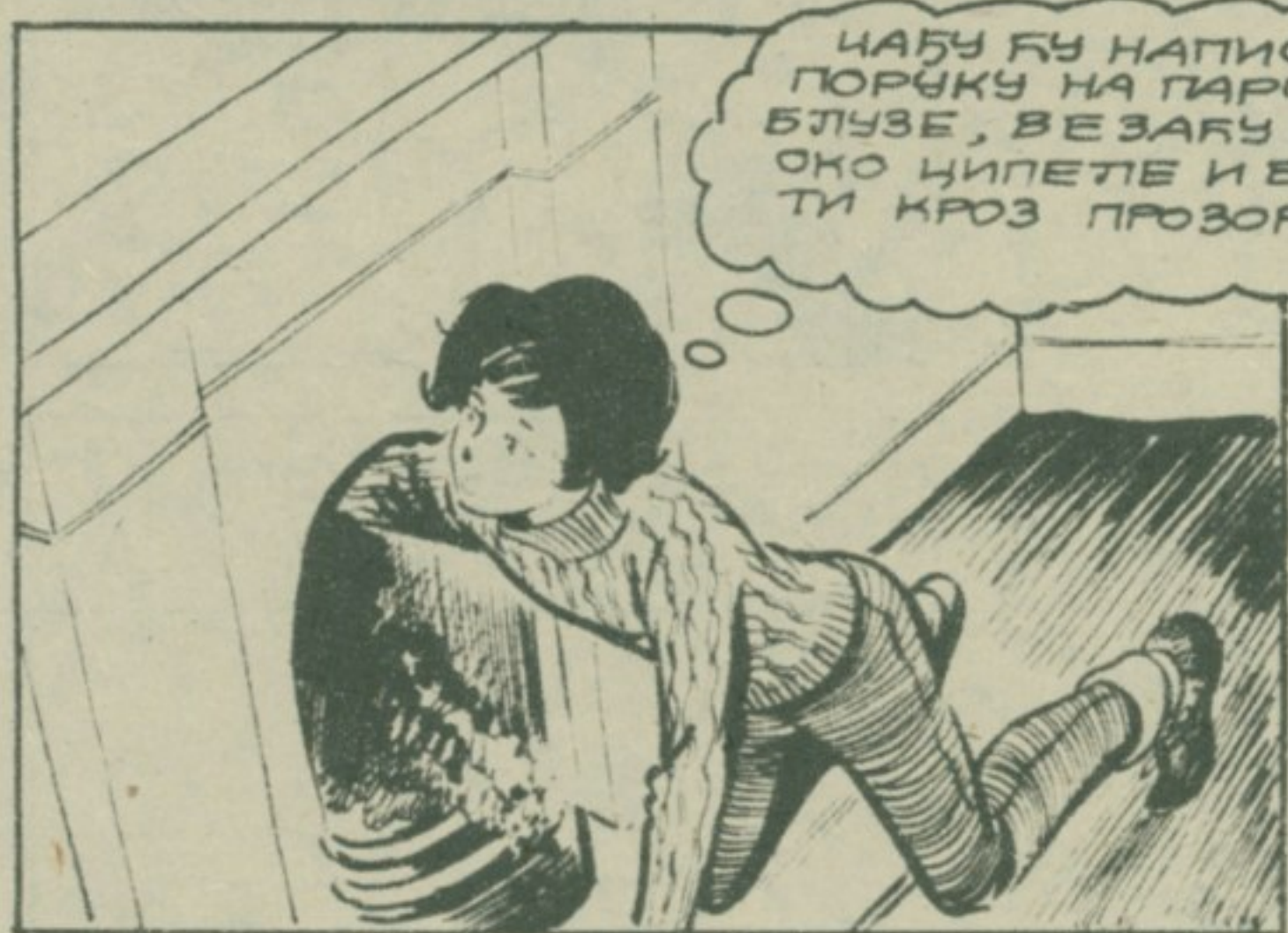
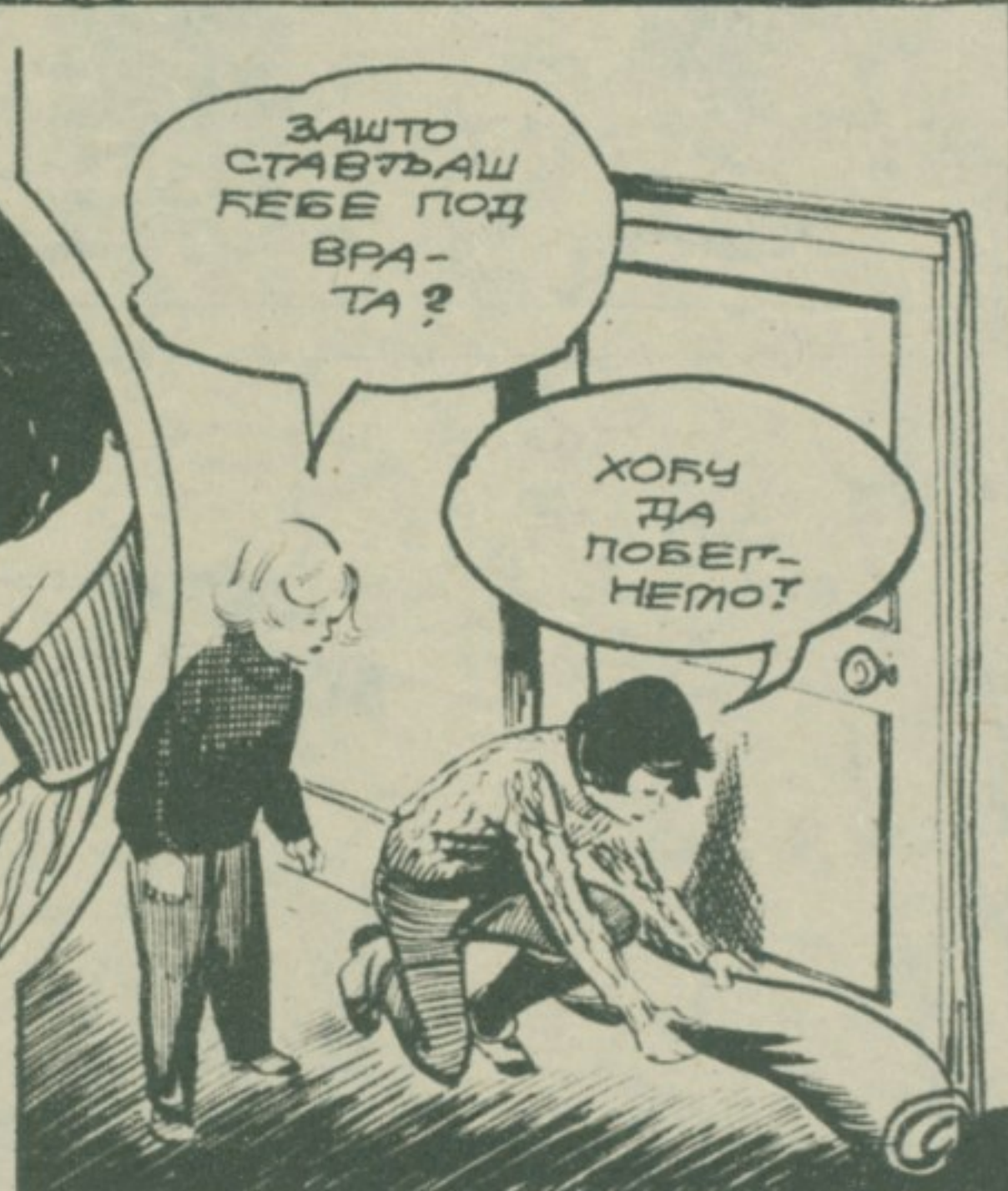
И СТАН ЈЕ ПОЗВАО ЏОА ДА ИХ
ПРЕВЕЗЕ ХЕЛИКОПТЕРОМ У
ЛОНДОН...

МДХ 15-9-79 (1)

У ТАЈНОМ ПРОЛАЗУ ...

ЈАДНА
ДЕВИ?
СВА СЕ
ТРЕСЕ,
ПЛАШИ
СЕ ТРАКА?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

СТОЈ МОРА
БИТИ ОВДЕ
НЕГДЕ?

КАКАВ
ПЛАМЕН?

СУВИШЕ
СЕ БРЗО
РАШИРИО?
СУП-
ЊИВО?

ОВАЈ РАТ
СЛИКЕ ИЗГЛЕ-
ДА КАО ДА ЈЕ
ОД ЗЛАТА?

... И
ВИДЕО
САМ НА
ПРОВОРУ
НЕКУ
ДЕВОЈЧИЦУ?

ЗЛАТО?
ДЕТЕ? МОЖ-
ДА ЈЕ ТО ЈЕД-
НА ОД ДЕ-
ВОЈЧИЦА КО-
ЈЕ СУ НЕС-
ТАЛЕ...

СТОЈ ЈЕ НЕШ-
ТО ЧУО? НИСУ
РАДНИЦИ? ТО НАМ
ЈЕ МОЖДА ПО-
СПЕДЊА ШАН-
СА?

УПОМОГ?

ЧБУТ-
КАЈ
ЈЕ?

КАО
ДА НЕКО
ДЕТЕ
ВИЧЕ?

ЧУЈЕШ
ПЛУСАК
ВОДЕ?

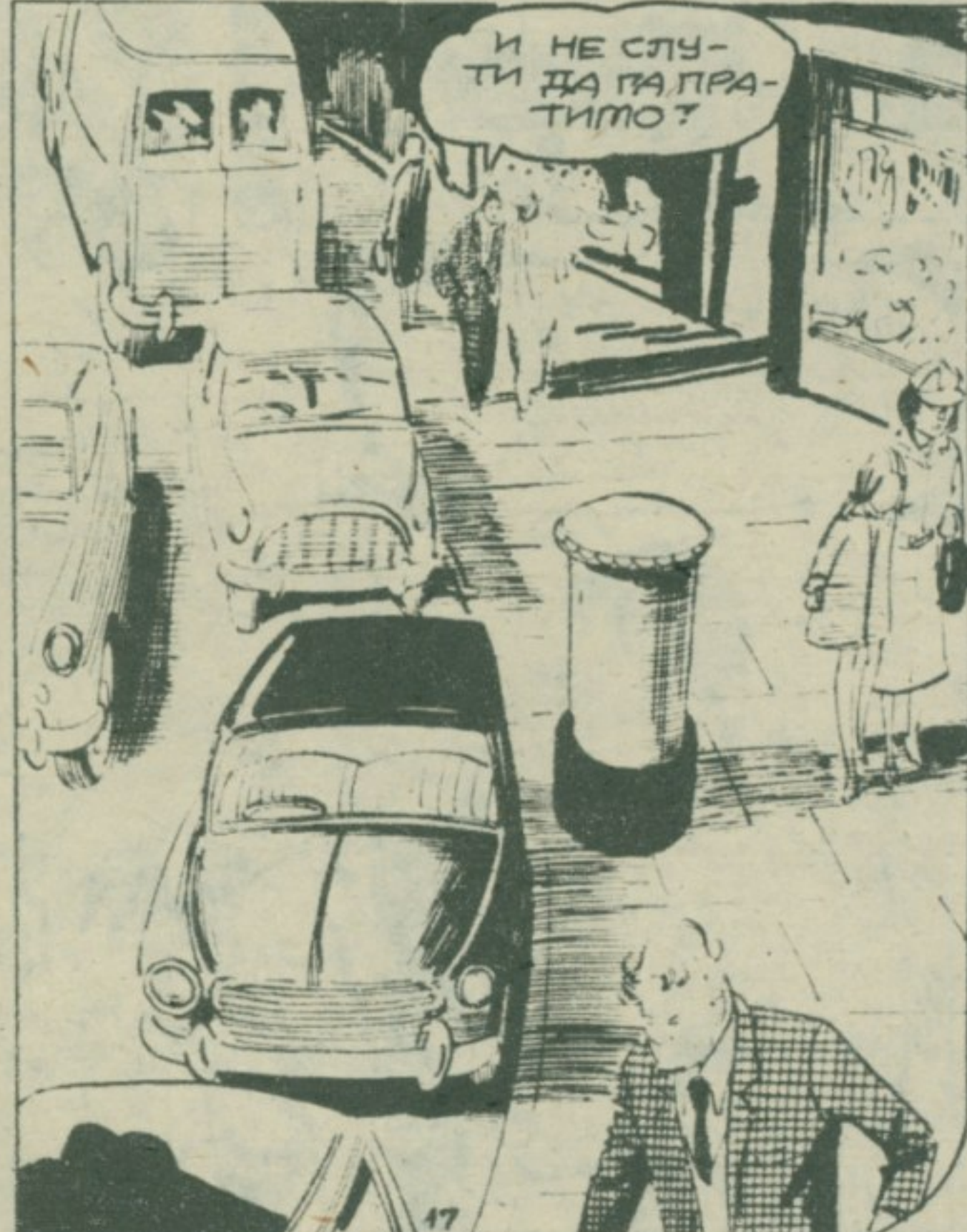

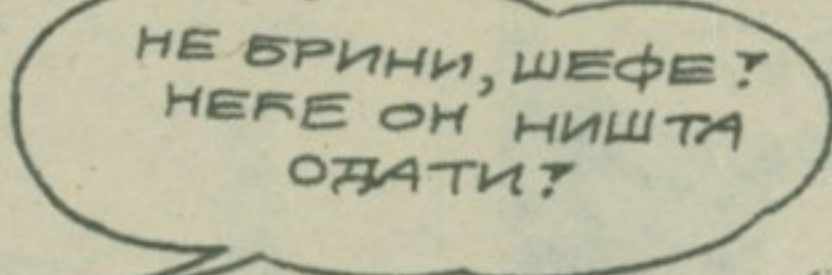
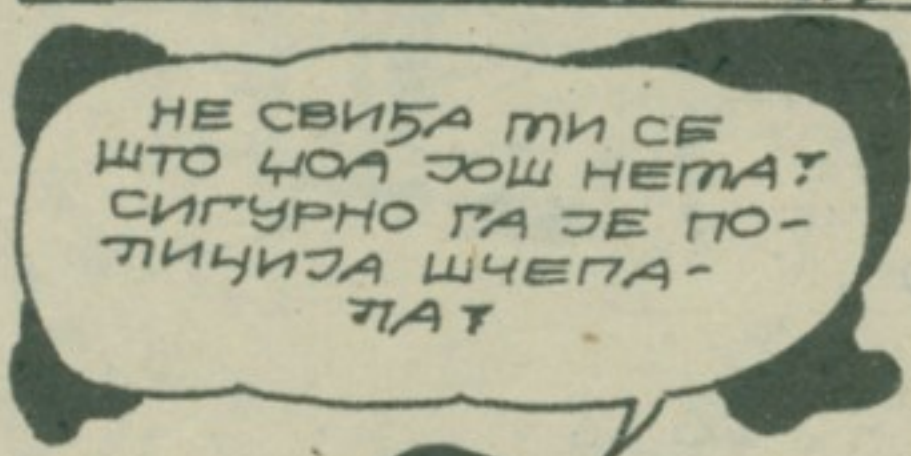
ИЗДРЖИТЕ?
ДОЛАЗИМО?

ПА-
ЗИ-
ТЕ?

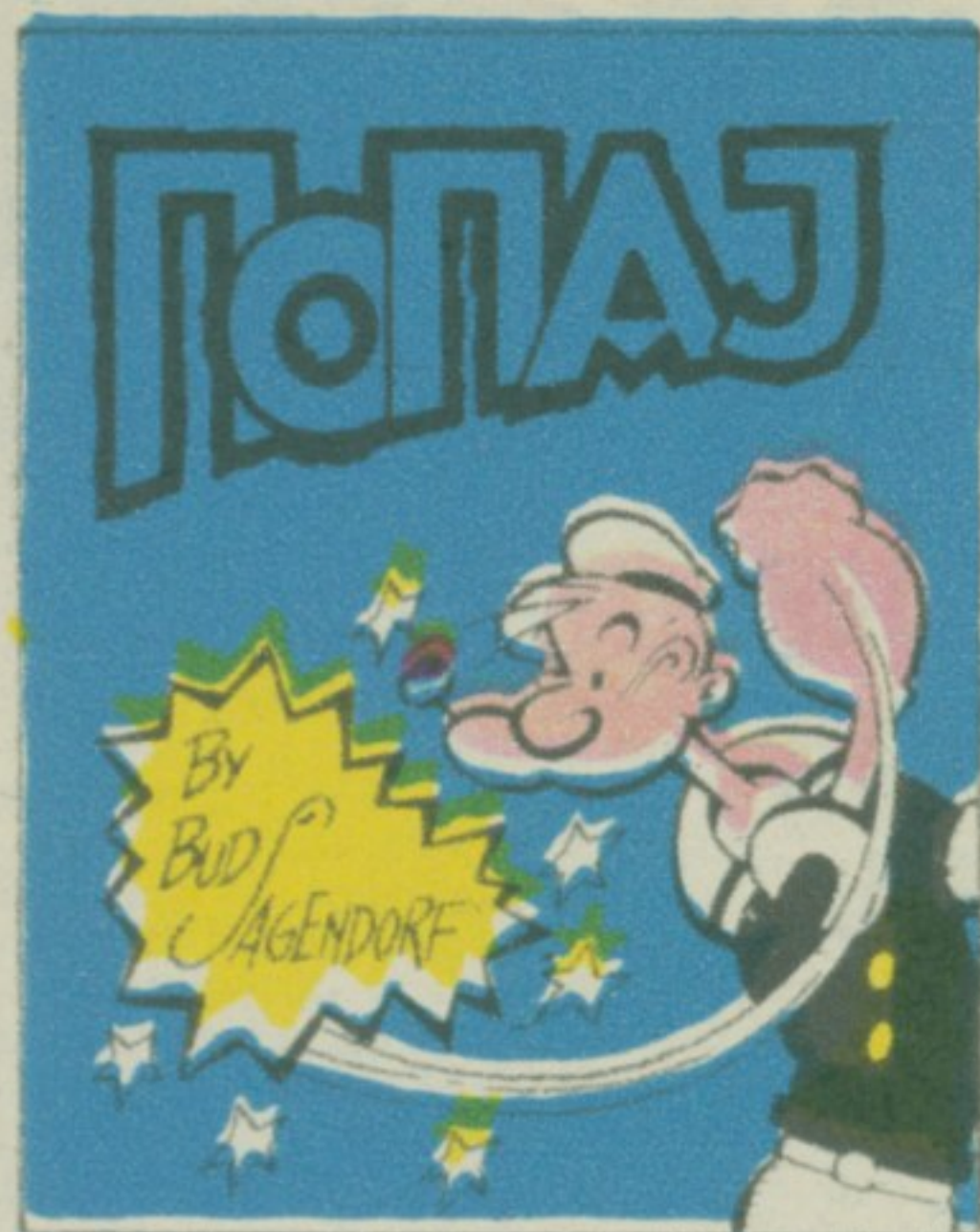

МДУ-29-9-79(2) 48

СУПЕРМЕН МОРСКОГ

Најгачија ствар код роњења је притисак: сваких десет метара дубине, он се повећа за цео килограм по квадратном центиметру површине. Тако већ на првих десет метара дубине, ронилац трпи 30 тона на свом телу, а ако се спусти још толико, притисаће га 54 тоне! У исто време, ваздух у његовим плућима — иначе 800 пута ређи од воде — сведе се на само литар, ако је удахнуо четири пре зароњавања. Ето зашто су људи-жабе одувек морали бити снажних тела, широког прудног коша и обавезно непущачи.

Али, како се спустити на оне велике дубине од преко

600—700 метара? Како до-такнути морско дно, задржати се на њему и, чак, изводити разне радове? Право решење понудила је тек недавно енглеска фирма „Слингсби енд инжињеринг Лтд“. Јер, досадашње оклопно ронилачко одело није омогућавало гњурцу да се спусти на дубину већу од 200 метара.

Најновије ронилачко „оде-ло“ се не облачи, у њега се — улази. Личи на неку вр-

Кад се одене у ОМАС, човек постаје огроман и ужасно јак али и врло спретан.

ту робота који не ради сам: него га човек покреће изнутра. Његово име ОМАС је скраћеница од енглеских речи које гласе „гњурачко одело са атмосферским притиском за једног човека“, али га популарно називају „супермен морског дна“.

опстанак на њему — злу не требало.

Тако је рођен ОМАС у коме човек може да се осећа као риба.

УНУТРА ЈЕ ПРОСТО ДИВНО...

Ово одело-робот високо је 2,30 метра, широко 1,22. Израђено је од челика, са провидном, акрилском „главуром“ на чијем се врху налази рефлектор, али и ТВ камера! Са озвучењем наравно. Тако они горе што пуштају ОМАС-а у море помоћу дизалице и кабла, у сваком тренутку могу да виде шта ради „супермен“ и да се договоре са његовим власником.

А ОМАС је веома спретан, поред тога што је ужасно јак. Он може шрафцигером да заврти

шраф, мада се то не би очекивало од његових огромних руку које могу да дохвате и предмет удаљен пет метара.

Затим, ОМАС на свом хидрауличном постољу може да се окреће у круг, а „главу“ сагиње до 45 степени унапред и до 30 уназад.

Струја у овом супероделу стиже кроз кабл са брода, али на њему су уграђене и батерије за случај да се нешто откачи. Поред осталих чуда технике, ОМАС је снабдевен и неким специјалним „четкама“ које струја окреће, тако да оне терају ваздух да циркулише кроз пречистач. Тиме се у њему стално смањује угљендиоксид, а повећава кисеоник и у ОМАС-у влада дивна, планинска клима.

У случају било какве опасности, ОМАС је у стању да одржи гњурца у животу пуна 72 часа! Једним притиском на дугме командне табле, ОМАС се откачиње од кабла, отпада му оно хидраулично постоље, као и „шаке“, а танк за плутање који му стоји на леђима почиње да га вуче на површину и наставља да га одржава на њој док не дође помоћ. Јер, ово ронилачко одело се не свлачи, из њега треба — изићи.

М. К.

ДУБИНА ДРОГИРА

Зашто људи-жабе, одевени у она позната гумена одела са бакарним шлемовима, боцама кисеоника на леђима и челичним „чизмама“ које су их увек доле нису могли да се спуштају дубље од шездесет метара?

При повећању притиска у људску крв све брже продире азот, а меко одело то не може да спречи. Приликом изроњавања, како се притисак смањује, азот у крви почиње да се ослобађа у мехурићима: што је дубина већа: то се у крви нагомилава више азота — мехурићи су гушћи; као кад би се отворила флаша пива претходно промућкана. Зато се изроњавање из дубина већих од дванаест метара морало обављати постепено, са задржавањима од по неколико минута на појединим дубинама — тачно онако како је прописано таблицама. У противном, може доћи и до смрти. До сада ако је ронилац због нечега мрзео хитно да изрони са веће дубине, било је потребно одмах га сместити у комору за декомпресију: у њој влада притисак који се смањује постепено.

Нагло ослобађање азота из крви није једина опасност великих морских дубина. Чим би се спустио дубље од шездесет метара, ронилац у мекој опреми изгубио способност расуђивања. На деведесет метара — задовољно би посматрао лепоте морског дна, заборавивши зашто је заронио, а на сто метара дубине могао би се онесвестити или починити кобне грешке. Ова се појава назива „дубинско“ или „азотно пијанство“.

Али, људска радозналост не зна за границе... То, међутим, није био главни разлог да се начини сасвим безбедно одело: у данашње време много се истражује морско дно, због нафте, али се испитује и могућност за

БЕЗ ОПРЕМЕ — 40 МЕТАРА ДУБОКО

Дубоки „свет тишине“ одувек је привлачио људе. Остриге, корали, сунђери и бисери ваде се већ миленијумима, а у доба старих Грка и Римљана постојали су и професионални рониоци који су, неретко, тражили потопљена блага. Историчар Тукидид помиње рониоце који су приликом опсаде Сиракузе, у 5. веку пре нове ере, проверавали подводне препреке које су Сиракузани изградиле како би онемогућили грчке бродове да уђу у луку. Рониоци Александра Великог имали су задатак да уклоне сличне препреке приликом опсаде Тира. Уосталом, сам Александар се спуштао у море у некаквој „машини“ коју су називали колиба. Аристотел је описао начин дисања под водом помоћу металних цеви, за трску се знало давно пре њега и метала...

И током средњег века спомињу се неки прости начини „издржавања“ под водом. Данас, када се зна за опасности од дубинског притиска кад постоји савршена опрема, способност древних ловаца на корале и сунђере који су се без икакве опреме спуштали и до 40 метара дубине изгледа још фантастичнија. Они су мазали тело мастима и то је била једина заштита од хладноће, а уши би зачепили памуком. У уста су узимали сунђер натопљен јестивим уљем, које су постепено истискивали.

Први гњурачки апарат — кожно „боцу“ са ваздухом коју је ронилац носио на леђима — смислио је Борели још 1679. године. У следећем веку нарочито су Енглези и Немци настојали да направе и цело гњурачко одело од коже. Најзад, 1819. године Енглез Зибе смислио је начин како да се ваздух из боце убације помоћу пумпе у кожно одело са металним „скафандером“, а употребљен испушта у море. Ти принципи важе и данас, само су одела много савршенија.

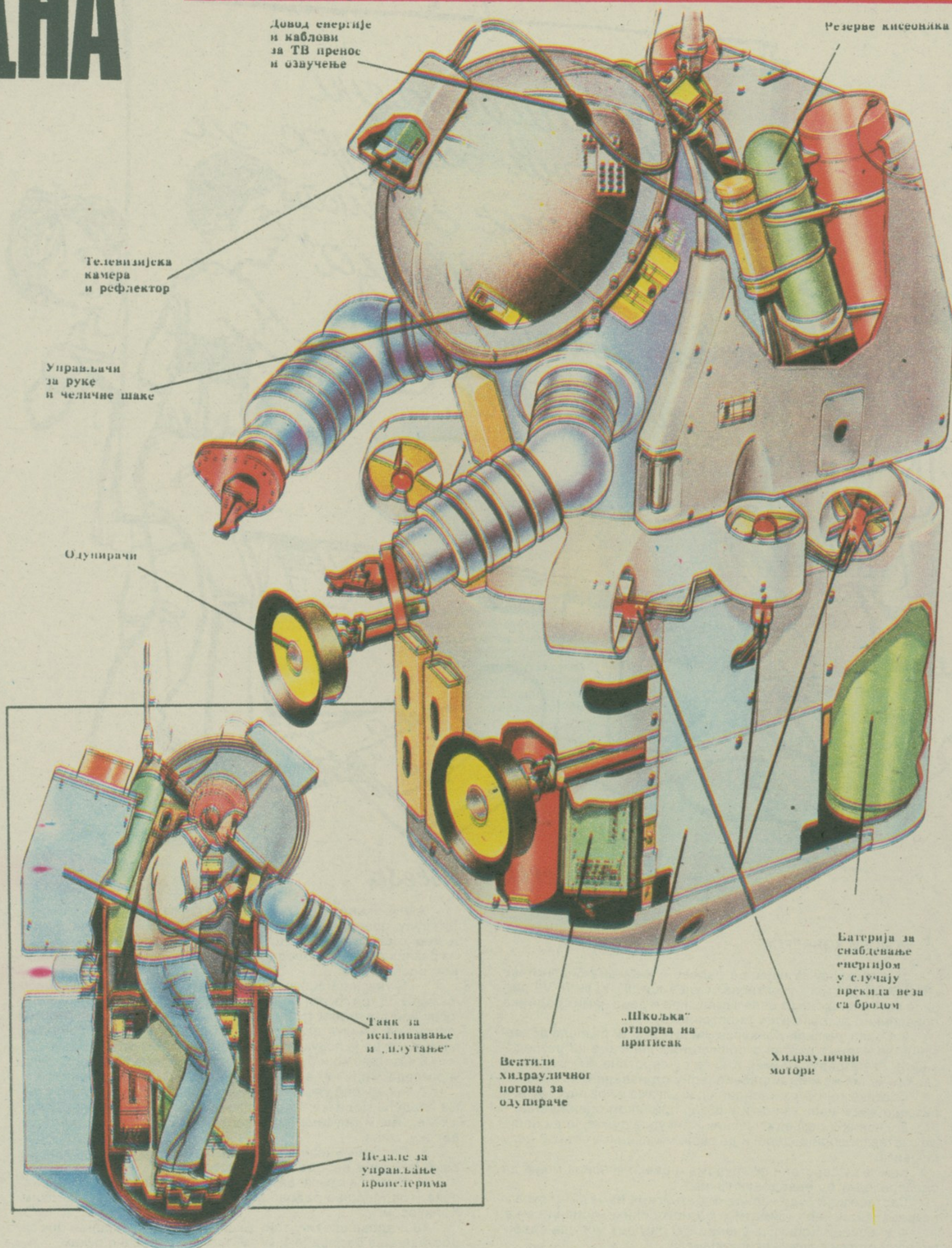
Наблови се откачују...

Шаке отпадају, нао и...

хидраулично постоље

У случају опасности, ОМАС може брзо да исплива. А ако се прекину везе са бродом, има резерве ваздуха и енергије за 72 сата. Ево шта се догађа, ако ронилац притисне на дугме командне табле да би хитно испливао на површину:

НАЈНОВИЈЕ РОНИЛАЧКО ОДЕЛО

 Veselin Masleša

УСЛОВИ КОНКУРСА

1. У конкурс за најбоље радове о књигама библиотеке „ЛАСТАВИЦА“ могу учествовати ученици III, IV, V, VI, VII разреда основне школе из целе земље, као и деца наших радника привремено запослених у иностранству.

2. Сваки учесник Конкурса ученик III и IV разреда обавезан је да напише састав о прочитаним књигама (III разред 2 књиге, IV разред 3 књиге). Књиге су сврстане по групама и сваки ученик може да одабере једну од наведених група.

Саставе који буду написани о књигама из разних група и разреда жири неће узимати у обзир приликом оцењивања.

3. Ученик V разреда учесник Конкурса дужан је да напише састав (преприча дело) и да своје мишљење о сваком делу (3 књиге)

Књиге су сврстане по групама и сваки учесник може да одабере једну од наведених група.

Саставе који буду написани о књигама из разних група и разреда жири неће узимати у обзир приликом оцењивања.

4. Учесници Конкурса ученици VI разреда могу да одаберу једну од три групе (четири књиге).

Ако је ученик одабрао једну од група, прву другу или трећу групу, препричаће садржај сваке књиге и дати своје мишљење о свакој књизи. Саставе који буду написани о књигама из разних група и разреда жири неће узимати у обзир приликом оцењивања.

5. Учесници Конкурса ученици VII разреда могу да одаберу једну од три групе (4 књиге). Ако је учесник Конкурса одабрао прву или другу или трећу групу дужан је да преприча садржај прочитане књиге, да да своје мишљење о свакој прочитаној књизи (каква је порука писца прочитане књиге).

6. Саставе који буду написани о књигама из разних група и разреда жири неће узимати у обзир приликом оцењивања.

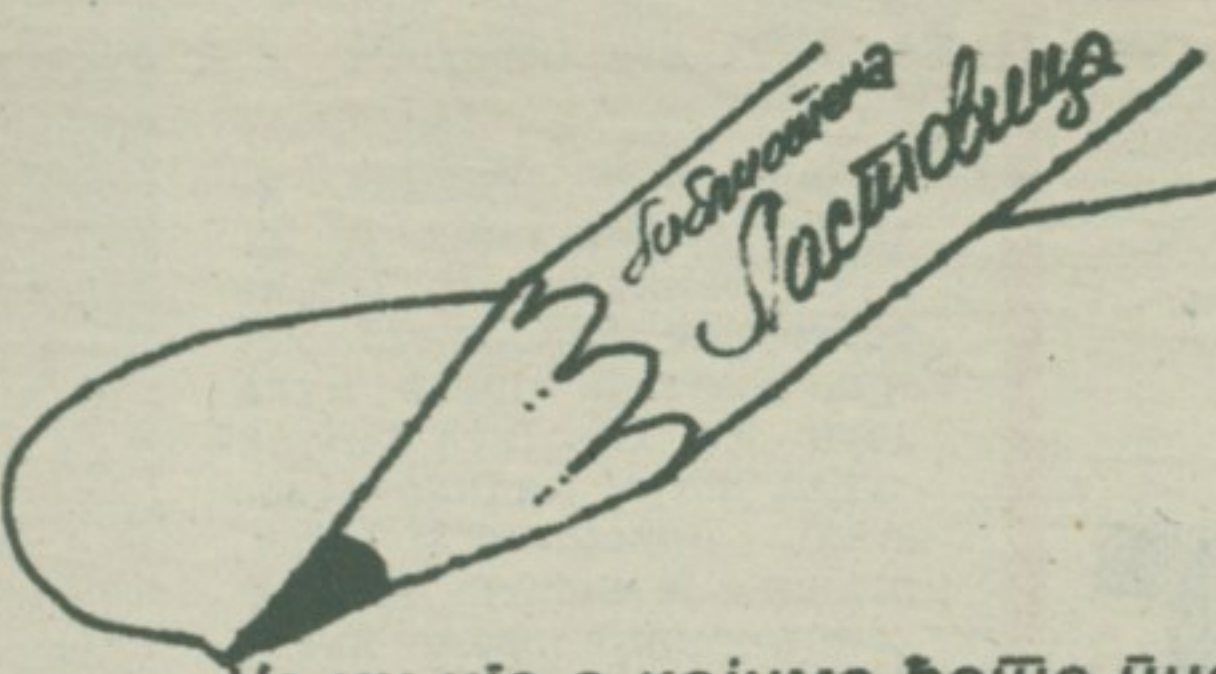
7. Уз свој рад ученик је дужан да на првој страници напише следеће податке: име и презиме, разред, назив и адресу школе, име и презиме наставника матерњег језика, место и адресу стана.

8. Састави учесника Конкурса могу бити написани на свим језицима народа и народности СФРЈ.

9. Жири ће прегледати радове који стигну до одређеног рока и за најбоље радове доделити награде одређене овим Конкурсом.

10. Радове слати у току школске године, а крајњи рок за достављање радова је 1. IV 1981. године, писане руком.

11. Радове слати на адресу ИРО „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША“, 71000 САРАЈЕВО, Обала Војводе Степе бр. 4. Да бисте што боље написали своје саставе сарађујте са наставницима матерњег језика који ће вам радо помоћи.

Уз књиџе о којима ћеће писати, а предвиђене пропозицијама конкурса, обавезан је састав на тему:

Слободо — твоје име је Тишо

слободни састави моју биџи писани у прози и стиху.

НАГРАДЕ

- 1. 120 НАГРАДА БЕСПЛАТНО ЛЕТОВАЊЕ У КОЛОНИЈИ „ЛАСТАВИЦА“ У ТРАЈАЊУ ОД 15 ДАНА.
- 2. 150 НАГРАДА У КЊИГАМА (по 10 књиџа) издања библиотеке „ЛАСТАВИЦА“
- 3. 200 НАГРАДА У КЊИГАМА (по 10 књиџа) издања библиотеке „ЛАСТАВИЦА“
- 4. НАГРАДЕ У КЊИГАМА „ЛАСТАВИЦЕ“ (едиција „ИЗБОР“, комплет од 100 књиџа) жири додељује школама, литерарним дружинама и библиотекама за најуспешнију организацију, квалитет и квантитет ученичких радова.
- 5. НАГРАДЕ У КЊИГАМА ИЗДАЊА ПРО „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША“, у вриједности од 500.— динара НАСТАВНИЦИМА МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА за успјешну организацију, квалитет и квантитет радова својих ученика.

ОБАВЕШТЕЊЕ

везано за набавку књиџа утврђених пропозицијама конкурса колоније „Ластавица“

Издања која би наставнику матерњег језика, школи или ученику требала за организацију Конкурса и за учествовање у Конкурсу Колоније „ЛАСТАВИЦА“ за школску 1980/81. годину могу се набавити путем НАРУЧБЕНИЦЕ.

Да бисте лакше набавили књиџе помоћу наручбенице, биће довољно да у списку наслова — КЊИГЕ О КОЈИМА ТРЕБА ПИСАТИ, заокружите број наслова књиџа и упишете број потребних примерака. Тако попуњену наручбеницу са подацима наручиоца пошаљете на адресу:

ПРО „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША“ ООУР БЕОГРАД за Колонију „ЛАСТАВИЦА“ 11000 БЕОГРАД, Томашеова бр. 26.

ВАНРЕДНИ ПОПУСТ ОД 10% одобрава се наставнику који наручује књиџе за своје ученике у школи која их набавља за своје потребе. Овај попуст остварује се само набавком путем ове наручбенице.

ПРО „ВЕСЕЛИН МАСЛЕША“ ООУР „БЕОГРАД“
за КОЛОНИЈУ „ЛАСТАВИЦА“
11000 БЕОГРАД, Томашеова бр. 26, тел. 492-348

ПОРУЧБЕНИЦА

Којом неопозиво поручујем-мо следеће књиџе из Библиотеке „Ластавица“

.....
.....
.....
.....
(читко уписати наслов који се поручује — ако се поручује већи број наслова приложити списак)

.....
(Презиме и име поручиоца — назив школе)

.....
(Број поште, место становања, улица и број)

.....
(Потпис поручиоца)

СПИСАК КЊИГА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА ЧИТАЊЕ НА ОСНОВУ КОЈИХ СЕ ПИШУ РАДОВИ ЗА УЧЕШЋЕ НА КОНКУРС

III. РАЗРЕД

I ГРУПА

- 1. Стеван Булајић: БИТКА ЗА РАЊЕНИКЕ 45,00
- 2. Ахмет Хромацић: ДЕСАНТ НА ДРВАР 45,00
- 3. Ахмет Хромацић: ИГМАНСКИ МАРШ 45,00
- 4. Ахмет Хромацић: КОЗАРА 45,00
- 5. Стеван Булајић: УЖИЧКА РЕПУБЛИКА 45,00

II ГРУПА

- 1. Анђелко Ристић: ШТИГЛИЦОВЕ ПРИЧЕ 80,00
- 2. Насиха-Капић Хаџић: МАСКЕМБАЛ У ШУМИ 80,00

III ГРУПА

- 1. Григор Витез: СТО ВУКОВА 55,00
- 2. х х х БАЈКЕ ЗА ДЈЕЦУ И ПРИЧЕ ОД ДЈЕЦИ 55,00

IV РАЗРЕД

I ГРУПА

- 1. Берислав Косиер: БРИК И КОМПАНИЈА 55,00
- 2. Марк Твен: ПУСТОЛОВИНЕ ТОМА СОЈЕРА 80,00
- 3. Тоне Селишкар: МАЗГЕ 55,00

II ГРУПА

- 1. Вучо Александар: САН И ЈАВА ХРАБРОГ КОЧЕ 55,00
- 2. Витез Григор: ХВАТАЈТЕ ЛОПОВА 55,00
- 3. Чаплина Вера: МОЈИ ВАСПИТАНИЦИ 55,00

III ГРУПА

- 1. Бевк Франце: МАЛИ БУНТОВНИК 55,00
- 2. Бичер Стоу Харијета: ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА 55,00
- 3. Милован Данојлић: КАКО СПАВАЈУ ТРАМВАЈИ 55,00

V РАЗРЕД

I ГРУПА

- 1. Сушић Дервиш: КУРИР 55,00
- 2. Слаби Здењек: ДЈЕВОЈКА ИЗ ЦРНЕ КУЛЕ 55,00
- 3. Гион Нандор: НИЈЕ ТО МОЈЕ ИМЕ 55,00

II ГРУПА

- 1. Ивана Брлић-Мажуранић: ПРИЧЕ ИЗ ДАВНИНЕ 80,00
- 2. Николески Ванчо: ЧАРОБНО САМАРЧЕ 55,00
- 3. Раичковић Стеван: ГУРИЈЕ 55,00

III ГРУПА

- 1. Степановић Коста: ПРИЧЕ О МАЛИМ ПАРТИЗАНИМА 55,00
- 2. Јекнић Драгољуб: ПИРАМИДА 80,00
- 3. Стељмах Михајло: ПТИЦЕ ЛАБУДОВИ ЛЕТЕ 55,00

VI РАЗРЕД

I ГРУПА

- 1. Едуард Шторх: НАСЕЉЕ ГАВРАНОВА 55,00
- 2. Алекса Микић: ПРИЈАТЕЉИ ИЗ СМОГВЕ 55,00
- 3. Газивода Михаило: ЛАНАЦ 55,00
- 4. Царић Воја: БЕЛИ ВУК 55,00

II ГРУПА

- 1. Ћопић Бранко: БИТКА У ЗЛАТНОЈ ДОЛИНИ 55,00
- 2. Костић Душан: МОДРО БЛАГО 55,00
- 3. Купер Фенимор: ПОСЛЕДЊИ МОХИКАНАЦ 55,00
- 4. Петровић Мирко: СВИРАЧ У ДВОРИШТУ 55,00

III ГРУПА

- 1. х х х СИНДБАД МОРЕПЛОВАЦ 55,00
- 2. Куртовић Јово: ПРИЧЕ С ИЗГУБЉЕНЕ РИЈЕКЕ 55,00
- 3. Ћопић Бранко: СЛАВНО ВОЈЕВАЊЕ 55,00
- 4. Чедо Вуковић: ЛЕТИЛИЦА ПРОФЕСОРА БИСТРОУМА 80,00

VII РАЗРЕД

I ГРУПА

- 1. Антић Мирослав: ПЛАВИ ЧУПЕРАК 55,00
- 2. Окуцава Булат: ЗДРАВ БИО ЂАЧЕ 55,00
- 3. Хоуерд Џоун: ПРИЧА О МАРК ТВЕНУ 55,00
- 4. Алечковић Мира: ЗВЕЗДАНЕ БАЛАДЕ 55,00

II ГРУПА

- 1. Селишкар Тоне: ДЈЕД СОМ 55,00
- 2. Василев Орлин: ДИВЉА ГОРА 55,00
- 3. Михелич Мира: ДОЂИ, ДРАГИ МОЈ АРИЈЕЛЕ 55,00
- 4. Подгорец Видое: ПЈЕСМЕ 55,00

III ГРУПА

- 1. Муравјева Ирина: АНДЕРСЕН 55,00
- 2. Облак Данко: МОДРИ ПРОЗОРИ 55,00
- 3. Анђелка Мартић: ЈЕЗЕРО У ПЛАНИНИ 55,00
- 4. Јован Поповић: ИСТИНИТЕ ЛЕГЕНДЕ 55,00

Нанесе ли човека пут у белгијски град Брисел, већ после неколико дана домаћини ће га упитати да ли је видео Атомијум. Одговори ли одречно, изазваће чуђење. Јер, за Бриселце је Атомијум исто што за Парижане Ајфелова кула, или Римљане — Црква Св. Петра.

Одиста, отићи из Брисела а не видети ту циновску грађевину која и данас више од две деценије после подизања представља светско чудо, готово да је грех према људском уму. Неупућени у тајне градитељске вештине стоје пред њом задивљени не знајући да је она управо с тим циљем и направљена. Но, иако је повод за њен настанак био трговачки, пред изузетно довитљивим пројектантом — капа доле! Конструкционо решење јединствено је у свету.

Атомијум је подигнут новцем белгијских индустријалаца: средства су дале три моћне групације металне индустрије и мања група фабриканата.

Догађаји су текли овим редом и то врло брзо: у Бриселу је 1958. године требало да се одржи Светска изложба, организатори су одлучили да као симбол изложбе подигну здање које ће запањити свет, па се потом јавио инжењер Андре Ватеркејн:

— Зашто грађевина не би била верна копија девет атома једног алфа кристала гвожђа увећана 165 милијарди пута. Живимо у време атомско, зар не!

НА 130 СТУБОВА

Организатори су се изненадили. Идеја је оригинална, али да Ватеркејн није претерао? Поразмислили су и прихватили предлог. Кад је инжењер начинио пројект и модел, сви су се одушевили.

— Биће да је то оно право! — узвикнули су.

Загрејали су се и индустријалци. Ставили су новац на располагање и радови су почели у марту 1956. Будућем „светском чуду“ намењен је простор код Лекенерског дворског парка на улазу у сајмиште на северу Брисела.

Највећи проблем био је како огромну конструкцију тешку неколико стотина хиљада тона „одржати“ на тлу јер је Атомијум само привидно и кад се гледа из даљине — чардак ни на небу ни на земљи. Наиме, њега чине шупље кугле „насађене“ на теменима коцке чије су унутрашње дијагонале и странице — велике цеви, а цела грађевина почива на земљи тако сигурно и чврсто да је лаичку несхватљиво како она држи на плећима толики терет. Одгонетка је у

ЧАРДАК ОД ДЕВЕТ АТОМА

специјалном темељењу. Истина, три бочне кугле подупрте су јаким бетонским стубовима — биподима, али прави посао врши око 130 стубова-пилота пободених седамнаест метара дубоко у земљу!

Радови на темељењу трајали су готово годину дана. Почетком 1957. започело се са изградњом базне кугле, а затим централног јарбола на чијем се врху налази кугла-видиковац, највиша тачка грађевине.

Што су дани одмицали, нова знаменитост Брисела полако је добијала коначан изглед. Грађани су свакодневно долазили да виде како напредује посао, одмахивали главом, ишчуђавали се.

Најзад, када је Светска изложба свечано отворена и Атомијум блеснуо у пуном сјају, сви стручњаци листом су се сложили да је свет добио здање које по оригиналности пројекта дуго неће бити засењено. Међутим, ваља рећи да Атомијум није само конструкција за гледање; у његовој унутрашњости струји живот.

ЛИФТ ЗА ОБЛАКЕ

Цело „бриселско чудо“ изграђено је од челика и високо је 110 метара. Кугле су повезане цевима широким око три метра. Посетиоци се крећу покретним степеницама кроз цеви прелазећи на тај начин из једне у другу куглу. Има чак пет пари покретних степеница. Једне су дугачке 35 метара, најдуже у Европи!

Дневна светлост продира у цеви и кугле кроз округле прозоре од плексигласа.

Саме кугле прича су у наставцима. Свака је пречника 20 метара подељена на два спрата. Од укупно девет, за посетиоце је уређено шест кугли: базна, средишна, на врху и три ниже — бочне.

Разлог је једноставан: три више — бочне не би издржале терет гостију. У највишој кугли налази се ресторан и видиковац који могу одједном да приме око 250 посетилаца!

На врх се стиже експрес-лифтом. Он јури кроз централну цев као тане: госте изнесе на висину од 110 метара за само 23 секунда! Пошто цеви Атомијума изнутра имају облогу у облику шестоугаоника, и кабина лифта је шестоугаона!

Ресторан је и у једној од бочних кугли. Простор у осталим „лоптама“ искоришћен је као изложбени простор. Све поставке су врло атрактивне.

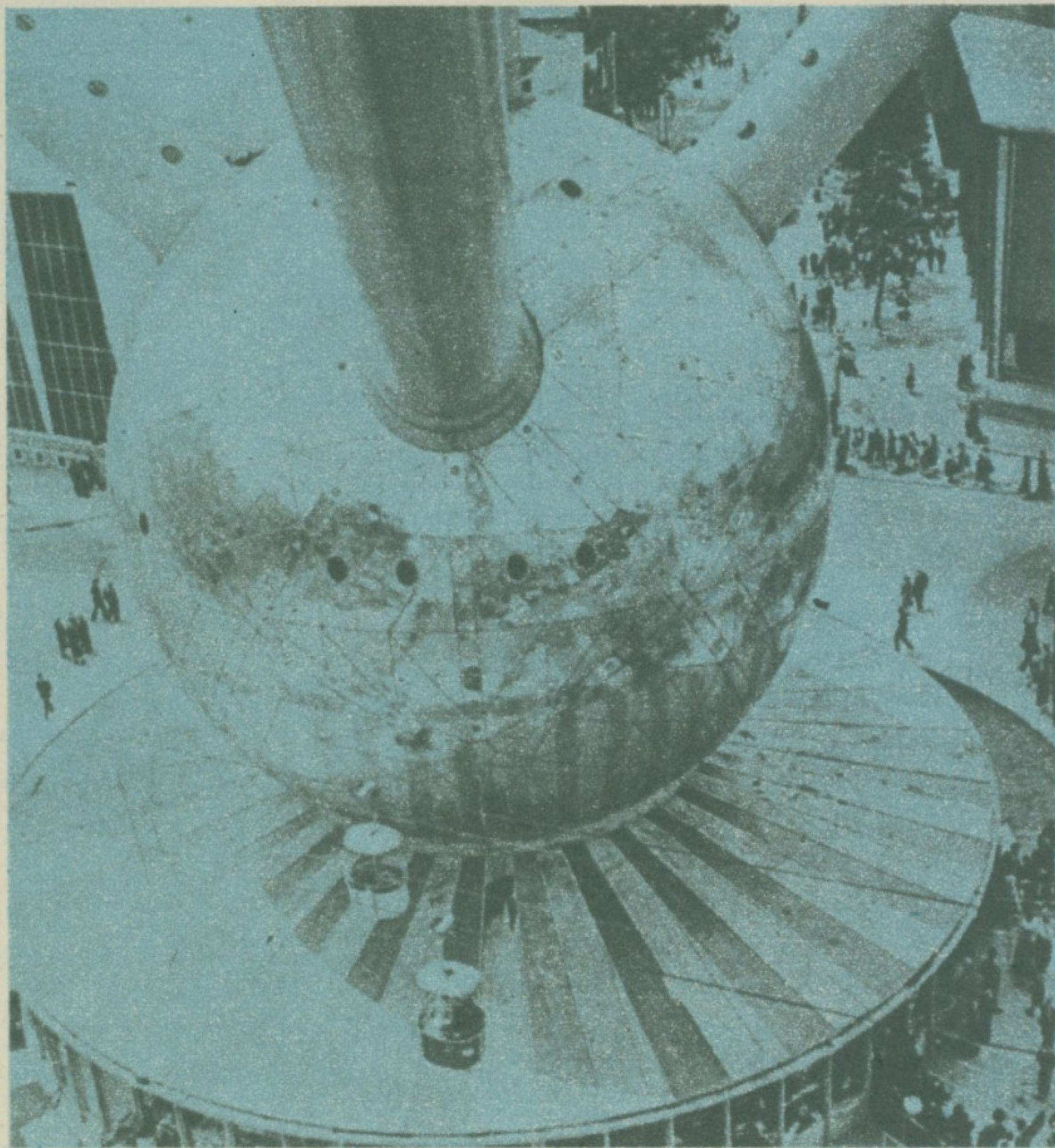
Око базне кугле подигнут је павиљон пречника 26 метара. Павиљон је рецепција и улаз у Атомијум. Из грађевине се излази низ степенице три стуба о која се ослањају ниже бочне кугле.

Кугле дају Ватеркрејној конструкцији највећу

привлачност. Размак између периферних је 29, а од њих до средишне растојање износи 23 метра. Била је права мука дати им савршен облик кугле јер се радило о великој површини. Ипак, решење је нађено. Костур конструкције сваке кугле начињен је од 12 лукова преко којих је унакрст опасано девет великих кругова. Тако је добијена мрежа. Отвори у мрежи чине 48 троуглова, односно по 15 мањих у сваком. Даља монтажа оплате није представљала тешкоћу. Оплата је израђена од алуминијума јер он даје чврстину и отпорност, али се градитељи нису тиме задовољили: алуминијумску површину подвргли су електролитској обради! Тако су кугле добиле познати „сребрикасти“ сјај. Није то све: оно право су светла на круговима — опасачима конструкције кугли, која ноћу дочаравају кружење електрична око атома!

Све је на Атомијуму гигантских димензија. Светска изложба одавно је прошла, а здање и данас стоји: за неке као градитељско чудо, за остале као симбол времена у којем живимо.

М. Тодоровић

(Снимци узети из књиге „Сва чуда света“ у издању „Младинске књиге“, Љубљана)

ЦИНОВСНА ГРАЂЕВИНА ПОДИГ-
НУТА ПРЕ ВИШЕ ОД ДВЕ ДЕЦЕ-
НИЈЕ ПОВОДОМ СВЕТСКЕ ИЗ-
ЛОЖБЕ У БРИСЕЛУ СВА ЈЕ ОД ЧЕ-
ЛИНА, ВИСОКА ЈЕ 110 МЕТАРА,
ИМА НАЈДУЖЕ ПОКРЕТНЕ СТЕПЕ-
НИЦЕ У ЕВРОПИ И УОПШТЕ МНО-
ГО ШТА У ЊОЈ И НА ЊОЈ ЈЕ »НАЈ«.

ЧУДА
ЉУДСКИХ
РУКУ

ХИТ-СТРАНА

СУЛТАНИ СВИНГА

Ако се једна група може поистоветити са једном песмом, онда се ДАЈР СТРЕЈТС не може замислити без плоче „Султани свинга“. То је лична карта њихове музике. Ма колико мењали стил и манир свирања, у основи ће увек остати свинг и рок. Рок и свинг! Душа ансамбла, духовни вођ (и диктатор) остаје и даље Марк Кнопфлер који се није устручавао да из групе удаљи и рођеног брата Дејвида само да би остварио своје замисли. Упитан зашто се мењају чланови његовог ансамбла, Марк је одговорио: „Дејвид је одувек желео да буде продуцент, осим тога хтео је да на новом албуму буде више његових композиција што ја нисам могао да прихватим. Клавирита Алан Кларк је постао нови члан наше групе зато што сам желео да на светској турнеји, која траје девет месеци, имам двојицу клавијатуриста. Рој Битан је свирао оргуље на нашем последњем албуму али он

свира и за Бруса Спрингстина. Потребан ми је врло увежбан ансамбл јер ћемо на крају ове гигантске турнеје снимати филм“.

А тако се управо и зове њихов трећи албум „Снимање филма“ (»Making Movies«) који се из недеље у недељу пење све више на топ-листама многих европских земаља.

Ако то може да служи за утеху неким нашим младим музичарима и члановима вокално-инструменталних састава, ни Марк Кнопфлер не познаје ноте а, ето, снима одличне албуме. Музику је заволео још као мали, а бас је почео да свира у 15. години. Било му је најлакше да запамти оно „пум-пум-пум“. Прва гитара: наравно — црвена, копија Фендера. Први узор: Б. Б. Кинг! После је научио да мало свира и клавир, али музику памти по слуху, а тако је и стебра.

„Музику треба осећати, тврди Марк, то је најважније!“

ЧИТАОЦИ
ЦРТАЈУ

Ево како Хасан Мустафић из Босанског Шамца замишља Драгана Јелића, гитаристу ЈУ групе.

(хонорар 200 динара)

П. С. Драгане, пошаљи пуну адресу!

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ТУНЕЛ ЉУБАВИ
(TUNNEL OF LOVE)

Музика и текст: Марк Кнопфлер
Изводи:
ДАЈР СТРЕЈТС
(DIRE STRAITS)

Getting crazy on the waltzers
But it's the life that I choose
Sing about sixblade sing about
switchback

And a torture tattoo
And I been riding on a ghost train
Where the cars they scream and
slam

And I don't know where I'll be
tonight
But I'd always tell you where I am.

In a screaming ring of faces
I seen her standing in the light
She had a ticket for the races
Just like me she was a victim of
the night

I put my hand upon the lever
Said let it rock and let it roll
I had the one arm bandit fever
There was an arrow through my
heart and my soul.

And the big wheel keep on turning
neon burning up above
And I'm just high on the world
Come on and take a low ride
with me girl

On the tunnel of love.
It's just the danger when you're
riding at your own risk
She said you are the perfect
stranger

She said baby let's keep it like this
It's just a cakewalk twisting
Baby step right and say
Hey mister give me two
Give me two' cause any two can
play.

And the big wheel keep on
turning...

СА СВИХ СТРАНА

На првом месту немачке топ-листе већ два месеца се налази „Санта Марија“ групе ОЛИВЕР ОНИОНС... Да би повећао своју популарност Клиф Ричард је неким својим навијачима делио акустичне гитаре као новогодишњи поклон... Пријатељица Боба Гелдофа нека Паула Јетс издала је књигу „Рок звезде без панталона“. Невероватно је колико се музичара сликало у гаћама... За то време њен пријатељ Боб (БУМ-ТАУН РЕТС) осваја свет песмом „Република Банана“... Искрпљени Боб Марли потражио уточиште у једној немачкој клиници... Кажу да ће Кармин Апајс постати нови бубњар ЛЕД ЦЕПЕЛИНА... У Француској основана група МАТА ХАРИ... У годишњаку за студенте 1981. у Паризу, поред информација о студијама, адреса факултета, агенција за запошљавање итд. изашао је и

адресар клубова у којима се може слушати добра рок-музика... РОЛИНГСТОНСИ снимају у свом париском студију. Биће нешто... Чарли Уотс ће се посветити производњи бубњева... Ансамбл БОДИСНЕЧЕРС поделиће се на две различите групе... Јан Дјури, групе СПЕШЕЛС, МЕДНЕС и СКИДС учествују на једном добротворном концерту чији је приход намењен деци у Ајлингтону која умиру од зиме (!)... Два нова лица у групи СЕЛЕКТЕР су Адам Вилијамс, бас, и Џејмс Меки, клавијатуре... Били Крамер се вратио на музичку сцену... Мајк Олдфилд воли да преузима познате хитове других извођача и да их аранжира на свој начин. Последњи крик му је композиција Шедоуза од пре двадесетак година „Чудесна земља“ (Wonderful Land)... Дејв Алан (GENG OF FOR) опоравља се од саобраћајног удеса... Франсис Роси (СТАТУС КВО) кратко се подшишао, а коса му је некада падала на рамена... Члан СТРЕНГЛЕРСА Хју Корнвел објавио књигу „Унутрашње ин-

формације“. То је нека врста дневника док је седео у затвору... После двогодишње паузе Манфред Мен издао нови албум... Џон Андерсон (JES) наступа соло... Дупли албум групе ПИЛ зове се „Париз у пролеће“... ШЕМ 69 растурио се по 365. пут... Група ХУ снимила већ шест нумера за свој будући албум... Брус Спрингстин је морао своје прво место на листи „Билборда“ да уступи Барбри Стрејсенд... Умро Стив Тун, некадашњи члан ТИ РЕНСА.

ИЗЛОГ НОВИХ ПЛОЧА

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ СПЛИТА

У Сплиту већ више од годину дана дјелује група СПЕКТРУМ. Свирањем по игранкама и запаженим наступом на сплитској рок-гитаријади група је постала прилично популарна. У њиховој музици лако је уочити склоност ка блузу и џез-року. Но, поред страних узора на репертоару имају и велик број

својих композиција које су, премда почивају на темељима поменутих музичких форми, прожете и елементима нових струјања у року. Групу СПЕКТРУМ чине: ЈАДРАН ДУЧИЋ, бубњар, ИВО ЈАГЊИЋ, гитариста, АЛЕКСАНДАР РАДОВИЋ, бас, и ДАРКО АЉИНОВИЋ, клавијатуре. Другарски вас поздрављам

војник **БРАНКО МИЛОШ**
В. П. 1266/3 В
65270 Ајдовичина
(хонорар 200 дина)

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП: The Doors I (DOORS), "Strange days" (DOORS), "Absolutely live" (DOORS), "Layla" (ERIC CLAPTON).

Мирослав Михаиловић,
Л. Марића 40
15358 Бадовинци

Продајем или мењам велики број ЛП плоча и касета следећих извођача: LED ZEPPELIN, DEEP PURPLE, PINK FLOYD, QUEEN, BLACK SABBATH. Заинтересованим шаљем списак.

Зоран Остојић,
Јанка Чмелика 18а
22000 Сремска Митровица

Купујем ЛП плоче ових група: THE VIBRATORS, JUDAS PRIEST, XTC. Продајем ЛП "Hair" из истоименог филма (180 дина). Продајем постере групе KISS и то мале (30 велике (60))

Војислав Прежељ
Зрињевац 2/3
41000 Загреб

МОЈ ИЗБОР

Јављам вам се први пут са жељом да објавите мој избор песама. Као што се види ја волим хард-рон, али ми није било лако да направим уни избор. Зовем се Дранен Салопен, ученик сам из Огулина (Проце 66 — без броја).

ДОМАЋЕ

1. ДОКТОР ЗА РОКЕРОЛ — Ватрени пољубац
2. РОКЕРОЛ ЗА КУЋНИ САВЕТ — Рибља чорба
3. ПРЕВЕЛА МЕ МАЛА ЈЕДНОГ ПРЕКО ВОДЕ — Парни ваљак
4. КИНЕМАТОГРАФ НАШЕГ ДЈЕТИЊСТВА — Атомско склониште

5. ПАТНИЦА

— Дивље јагоде

СТРАНЕ

1. TUSH — Z. Z. Top
2. HIGHWAY TO HELL — AC/DC
3. SMOKE IN THE WATER — Deep Purple
4. PARANOID — Black Sabbath
5. SATISFACTION — The Rolling Stones

КРВНА ГРУПА (Југотон SY 23711)

Првенац необичне групе коју чине Срећко Максимовић, гитара, Љубинко Милошевић, бубњери, и Зоран Бранковић, вокал. Но, пошто је плоча снимана у Лондону, групу су допунили Пол Питерс, бас и Андријан Ли, клавијатуриста. Текстописац Јован Николић написао је песму на Б-страни "Волео бих да је неко с моје стране". Необично почиње А-страна: рецитацијом једног текста из књиге "Поздрављам неког" Весне Огњеновић и Будимира Нешића. Музика је чврсти рок.

ТИНО (Југотон SY 23723)

Оживљавање рокејрола од пре једне деценије. Добро је за плес — ко воли! Водећа улога саксофона, дискретна пратња клавира, чврста ритам секција, композитор Ђорђе Новковић. На синглу су две сличне песме "Ти си луд" и "Ти си динамит".

КЕМАЛ МОНТЕНО (Југотон — SY 23713)

Две родољубиве песме "Вјечно ти се ми кунемо" и "Живјела Југославија" са стиховима: "Нигдје нема таквих поља, таквих мора, нигдје нема таквих гора, славних ријека, пљених зора. ... земљо моја, сваком своје руке пружаш! Музика и текст — Кемал Монтено.

Мијењам одлично очуване плоче џез-рока (40 ЛП Мајлса Дејвиса, Стенлија Кларка, Хенкока, Коријела, Бенсона итд) за добро очуване плоче рок музике нарочито ових група: DOORS, GRATEFUL DEAD, RCO, CNSY, CLAPTON, LITTLE FEAT, LYNARD SKYWARD. Своје плоче бих и продао. Списак шаљем, а такође и очекујем.

Владе Сераглић,
Мигре Бакића 6
61000 Титоград

Нека ми се јаве они који би жељели продати неку од следећих плоча: "Imagine" (JOHN LENNON), "Sgt. Peppers Lonely..." (BEATLES), "Let it be" (BEATLES), "Another side of..." (BOB DYLAN), "Harvest" (NEIL YOUNG). Плаћам добро.

Анте Пекас,
Матије Гулића 6
55000 Славонски Брод

ТРАЖЕ СЕ КУМОВИ

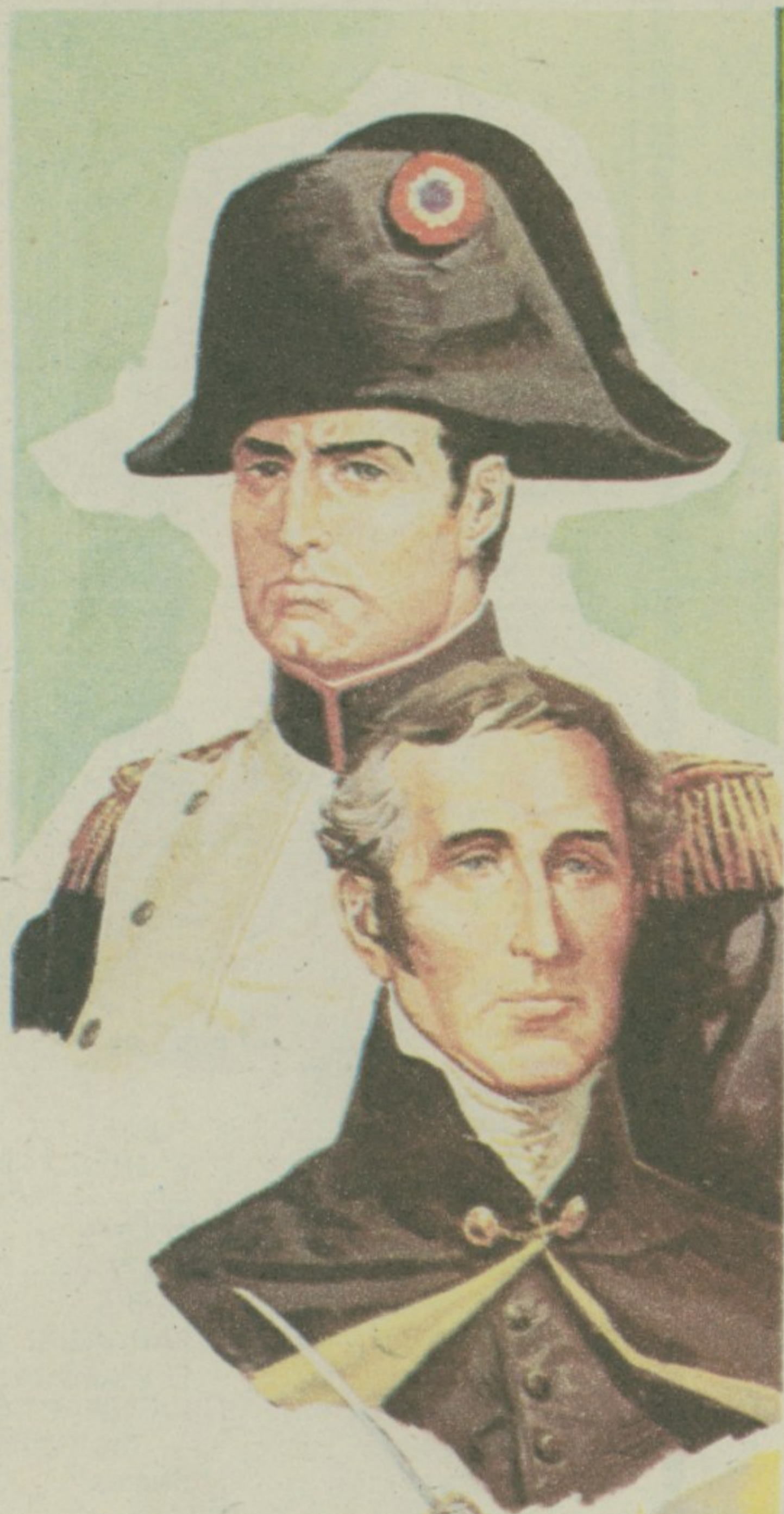
Крајем прошле године у Пећиграду је основана једна млада рок група. По узору на наше познате саставе озбиљно су се латили посла и доказали се на многим свечаностима у близини и даљој околини. Ова група, међутим, још нема име. Зато се позивају досетливи читаоци "Политичког забавника" да смисле неко лепо име и да пошаљу свој предлог на адресу било којег од чланова: Един Ковачевић (бубњери), Сеад Диздаревић (ритам гитара), Јасмин Велић (соло гитара), Менсур Панчић (оргуље), Хусеин Кајтезовић (бас), или Мухамед Бегановић (вокал).

Као адреса довољно је ако само уз било које име додате — 77227 Пећиград.

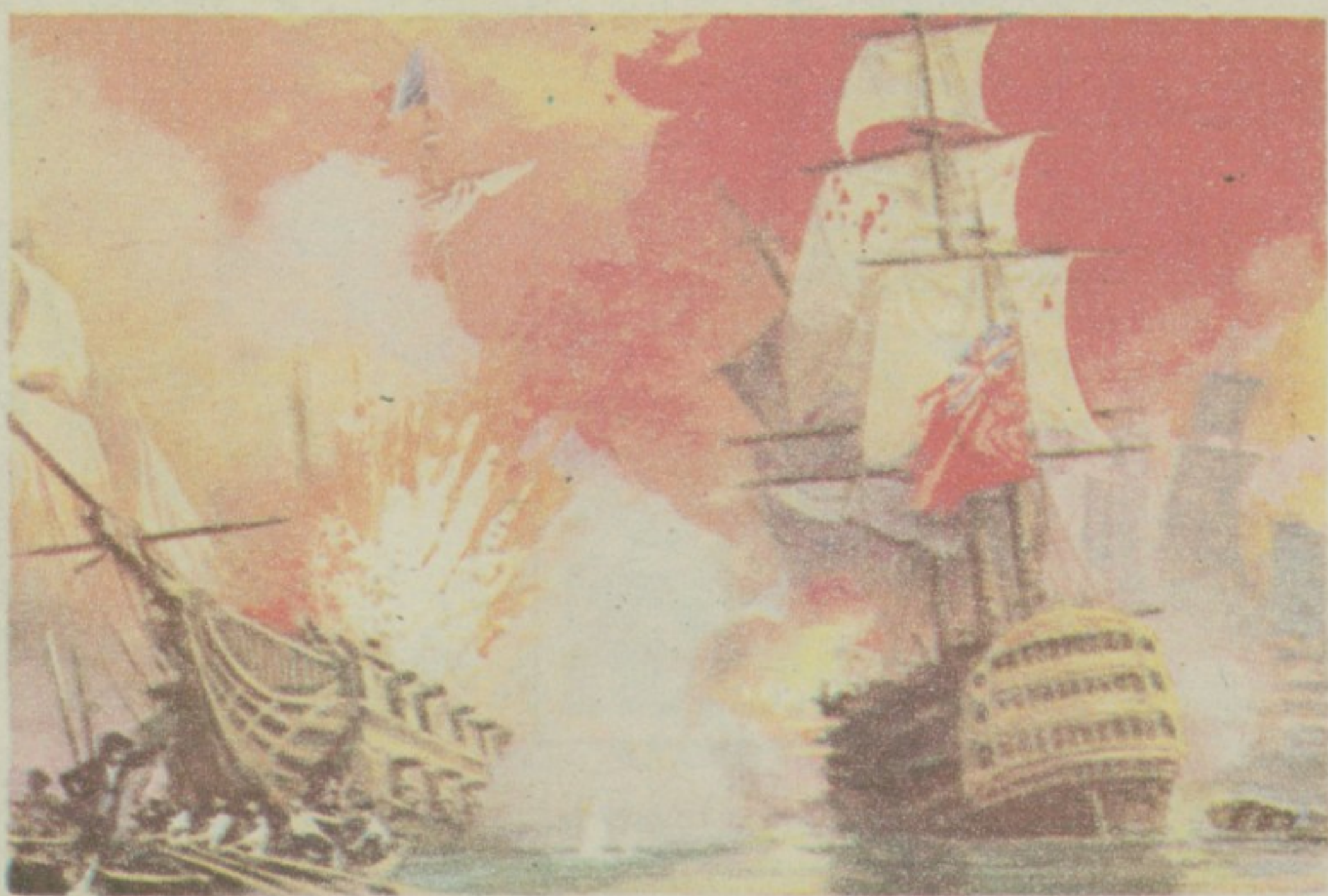

ВЕЛИКИ РИВАЛИ

ВЕЛИНГТОН

МОЖДА У ЦЕЛОЈ ИСТОРИЈИ НЕМА СЛАВНИЈИХ ПОРАЗА ОД НАПОЛЕОНОВИХ, У РУСИЈИ 1812. И КОД ВАТЕРЛОА 1815. ГОДИНЕ. ТОЛСТОЈ И ВИКТОР ИГО ОПИСАЛИ СУ ИХ У СВОЈИМ ДЕЛИМА, А БРИТАНЦИ И ДАНАС ВЕЛИЧАЈУ »СВОГ ЧОВЕКА« ИЗ РАТОВА СА НАПОЛЕОНОМ, МОЋНОГ ВОЈВОДУ ВЕЛИНГТОНА КОЈИ ЈЕ БИО ЗАПОВЕДНИК ЕНГЛЕСКИХ ТРУПА НА КОПНУ И МНОГО ДОПРИНЕО КОНАЧНОМ ПОРАЗУ ФРАНЦУСКОГ ВОЈСНОВОЂЕ.

Наполеон је прво задивио свет, а онда покушао и да га освоји. Најпре је муњевитим гушењима ројалистичких побуна против француске револуције у 24. години постао генерал. Затим је почео да осваја: Италију, Аустрију, Египат... Свуда разбија феудалне односе, а Бетовен му посвећује чувену „Симфонију ероичку“. Али, када се Наполеон 1804. крунисао за цара, велики композитор, разочаран, брише посвету. Наполеон, за кога је Енгелс написао да је знао „на јединствено правилан начин да примењује огромне оружане масе које су се могле појавити само захваљујући Револуцији“, креће у поход на свет и — блокаду Енглеске, пошто је освојио пола Европе (71 милион људи). Али, заповедник британске војске на копну био је Артур Велсли, будући војвода од Веллингтона.

ПРОТИВ НАПОЛЕОНА

Артур Велсли је био од оних британских војсковођа који су се истакли у колонијалним освајањима. Задрт конзервативац и реакционар, мрзео је Наполеона, са свим тим новим идејама које је француска револуција донела, а он озаконио. Прилика се Велслију пружила 1809. кад је постављен за заповедника енглеских трупа у Португалији. Пиринејско полуострво било је под Наполеоном, али су свуда избијале побуне. Велслијеви војници су доста успешно „помагали“.

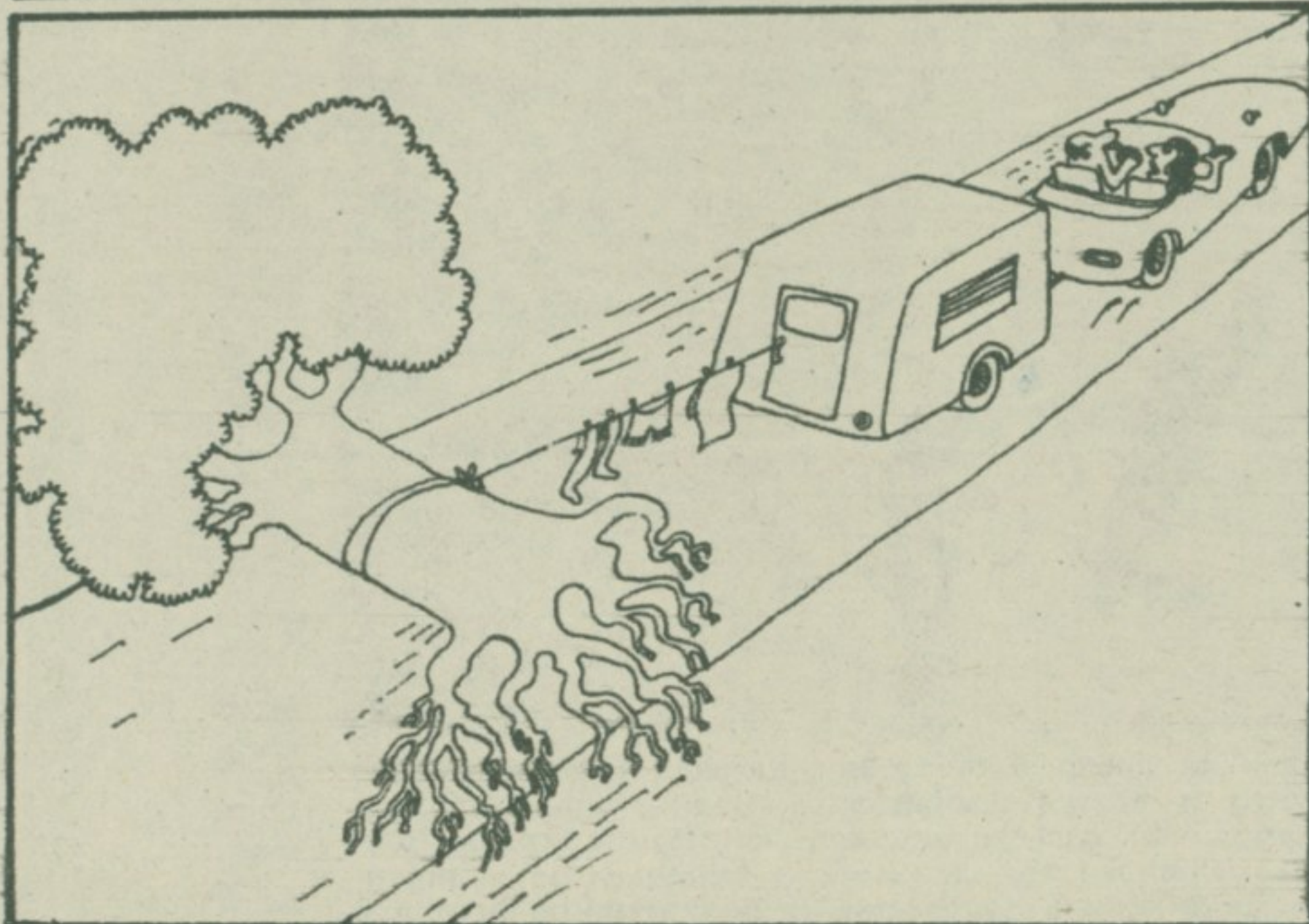
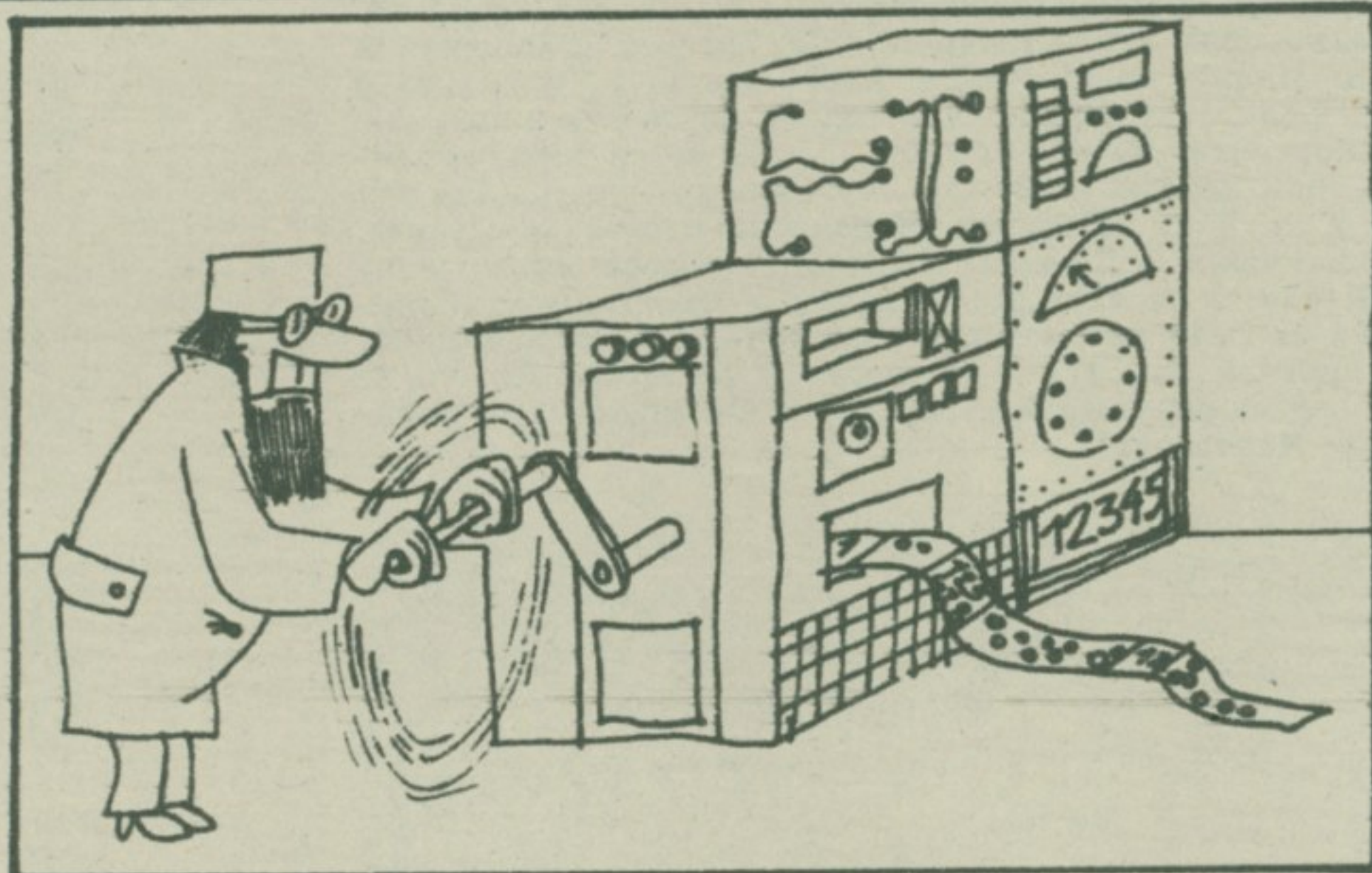
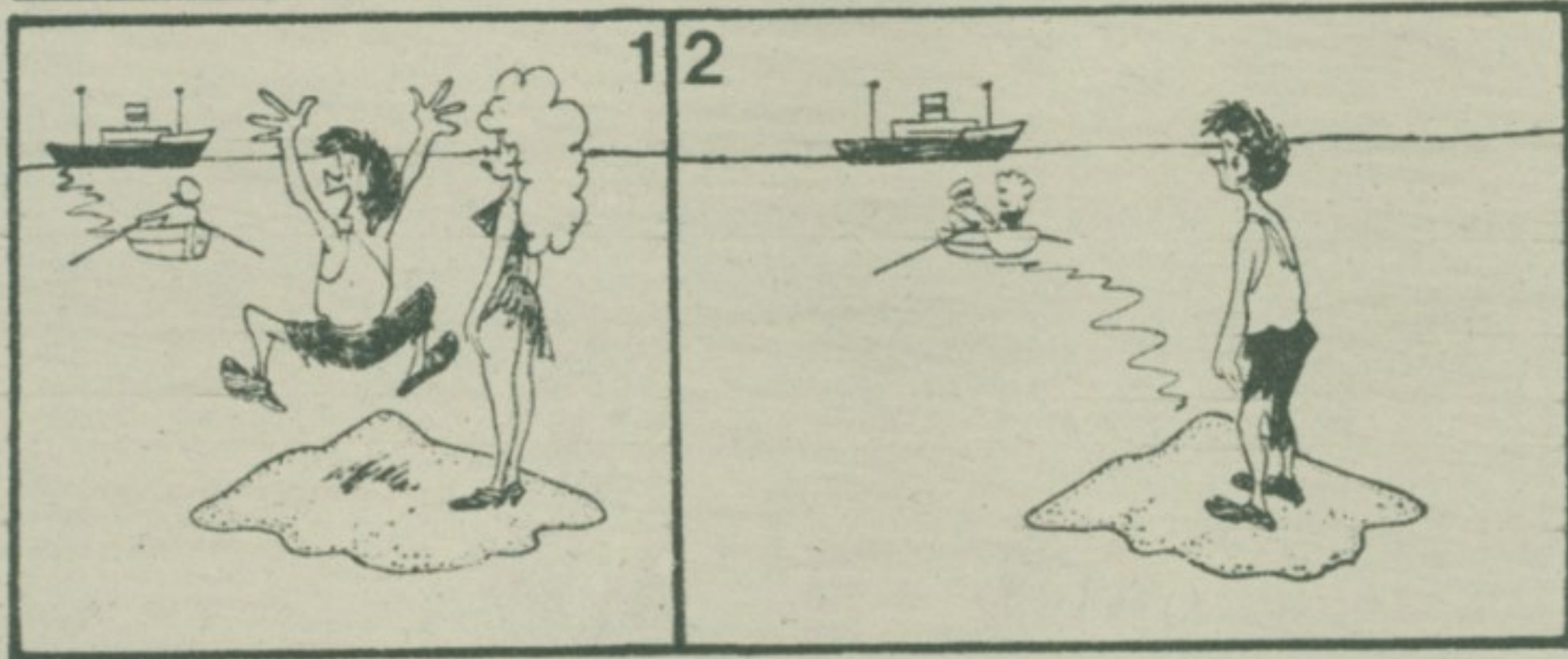
Наполеон је марта 1815. напустио Елбу са малом пратњом, а у Париз је ушао тријумфално! Генерал Не који му је упућен у сусрет да га ухапси, завршио је као његов човек душом и телом. Почела је друга владавина Наполеона, а уједињена реакција је одмах поведла рат против њега. У почетку је Наполеон успевао да их одбије али чекао га је Ватерло: највећи и коначан пораз Наполеона, тријумф — Велслија. Британци су после тога заточили највећег француског војсковођу свих времена на острвце Свету Јелену.

Одлучан ударац Енглеској Наполеон је мислио да зада у Индији. Како је на мору француска флота традиционално била без изгледа против Енглеза, Наполеон је пошао на Индију преко Русије. Кобна грешка! Руси су тако потукли француску војску 1812. године да се она више није могла опоравити. На тај неуспех надовезао се пораз Француза у „бици народа“ 1813. код Лајпцига, која је трајала три дана и у којој су се против Наполеона удружили Пруска, Енглеска, Русија и Шведска. Велики Наполеон морао је да узмакне, али су га савезници тонули и чак заузели Париз. Потерали су га на острво Елбу 1814. године, а на француски престо вратили Бурбоне, у личности Луја XVIII. Почела је година владавине најцрње реакције: Французи су поново пожелели Наполеона!

Велсли је добио баснословну награду од 500 хиљада фунти и титулу војводе од Веллингтона. Наполеон је умро 1821. одсечен од света, понижен и скрхан. Велсли га је надживео три деценије и сахрањен је величанствено... Да није било Наполеона, ни Велингтон не би постао славан. А реч Ватерло постала је синоним за — страпан пораз.

ХУМОР БЕЗ РЕЧИ

Посетили смо штедионицу у школи „Вожд Карађорђе“

Прва школска штедионица у Нишу почела је са радом марта ове године. Иако је отворена тек крајем школске године, већ су видљиви резултати, који много обећавају. Број штедиша је 355, који су заједно уложили преко 55.000 динара.

Изабрани су и сви самоуправни органи штедионице који се редовно састају ради планирања активности и доношења потребних одлука. Недавно је закључено да се морају учинити напори да се број штедиша повећа, јер у школи има преко 1.250 ученика, па је планирано да се у акције штедње укључе сви ученици до VI разреда.

Ментор ове штедионице је наставник Озимић Францка, која поред својих бројних задужења разредног старешине, ипак има довољно времена за организацију рада у штедионици. Морамо да

споменемо, да је од свих штедионица, које смо до сада видели, најлепше опремљена штедионица у школи „Вожд Карађорђе“

„То није само моја заслуга, већ пре свега мојих колега из школе, који схватају корисност ових активности, а наравно и другова из Љубљанске банке, пре свега друга Страхинића, руководиоца експозитуре.

Морам да похвалим неке и од мојих младих сарадника, који се највише ангажују, јер су то и заслужили, на пример:

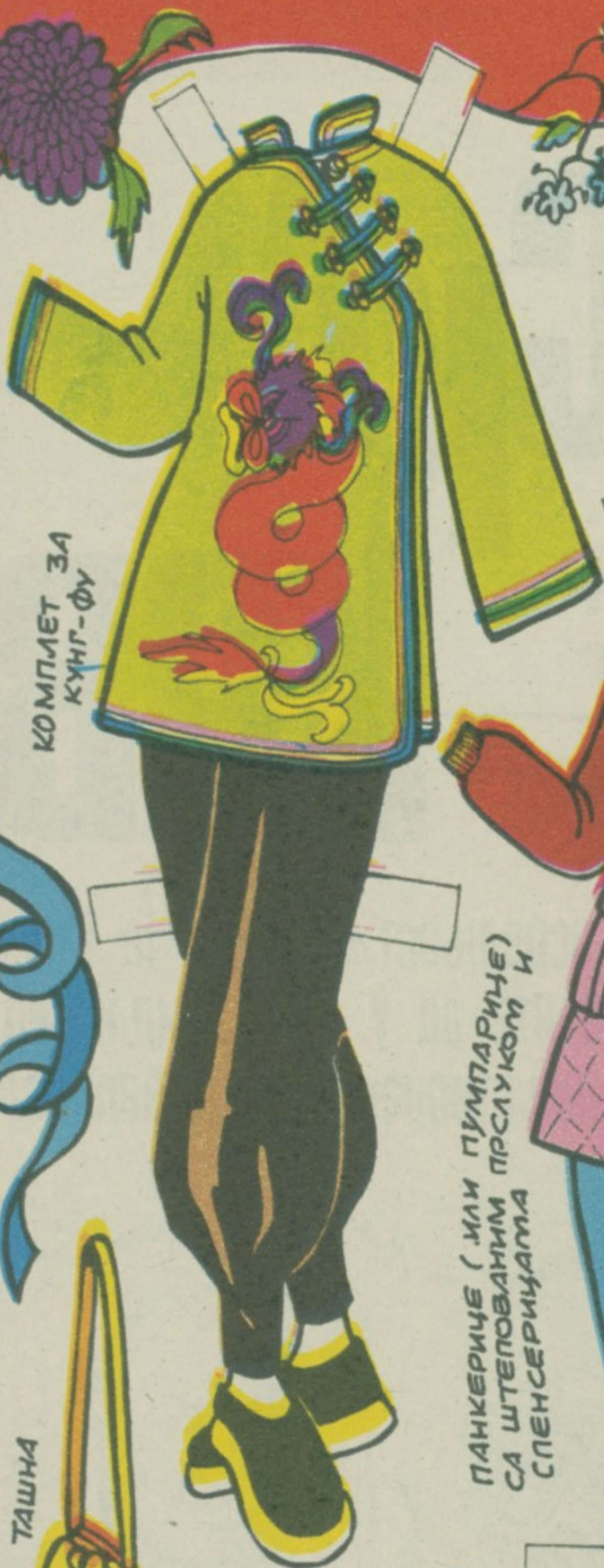
Ђорђевић Александру, Ивановић Виолету, Димитријевић Тонија, Тотев Драгана и друге“, рекла нам је ментор Францка Озимић. Ми смо јој обећали да ћемо идућег пута мало више писати о најбољим и највреднијим ученицима из ове школе.

Ljubljanska banka

Združena banka. Ljubljana
n sub o

ОБУЦИТЕ

КОМПЛЕТ ЗА КУНГ-ФУ

ПАНКЕРИЦЕ (ИЛИ ПУМПАРИЦЕ) СА ШТЕПОВАНИМ ПРСЛУКОМ И СПЕНСЕРИЦАТА

ХАРИНА У АНДЕРСЕН СТИЛУ ЗАПАДА

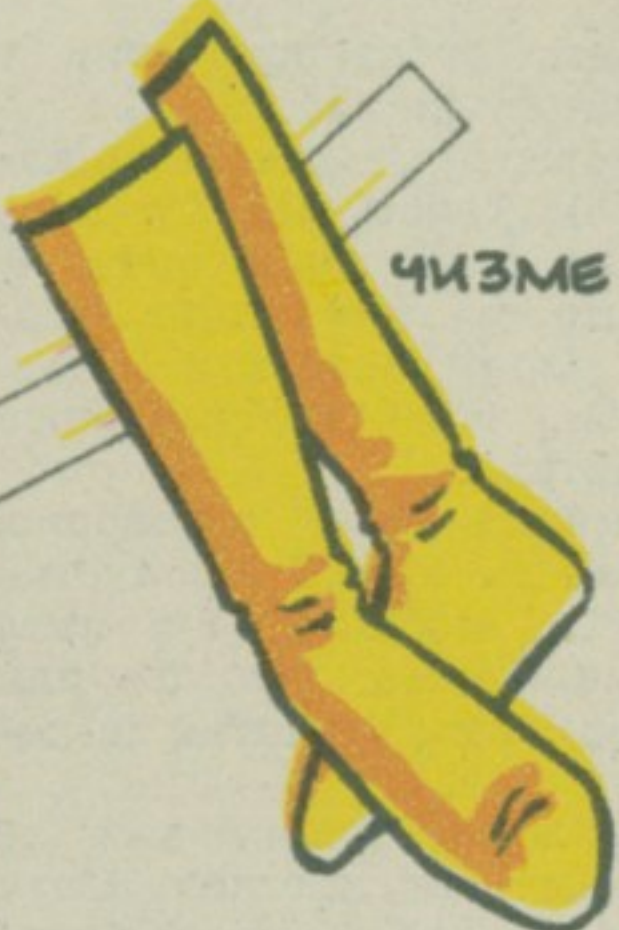

СУПЕР СВЕЧАНА ХАРИНА У КИНОСКОМ СТИЛУ

КРАГНА ИДЕ ИЗА ЛУКНЕ КОСЕ

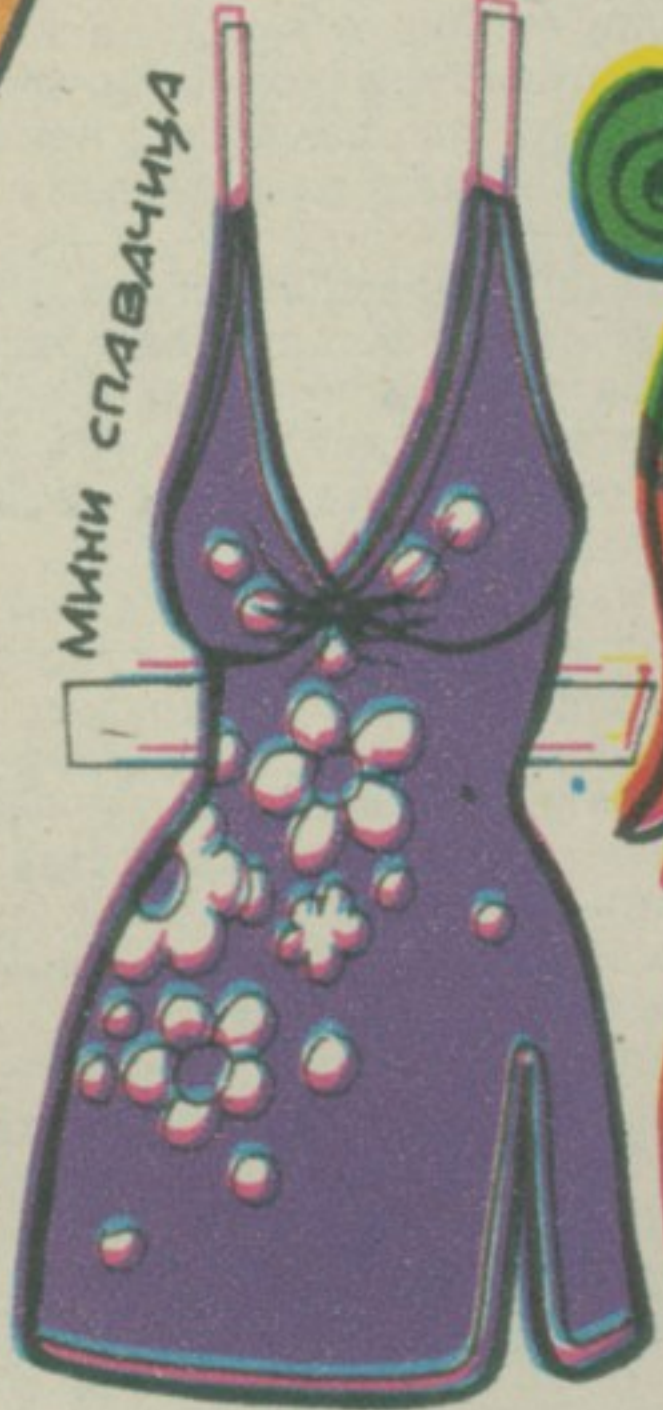
ПРОРЕЖИТЕ ПО ЦРТАЦАТА

ЧИЗМЕ

КОСТИМ СА ШИРОКИМ БЕРТУСАТА

МИНИ СПЛАВАЧИЦА

ЛУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

КУЧЕ

Чуо је кораке на степе-
ништу и куцање на вра-
тима стана спрат ниже, а
потом и гласове у ходни-
ку. Одшкринуо је вра-
та.

— Дobar дан, желимо да вас
упитамо за здравље...

Затворио је врата. Разговор
неће трајати дуже од десет мину-
та. Потом ће доћи код њега.

Десет минута времена за бек-
ство. Последњи пут требало му је
мање од пет да клисне из тада-
шњег стана. Сада се осећао умо-
ран, тежак.

Вероватно су поставили људе
испред зграде. Свеједно, то није
био изговор. За неколико минута
нашао би се на крову и зачас
побегао преко других кровова.
Пре него што је узео овај стан
пажљиво је проучио суседство и
испланирао бекство. После дваде-
сет година непрекидног прогона
постао је стручњак за бежање.

Зашто је водио такав живот?
Због своје ирске крви? Раније му
је брз језик често стварао неугод-
ности али је с годинама постао
опрезнији и трудио се да се
придржава гесла „испечи па ре-
ци“. Ипак, риђокоси човек бледе
готово безбојне коже и даље није
могао да обуздава осећања. У
друштву у којем се њихово изра-
жавање сматрало злочиним он је
био проклет од рођења. Ирска
крв.

Сат је откуцавао. Он је седео.
Људе би још и могао да надмудри
у разговору, да се измигољи. Али,
знао је да детектор негативних
таласа не оставља никакву могућ-
ност.

Седећи почешао се по глави. У
руци су му остале две власи косе,
једна риђа, друга седа. Седа влас:
престар да опет бежи. Са четре-
десет осам година осећао се потпуно
дотучен.

Гласови у ходнику спрат ниже.
Разговор је био краћи него обич-
но. Зар је већ прошло десет мину-
та? Ако све остави и потрчи, још
је било времена да се попне на
кров. Али, морао би сада да се
покрене — одмах.

Кораци су се приближавали ње-
говом спрату. Прекасно.

Неко је учтиво покуцао на вра-
та. Устајући да отвори станар је
осећао необичну равнодушност.
Угледао је три лица.

— Патрик Картер?

— Да.

— Ми смо из Одељења за нега-
тивне ставове. Хтели бисмо да вас
упитамо за здравље. Можемо ли
да уђемо?

Картер се склонио у страну да
их пропусти.

Човек који је говорио био је че-
трдесетих година омањ, љубазан.
На ћелавој глави одмах изнад че-
ла вилео му се ожиљак. Он је био
јелан од преобраћених.

Друга двојица били су млађи.
Са осамнаестак година, колико су
могли имати, припадали су новој
генерацији рођењу после ступања
на снагу Закона о понашању. У
складу са Законом одмах по ро-
ђењу били су подвргнути рутин-
ској лоботомiji. Никада нису
упознали срџбу или страст. Очи
су им деловале празно а лица но-
сила упадљиво сличан доброћудан
израз.

Сели су на климаву софу која
је испуњавала готово половину
собе.

— Наш детектор негативних та-
ласа открио је симптоме болести у
згради — рекао је старији човек
благо, као лекар који теши мајку
тешко болесног детета. — Да не
бисмо читаву зграду морали да
претворимо у карантин, желили
смо да нам станари помогну у

откривању болесника. Треба га
подвргнути хитном лечењу. Могу
ли да видим вашу карту понаша-
ња?

Картер је имао неколико карата
за разне врсте провера. Све су
биле фалсификати. Извадио је
једну на којој је писало да је
здрав и нелечен.

Човек ју је прегледао с очи-
гледним подозрењем.

— Господине Картер, према о-
воме прошло је више од годину
дана откако сте се последњи пут
пријавили за преглед. Јесте ли од
тада имали агресивних осећања?

Картер је набрао обрве и погле-
дао увис, као да размишља.

— Не, колико се сећам.

— Код нелечених се са старо-
шћу повећава опасност развијања
болести. Човек често није ни
свестан промене. Могуће је да ви
сада, и не знајући, улазите у
ту фазу.

Та проклета љубазност. Речи су
значиле: „Уловили смо те!“

Ипак, Картер није осећао ника-
кав бес према овом човеку. Јад-
ник, веровао је у своје речи. А
пре него што су га удесили, про-
бушили му главу, завезали мозак,
можда је био исти као риђокоси
бундија Картер.

Картер ништа није одговорио.
Шта би имао да каже? Пропустио
је прилику да побегне. Оно мало
спорта, обмањивања, што би још
остало у овој игри уништио је де-
тектор.

— Предложили бисмо вам да
пођете с нама на преглед. Сада
постоје нови методи за лечење
старијих особа. Сачекаћемо да се
спакујете.

Тако, дакле, изгледа крај. Више
се не каже: „Ухапшени сте!“ Сад
је све сушта љубазност и брига за
здравље.

Али, резултат је исти. Кад
човека одведу, он се више не вра-
ћа какав је био. Понекад се уоп-
ште и не врати јер на лечењу се
догађају несрећни случајеви. Међу
људима старијим од четрдесет
година смртност је велика.

Или се, пак, заврши у Дому.
Картер је чуо за Дом али је мало
знао о њему — само да је наме-
њен неизлечивима, онима који се
из неког разлога нису могли
подвргнути једном од метода, и
људацима — онима код којих је
при операцији дошло до грешке
те више нису били низашта.

На своје изненађење осетио је
прилично олакшање. Никада не
би рекао да ће га његова ирска
крв издати у оваквом тренутку.
Али, био је већ уморан од бежа-
ња. Предуго се борио да одржи
пламен људске бакље у равно-
душном и пасивном свету у којем
је страст у почетку била опасна,
затим ретка, а сада готово непо-
стојећа. Осећао се усамљен.

У Институту за лечење пона-
шања службеници су већином би-
ли млади, припадници генерације
лоботомисане на рођењу. Очи су
им биле празне, лица озбиљна.

Картер је седео пред комисијом
од два мушкарца и једне жене.
Све троје били су преобраћени.

— Како то — упитао је предсе-
давајући — да сте напунили
четрдесет осам година а да још
нисте деконтраминирани?

— Али, ја имам карту понаша-
ња!

— Ох, да, неколико, и то све
лажних. Зашто никада нисте ле-
чени?

Видевши да је све изгубљено
Картер је одлучио да се забав-
ља.

— Ваљда сам имао среће — ре-
као је.

Шала је прошла незапажено.

— Господине Картеру — упита-

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ИРСКА Норман Л. Махт КРВ

— Изабрали смо осредњост — рекао је Кар-
тер. — Зар не видите да у овој земљи већ
двадесет година није створено ништа велико?

да је жена — верујете ли ви да је
бес конструктивно, позитивно осе-
ћање?

— Понекад.

— Да ли одобравате насиље, уби-
јање људи?

— Не — рекао је Картер чвр-
сто.

— Али, зар бес не води наси-
љу?

— Најчешће не. Много сам
пута био љут а да никада нисам
ударио.

— Да ли ви икога мрзите? —
умешао се председавајући.

Картер је размислио.

— Не, мислим да никога не мр-
зим.

— Зар се не слажете да нам је
и као појединцима и као друштву
боље ако се бес, мржња и сва
друга негативна осећања елеме-
нишу?

— И да и не. Не, ако су пратеће
последице превелике.

— На какве последице мисли-
те?

— Па, ево, на ове живе лешеве
што ходају око нас. Љубазни
су и безопасни, верујем чак да
имају и нека пријатна осећања,
али све је то плитко, без стра-
сти.

— То је ваше неопозиво ми-
шљење?

— Да. Док не пронађете начин
да ограничите број осећања а да
оним преосталим сачувате дубину,
мислим да треба — или је требало
— да људе оставите на миру.

Сада је проговорио трећи члан
комисије:

— Господине Картеру, држава
је дужна да поступа у складу са
интересима друштва у целини.
Када бисмо дозволили хирове и
ћуди појединачно, настао би хаос,
изгубио би се сваки ред. Зар се не
слажете да је по друштву боље да
нема агресивности?

— Зависи. Агресивност је добра
ствар ако се правилно каналише.
Ми смо изабрали осредњост. Зар
не видите да у овој земљи у по-

следњих двадесет година није створено ништа велико?

— Ми смо, дакле, по вама сви некакви зликовци — закључио је човек. — Ми, преобраћени, имамо само позитивна осећања према ближњима. Реците ми отворено, зар мислите да би се држава упустила у читав овај обиман програм да то није за добро свих?

— Не знам. У сваком случају без агресивности се нико не може побунити против владе.

Није то хтео да каже. Још пре него што је завршио реченицу схватио је да је погрешно. Али, Картер је био неискусан у претварању.

Разговор је тиме био завршен. Картер је сада подвргнут испитном лекарском прегледу, налази су прикачени за препис разговора и прослеђени на решавање.

Док је чекао, Картер је посматрао особље Института. „Бар сам имао више од живота него сви ови заједно“, помислио је.

Одлука је гласила: „неподобан за лечење“. Тог поподнева одведен је у Дом.

Директор Дома, још један од преобраћених, проучавао је извештај добујући прстима по столу.

— Да, да — рекао је — то су најтужнији случајеви. Одуговлаче да се пријаве на лечење, а онда буде касно. Штета, штета...

— Ја нисам одуговлачио — успротивио се Картер. — Ухвати-ли су ме.

Директор је ово пречуо.

— Овде више немамо много несрећника попут вас — рекао је. — Раније је све било пуно, али то су већином били људи престари за лечење у време када је уведен Закон о позитивном понашању. Нашли су на оном свету мир који им је на овоме био недостижан.

„Овај тип мора да је раније био погребни предузимач“, мислио је Картер. „Нећу моћи још дуго да га слушам“.

— Извините — рекао је — али зар то ваше добовање прсти-ма није физички израз негативних осећања?

Прсти су се сместа умирили.

— Наравно, бићете одвојени од несрећника код којих лечење није успело — наставио је директор где је стао. — Видећете да наши станари уживају потпуну слободу кретања по Дому и околини, уз минимум правила. Сврха ове установе није кажњавање већ заштита.

Директор је устао и пружио руку.

— Желим вам да овде пронађете мир, господине Картеру!

„Добро дошли у затвор!“ помислио је Картер.

Морао је признати да место није тако лоше. Соба му је била светла и чиста, већа од неких изнајмљених у којима је становао на слободи. Кроз прозор се видела капија кроз коју је дошао. На обе стране почињао је висок зид нестајући мало даље у густој шуми која је, изгледа, опасавала остатак имања. Није се видела никаква друга зграда. Где ли су држали лудаци?

Картер је предосећао да ће бити најгора казна.

Легао је на кревет и ослушнуо. Тишина. Да ли је сам? Зар је могуће да у читавој згради нема више никога? Споља, док је долазио, кућа га је подсетила на старо властелинско здање. Морала је имати најмање сто соба.

Напољу је готово смркло. Картер је осетио глад. Сигурно је већ било време за вечеру.

Изишао је у ходник и већ на врху степеница осетио пријатан мирис хране.

Кренувши доле угледао је првог станара: подножјем степеништа промакло је, у моторним инвалидским колицима, једно изборано и испошћено тело.

Картер је застао. Значи, тако изгледа овдашњи свет? Није чудо што влада гробна тишина.

Велика, четвртаста, лепо намештена трпезарија била је готово празна. Стојећи на вратима Картер је пребројао седе главе. Петнаест. Један старац погледао га је без непријатељства, без радозналости, без добродошлице. Затим други, трећи, онда свих петнаест особа. Потом су, као по команди, сви оборили главе и наставили да једу.

Тек тада је Картер приметио да свако седи за засебним столом и да нико не разговара.

Сео је за сто поред прозора. На белом столњаку стајало је посуђе живих боја и ваза са свежим цветом.

Храна је била изврсна. Кувајући сам свих ових година Картер је био навикао на најпростије. Сада је пред собом имао гурмански оброк, разноврстан, обилат и добро зачињен. Довољно да се — бар привремено, док траје јело — умире сва негативна осећања...

Седео је уз другу шољу кафе пићећи у ситне шаре на зидовима и таваници. Старци и старице су отишли, био је сам и није имао куда да жури. Врата су се отворила и једна жена је ушла у трпезарију. Била је далеко млађа од свих осталих, могла је имати око педесет година. Била је црнокоса, одевена у мрки џемпер и плетену сукоњу.

„Станарка или службеница?“ упитао се Картер. Својим опуштеним држањем и пријатним, интелигентним лицем нимало није подсећала на преобраћене.

Жена је застала на вратима, погледала га, а затим отишла и села за сто у супротном крају просторије.

Већ је добила кафу када је Картер схватио да ће ускоро отићи. Устао је и, с полупразном шољом у руци, пришао њеном столу.

— Могу ли да вам се придружим?

Жена је деловала изненађено. — Изволите.

— Зовем се Патрик Картер. Стигао сам данас по подне.

Жена га је први пут озбиљно погледала.

— Извините — рекла је. — Нисам била сигурна. Када сам вас видела, упитала сам се је ли могуће да се појавило још једно људско биће испод осамдесет година.

— Колико сте дуго овде?

— Две године, можда дуже — или изгледа дуже...

Прекинула је када је девојка пришла да им налије још кафе.

— Реците ми — упитао је Картер када се девојка повукла — је ли ово против прописа — мислим, овако упознавање?

— Ох, не. Чак је и пожељно ако не емитујемо негативне таласе. А ја у овом часу немам никаквих осећања... Зовем се Маргарет Рајли. Зову ме Меги.

— Меги... Овде сте већ две године. Како сте сачували здрав разум?

— Тако што сам увек долазила да једем кад сви оду — одговорила је жена. — А затим, вером и надом. И ирском тврдоглавошћу...

укрштене речи

ВЕЛИКЕ НОВИНСКЕ АГЕНЦИЈЕ

Телеграфска, односно новинска агенција је, каже нам енциклопедија, службена, полуслужбена или приватна установа за обавештавање јавности у земљи и иностранству преко телеграфских вести (политичких, привредних, спортских, комуналних и др.). Имена најпонатијих, тзв. светских агенција треба уписати испод и поред бројева 1, 2, 3, 4 и 5. (Напомена: у нашој укрштеници место је нашла само једна агенција и КАД).

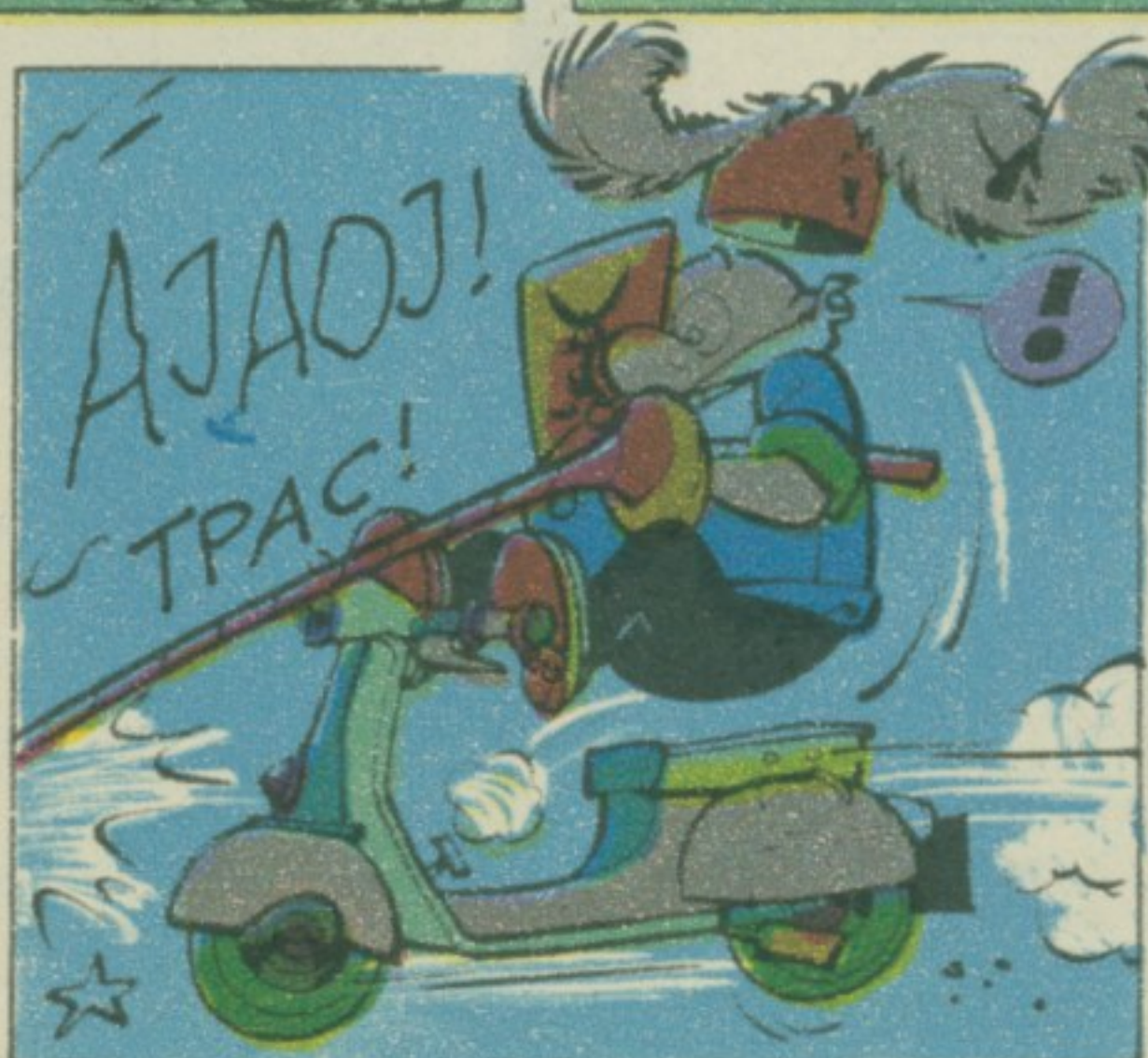

АУТОР ВЕ- СТА	ПРЕД- МЕТ ОД ПЛУТЕ ЗА УДИ- ТУ	ЗБИ- ЈАЊЕ ША- ТЕ	1	ВОДО- РА- НА	РАСТАВ- НИ ВЕБ- НИК	СТЕР- ИТИ ШЕЛФ ДИСКРИ- МИНАЦИЈЕ	ПОСУ- ДА ЗА ЈЕТО	ВРСТА РЕ- ЧИ
УЛОЖИ- ТИ, УЛАГА- ТИ								
УМЕНЕ ФЕРДИ- НАНДА ПАСЛА								
НЕ УПА- ЖЕЊЕ У ВИД, СМ- ТИТИ НЕЧЕГА								
ПРЕСТА- НИ МОШ ЗА ЛОВ- ЉЕЊЕ РИБА					АМЕРИКА- НОВ СПОД ПРЕД- УЗЕТИ			
МАКАР- СКИ ПЕСНИК ЕНДРЕ				100m ² АМПЕР		ЗНАК ЗА РИЗЕКУ ЗНАК ЗА ЧЕЊЕ		
ВРСТА БОЈ- НОГ ОТРО- ВА							2	
ВИСО- КО ДРВО (МН.)	ЗОНЕСКО ЕЖЕН ШЕНСКИ- РОВ ОЖ- НАН			НЕУГО- ДАН ДОГА- ДАН				
Б						КУПЛА ПЛАНЕ- ТОИД		ПРЕБРА- ЊЕ СВР- ШЕНО ВРЕ- МЕ
ЗИПСКА ПАДАВИ- НА У ОБ- ЛИКУ ПАПЕРА				ШТАПА, ПО- ЖА- ТА				
Р					ПОДРЕД- НАМО СПИС			
ДАН У МЕЊЕ- ЊИ	КА- ЗАН- ЦИ- ЈЕ	ФОСФОР ПЕПЕРА ПЕТАЛА БАЖИВОИ	3		НАТРАН МУЗИЧ- НА МЕРА			
НАРАВИ, ФИДИ								
ОБЗАШ- ЊЕЊЕ								
Б							БЕЗ ИЗУВЕ- ТА- НА	
4					ДВО СКЕПЕ- ТА ЖИТЕЉ НАПЛАЊИ- ЈЕ			
ДВА ИСТА СИСТЕ- МА		ПЛАГО- СКО СТА- ЊЕ	5					ЈУЖНО ВО- ДЕ
ТИР- СКА ТИТУ- ЛА				МЕТАР ПРЕВА ДВА СА- ПРОГАС- НИКА		24 h ЗНАК ЗА ПАН- ТАН		
ИТАЛИ- ЈАНС- КИ СПИКАР						ЗНАК ЗА НАПЛО- ВАН ТОНА		
НАР								

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Л, берилијум, оператори, Рон, тигар, хелијум, два, Ту-
нис, о, глумити, Давид, Тир, орипати, о, Нада, осам, жипон, веза, кит, К,
Ос, накитити, да, Рисан, затребати, Бра, ол, ас, угљеник, л, коалиција,
ан, Академ

АХИЛ ПЕТИБ

МУШИЦЕ

Код **РЕЗ**-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш **РЕЗ** бомбоне и играш се **РЕЗ** фиџурцама, пошаљи нам 5 омотница **РЕЗ** бомбона, а ми ћемо ти послати лепо **РЕЗ** књижицу. Као пријатељ **РЕЗ**-а користићеш све поједносци које ћемо ти нудити из месеца у месец. Читај сваког дана на овом месту о новостима за пријатеље **РЕЗ**-а

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Омотнице шаљи на адресу:
„РЕЗ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно
са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број,
место и поштански број)

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавници,

ЧИТАОЦИ, ПОМОЗИТЕ!

Нас неколико другова, твојих старих читалаца, основали смо клуб „Политикиног забавника“. Успели смо да прикупимо доста старих бројева али нам неки ипак недостају. Зато смо одлучили да те замолимо да нам, ако си у могућности, пошаљеш следеће бројеве: 1263, 1264, 1266, 1270, 1271, 1283, 1284, 1286, 1288, 1292, 1294, 1297, 1300, 1301, 1308, 1334, 1404.

Драгослав Пантовић,
Градска 5,
Титово Ужице

Редакција, на жалост, не располаже примерцима који су вам потребни. Надамо се да ће вам помоћи читаоци који су сачували бројеве што вам недостају.

ЗАШТО СЕ СВАЂАМО?

Моју другарицу и мене интересује како да спречимо честе међусобне свађе? Надамо се да ћеш ти наћи неко решење јер ми то, ето, нисмо успеле а покушавале смо на разне начине.

Бета и Маја,
Нови Сад

Свађа и агресивност стоје у блиском односу, управо, свађа је само један од облика агресивног понашања човека. Узроци, поводи и последице могу да буду веома разноврсни и зависе од узраста, образовања, васпитања, психолошке структуре појединаца и низа других чинилаца. Колико узраст утиче на оно што називамо свађом добро нам је познато из искуства.

Оно што свађу у детињству суштински раздваја од свађе одраслих и зрелих људи, најбоље се може видети по последицама које неминовно прате овакве појаве. Свађе младих би могле да се схвате као облик стицања личног искуства или као додатак другим

искуствима са којима се сусреће млада личност.

Људско друштво се трудило да кроз образовање и васпитање развије у сваком његовом члану не само способност за самоконтролу оних осећања која су по својој природи агресивна па према томе и потенцијално опасна за људску заједницу и њене вредности, већ да та иста осећања преобрати у корисну, стваралачку енергију. Како свађа нарушава психички и социјални интегритет појединаца и заједнице, тежи се споразумевању у свим ситуацијама јер постоји оправдана потреба да се људски интереси доведу у склад. Ово је, разуме се, могуће само под условом да се туђа гледишта и ставови прихвате са одговарајућим поштовањем или уважавањем чиме се настоји да се и у другој страни развију исти односи као предуслов за усклађивање различитих, често опречних интереса и ставова. Достојанство и самопоштовање вредности човека и личности имају најбољу гаранцију да буду сачувани код оних који уместо агресивности и нетолеранције зраче добронамерношћу, стрпљивошћу и истинским прихватањем потребе да се у међуљудске односе унесе што више човечности и правде.

КОЛИБЕ ОД КРЗНА

Од чега су Индијанци правили вигваме?

Алмир Демировић,
Бања Лука

Колибе за становање Индијанци су правили од дрвених стубова пободених у земљу. Стубове су при врху привезивали а затим их покривали крзнима или кором дрвета.

О ПЛАНИНАМА ЗА ПЛАНИНАРЕ

Желео бих да објавим што више адреса планинарских листова јер ја већ дуго не успевам да дођем ни до једне. У вези с тим, предложио бих ти да нас, планинаре не запостављаш баш толико. Зашто чешће не пишеш о овом прилично масовном спорту?

Мирсад Ј.
Велика Кладуша

У Планинарском савезу Југославије сазнали смо да постоји велики број планинарских листова али су нам као најбоље препоручили два: „Планинарски весник“

и „Наше планине“. Претплату за први можеш да пошаљеш на адресу Планинарске звезде Словеније, 61001 Љубљана, Дворжакова 9, поштански претинац 214. Уплата се врши на текући рачун 50101-678-77046 и износи 550 динара. Часопис „Наше планине“ издаје Планинарски савез Хрватске. Годишња претплата, у висини од 150 динара, шаље се Планинарском савезу Хрватске на жиро-рачун 30102-678-5535 с тим што на поштини уплатнице треба читко написати адресу и јасно назначити да је то уплата за часопис.

ШКОЛА ЈАХАЊА

Желела бих да научим да јашем али не знам где у Београду постоји одговарајућа школа. Можеш ли ти да се распиташ па да то објавиш?

Маргарета Николић,
Београд

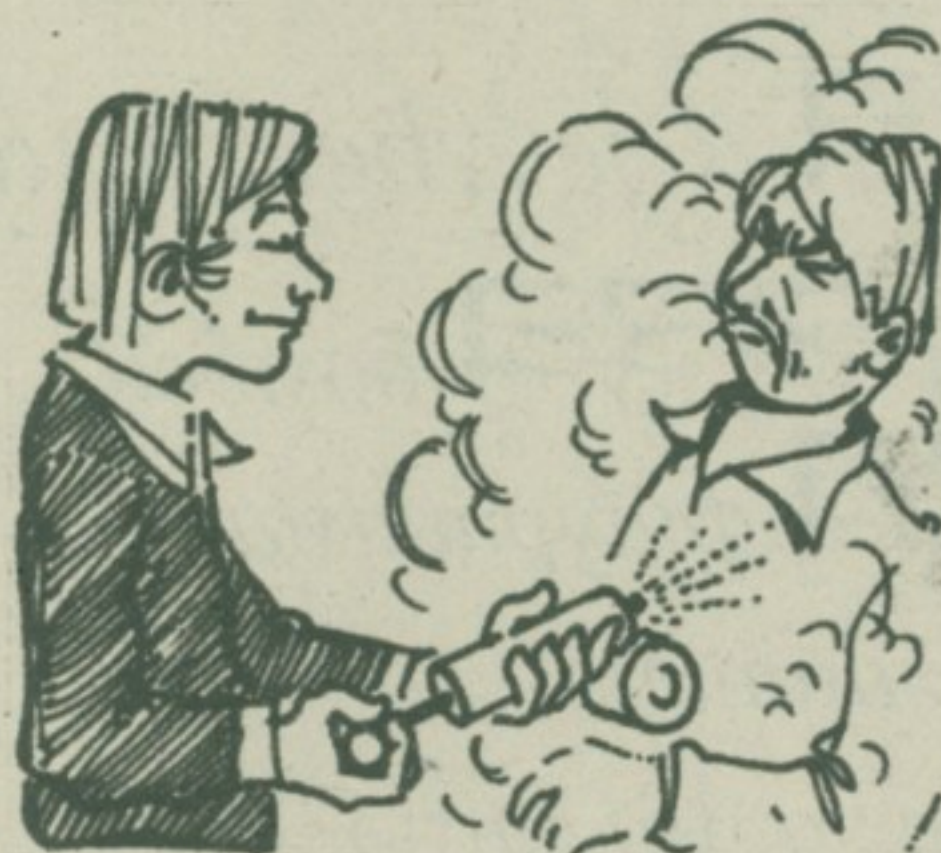
Коњички клуб „Београд“ организује курсеве јахања а налази се на самом Хиподрому у Паштровићевој улици 2. Клуб нема телефон, па ћеш морати да се прошеташ до њега.

РАТ ВАШИМА!

Молим те да ми одговориш да ли постоји и где се може купити лијек против вашки?

Зорица Т.
Загреб

У рату против вашију користе се два средства: прањак „Питроид плус“ и шампон „Милинор“. И једно и друго средство купују се у апотеци с тим што је за шампон неопходан лекарски рецепт.

ШТА ЈЕ ШИЉА?

Желела бих да ми одговориш да ли је Дизнијев јунак Шиља миш, пас или нешто треће? Ако је миш, што закључујем по њушци, зашто има псеће уши а ако је пас, како то онда има мишију њушку?

Марија,
Београд

Шиља је пас али то име под којим се појављује код нас није његово право. Заправо није оригинално. Дизни је свом јунаку дао име Гуфи. До „прекрштавања“ је дошло крајем 1938. или почетком 1939. године кад је „Политикин“ новинар Дуда Тимотијевић предложио да се Гуфију да име Шиља, по надимку једног радника из штампарије који је својим ликом необично подсећао на популарног јунака. Предлог је прихваћен и тако је Гуфи постао Шиља.

У НАДЛЕЖНОСТИ ТРЕНЕРА

Имам 19 година и добро играм фудбал. Желео бих да postanем играч „Црвене звезде“, али не знам коме треба да се обратим. Можеш ли да ми помогнеш?

Зоран Марковић,
Мачвански Причиновић

Најбоље је да се писмом обратиш тренеру „Црвене звезде“ Бранку Станковићу на адресу Клуба а то је Љутице Богдана 11, 11000 Београд.

СКИЈЕ НА РАСПРОДАЈИ

Први снег је већ одавно пао и ја бих желео да се скијам али немам скије. Ишао сам у радњу да их купим, али су искупили скупе и никако не могу да скупим довољно пара. Зато те молим, ако знаш, да објавиш где могу да се купе половне скије заједно с чипелама. Чуо сам да то може у Београду али не знам да ли је тачно?

Рајко Степановић,
Космајски пут 66,
Велики Црљани

Сваке зиме Савез друштава за телесно васпитање и рекреацију „Партизан“ из Београда организује Сајам размене и продаје половних скија. Цене су, наравно, много ниже него у продавницама. Телефон Савеза је 011-643-296.

ОБАВЕШТЕЊЕ У ЗАЛАГАОНИЦИ

Моја мама има велико породично богатство у злату, па ме интересује да ли може да се уложи у банку и да се на основу њега добије кредит. У којој банци се прима злато у залог?

Енес,
Бановићи

У залагаоници „Беобанке“ рекли су нам да се у јануару доносе нови услови кредитирања. О томе какви су најбоље је да се распиташ у самој залагаоници на телефон 011-325-264.

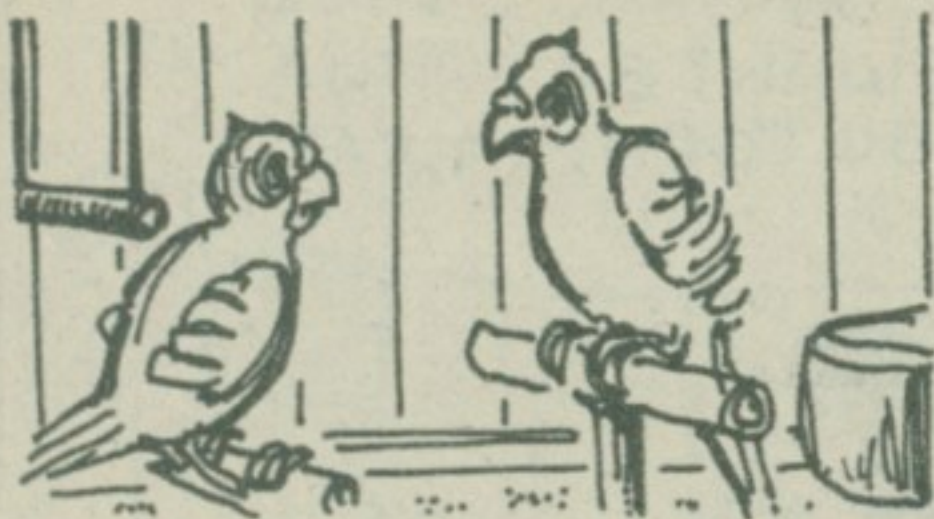
ГЕНЕРАТОРИ УМЕСТО ДВОТОЧКАША

Седмог јула прошле године тата је на радију чуо вест да је јапанска фирма „Хонда“ потписала споразум са неким нашим предузећем о подизању фабрике код нас. Пошто он није пажљиво саслушао ову вест, није могао да ми каже шта ће производити ова фабрика, односно да ли ће то можда бити моторцикли типа хонда. Можеш ли ти да ми кажеш о чему се ради?

Дејан Траилов,
Београд

Уговор о којем је реч „Хонда“ је склопила са фабриком „Стандард“ из Осиека. Међутим, он се не односи на производњу популарних двоточкаша већ кућних генератора за струју.

КАД ЈЕ ТАТИ ТЕСНО

По чему се разликују мужјак и
женка тигрица-папагаја и да ли

се ова врста папагаја размножава
у кавезу? Интересује ме и да ли
за време размножавања мужјака
треба уклонити из кавеза?

Гаврило Симић,
Чачак

Наши одгајивачи папагаја поне-
кад се не придржавају научне
номенклатуре: дају своја имена
појединим врстама, односно и-
змишљају их. Ми у стручној ли-
тератури нисмо успели да нађемо
назив тигар-папагај па ћемо ти
одговорити уопштено. Код великог
броја папагаја, мужјак и женка се
разликују по боји такозване во-
сковнице, то је онај меснати и-
зраштај изнад кљуна. Треба на-
поменути да се код неких врста

та боја истиче само за време па-
рења.

У природним условима мужјак
и женка подједнако се брину о
исхрани младунчади, али се код
наших кућних љубимаца догађа
да у „заточеништву“ понекад пот-
пуно промене ћуд. Тако је понеки
мужјак у стању да уништи цело
легло а то се најчешће догађа ако
му је кавез исувише мали: свакој
птици, баш као и људима, потре-
бан је одређени минимум живот-
ног простора.

ЦРНА БЕЗ СУНЦА

Жељела бих да ми кажеш како
да потамним и без сунчања. По-
кушавала сам умивајући се ками-
лицом али без резултата.

Читатељка из Титограда

Препланули тен можеш да доби-
јеш или употребом неког козмет-
ичког препарата за тамњење као
што је, рецимо, „Макс Браун“
или кварцовањем. Међутим, ни је-
дан ни други начин нису баш на-
рочито препоручљиви јер могу да
довећу до озбиљних оштећења
коже. Ако се, упркос томе, ипак
одлучиш да препланулошћу сејеш
завист међу другарицама, не забо-
рави да кварцовање подноси само
особе с масном кожом лица.

ИСТЕКЛО ПРЕ МИЛИОН ГОДИНА

Молим те да ми кажеш када је
Панонско море пробило стене и
истекло?

Горан Јаковљевић,
Добра

Панонско море испуњавало је
Панонску завалу, тектонско уле-
гнуће настало у терцијару, периоду
чија се старост процењује на 70
до 14 милиона година. Највећу
површину имало је у плиоцену,
добу старом приближно 14 милио-
на година када је и почело да
отиче кроз Ђердап. У диливијуму,
добу старом око милион година,
Панонско море је већ потпуно
нестало.

ГИНИСОВА КЊИГА РЕКОРДА

Недавно сам у Забавнику чита-
ла о „Гинисовој књизи рекорда“,
па те молим да ми одговориш да
ли је та књига преведена код нас.
Ако јесте, где бих могла да је
купим и по којој цени?

Тамара В.
Београд

„Гинисова књига рекорда“ пре-
ведена је и код нас а издала је
„Просвјета“ из Загреба. У Београ-
ду може да се купи у антиквар-
ници „Просвете“, Кнез Михајлова
35, по цени од 360 динара.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Тражим „Лего“ коцкице, мо-
же и некомплетне, цена по
договору. М. Петровић, 11000
Београд, Теразије 6

За беџ Бијелог дугмета нудим
беџ Здравка Чолића, а
за касету „Због тебе“ Здрав-
ка Чолића тражим неку
другу, по договору. Елвис
Гамбиража, 52000 Пула, Бу-
левар Едварда Кардеља 21

Позивам све читаоце који се
баве сакупљањем гумица за
брисање да ми се јаве ради
размене. Ја их имам преко
петсто, из разних земаља,
различитих облика, боја и
мириса. Светлана Вељанов-
ска, 97000 Битољ, Ивана
Милутиновића 64/16

Сакупљам сличице „Живо-
тињско царство“ и недостају
ми бројеви: 103, 172 и 229. У
замјену нудим сличице из
истог албума јер посједујем
око 250 дупликата. Марио
Голуб, 78000 Бањалука, Ива-
на Цанкара 21

За сваку металну значку
шаљем три салвете или јед-
ну папирнату лутку. Марија
Холоши, 23300 Кикинда,
Браће Татића 133

Нудим пет слика разних
састава, глумица, пјевача, по-
жељи, за једну слику или
текст о Брусу Лију и Би-
тлсима. Дражен Шоштрић,
42250 Лепоглава, Будим 66

Молим све читаоце Забав-
ника да ми пошаљу своје
новогодишње честитке али
исписане. Заузврат нудим
разгледнице и салвете. Ја-
смина Којић, 19300 Неготин,
ЈНА 31а, стан 26

Редовни сам читалац Забав-
ника откако сам научио
слова и све бројеве саку-
пљам и коричим их у по
две свеске за сваку годину.
Међутим, изгубио сам број
1469 од 22. фебруара 1980.
тако да сада не могу да у-
коричим свеску. Молим чита-
оце да ми помогну. Саша
Николић, 18000 Ниш, Ко-
мренска 70/10

За металну значку дајем пет
разгледница или 15 маркица.
Дејан Кашић, 11050 Београд,
Мајке Кујунџића 13

У НОВОМ БРОЈУ

ПОЛИТИКА Мозаик

2. ПИТАЊЕ ВЕЛИКЕ НАГРАДНЕ ИГРЕ „ФИЛМОВИ КОЈИ СЕ ПАМТЕ“

Учеснике ове наградне игре очекује 101 вредна награда,
међу којима:

ПОНИ ЕКСПРЕС, ПОНИ БИЦИКЛ,
ФИЛМСКА КАМЕРА, ПОРТАБЛ
ТЕЛЕВИЗОР, ПЕТ ФОТОГРАФСКИХ
АПАРАТА, КЊИГЕ...

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника
изашао је 28. фебруара 1939. године.

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Владимир Горбунов

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Дра-
гослав Антић, Добривоје Арсић,
Драгомир Вуксановић, Неда Жив-
ковић, Радомир Животић, Олга Јан-
ковић, Живорад Љубичић, Воји-
слав Марјановић, др Иван Николић,
Петар Петровић, Снежана Стамен-
ковић (потпредседник), Јелисавета
Суруџић, Невзат Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Ол-
га Вукадиновић, Душан Глушац, Боја-
на Дожић-Стојковић, Владимир Доро-
шев, Светлана Ивановић, Мина
Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крсту-
ловић, Иван Лончар, Петар Милато-
вић, Весна Минић, Ненад Мирковић,
Зора Меденица, Витомир Недељко-
вић, Биљана Орловић, Љубомир
Патрновић, Зоран Петканић, Радоје
Савић, Недељка Сташић, Миленко
Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаме-
нић, Даринка Тодоровић, Зорица
Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИ-
КА“ — ООУР Издања за младе „ПО-
ЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Маке-
донска 29, 11001 Београд. Поштан-
ски фах 124. Телефони: 324-471,
центра 324-191 и 325-761.
Рукописи, фотографије и цртежи
се не враћају. Огласна агенција:
Македонска 35/1, тел. 322-711. На
основу мишљења Републичког се-
кретаријата за културу СР Србије
број 413-2973-02 од 22. I 1973. године
не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 15 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 165,00 динара, по-
лугодишња 330,00 динара, годишња
660,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 330,00 динара,
полугодишња 660,00 динара,
годишња 1.320,00 динара.

Претплата се врши на жиро рачун
број 60801-601-29728 уз обавезну на-
знаку НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Про-
даја — претплата на лист „ПОЛИ-
ТИКИН ЗАБАВНИК“

ЦЕНОВНИК годишње претплате у
страној валути по земљама:
САД \$ 70.—, СР НЕМАЧКА DM
124.—, ФРАНЦУСКА Ffr. 290.—,
ШВЕДСКА Skr. 292.—, ШВАЈЦАРСКА
Sfr. 115.—.

Уплате из иностранства слати
на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА“
код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд,
број: 60811-620-63-257300-00054, уз
обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА на
лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

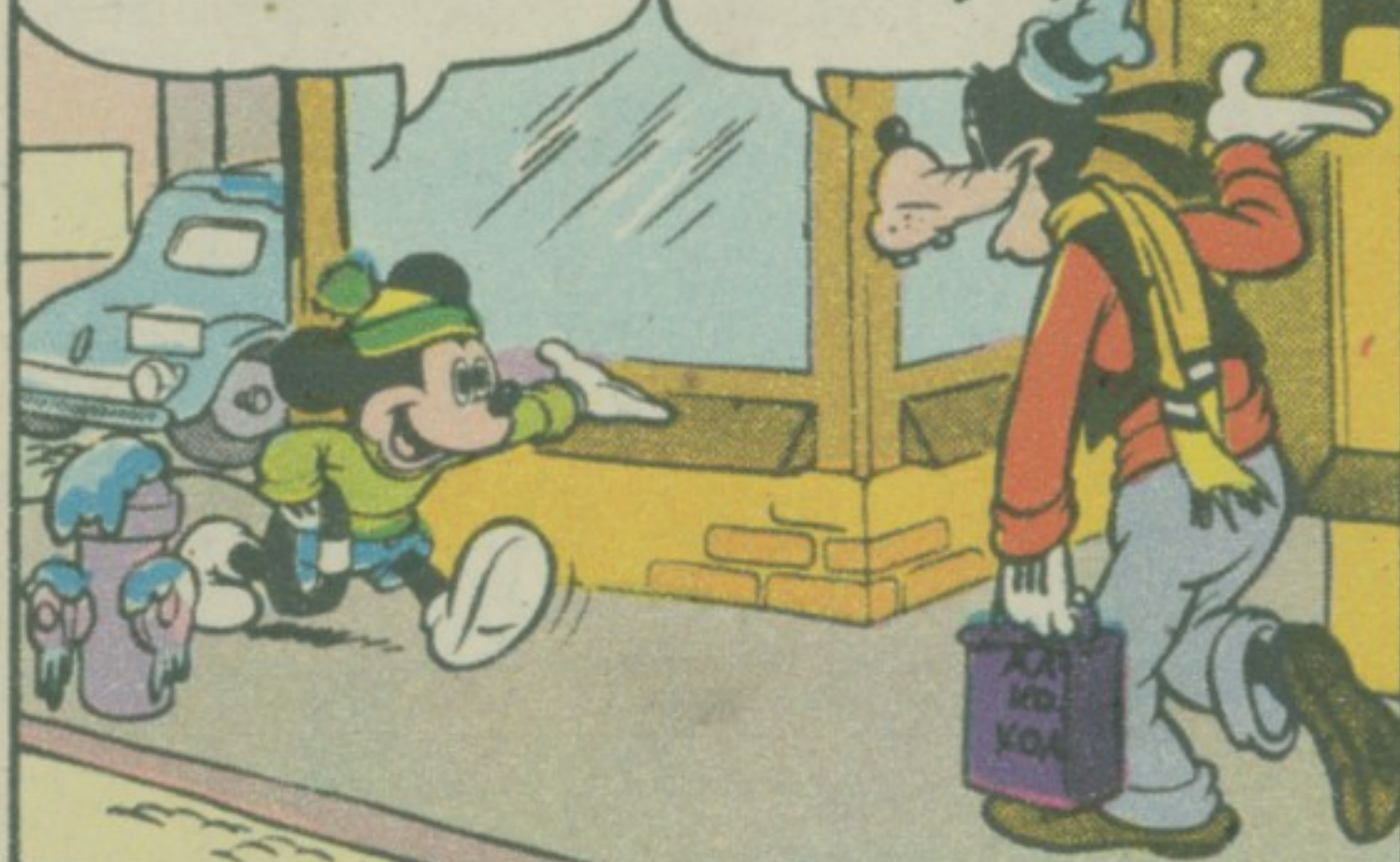
WALT
Disney

МИКИ

ЗДРАВО, ШИЉО!
КУДА НОСИШ
ТАЈ АЛКОХОЛ?

КУКИ! НЕШТО
МИ ВАТРИЦА
СЛАБО
ГОРИ?

БАШ ЈЕ ОНАЈ ШИЉА
СМЕШАН! ВАТРИЦА МУ
СЛАБО ГОРИ! ХА, ХА!

ВАТРИЦА? АЛ-
КОХОЛ?

ОХ!
НЕ!

УПОМОК!
ВАТ-
РА!

СПАШКУ ТЕ, ШИЉО! ДР-
ЖИ ОВО И ЗАВЕЖИ
ЗА НЕШТО У КУКИ!

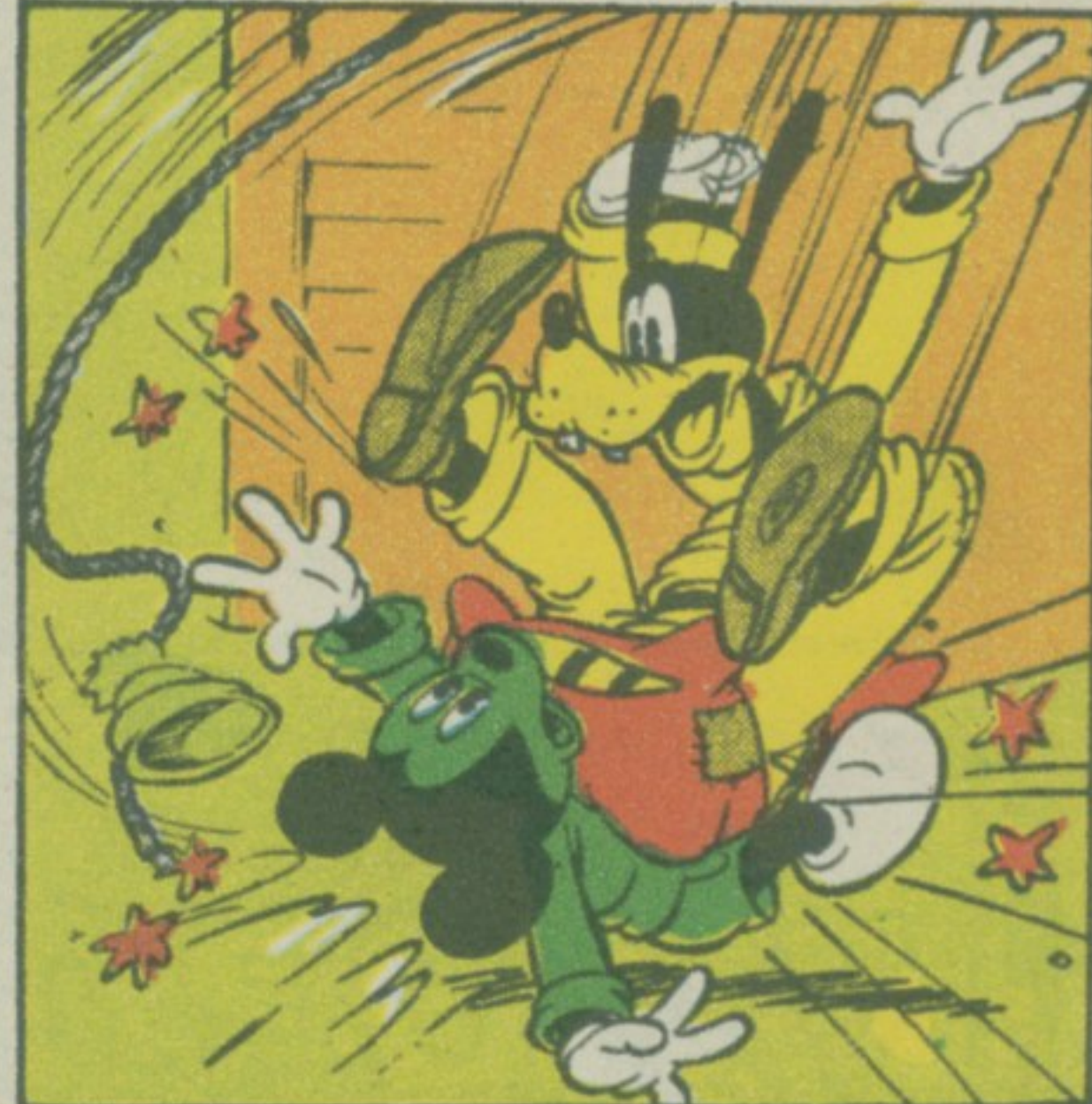
'О... 'ОКУ,
МИКИ!

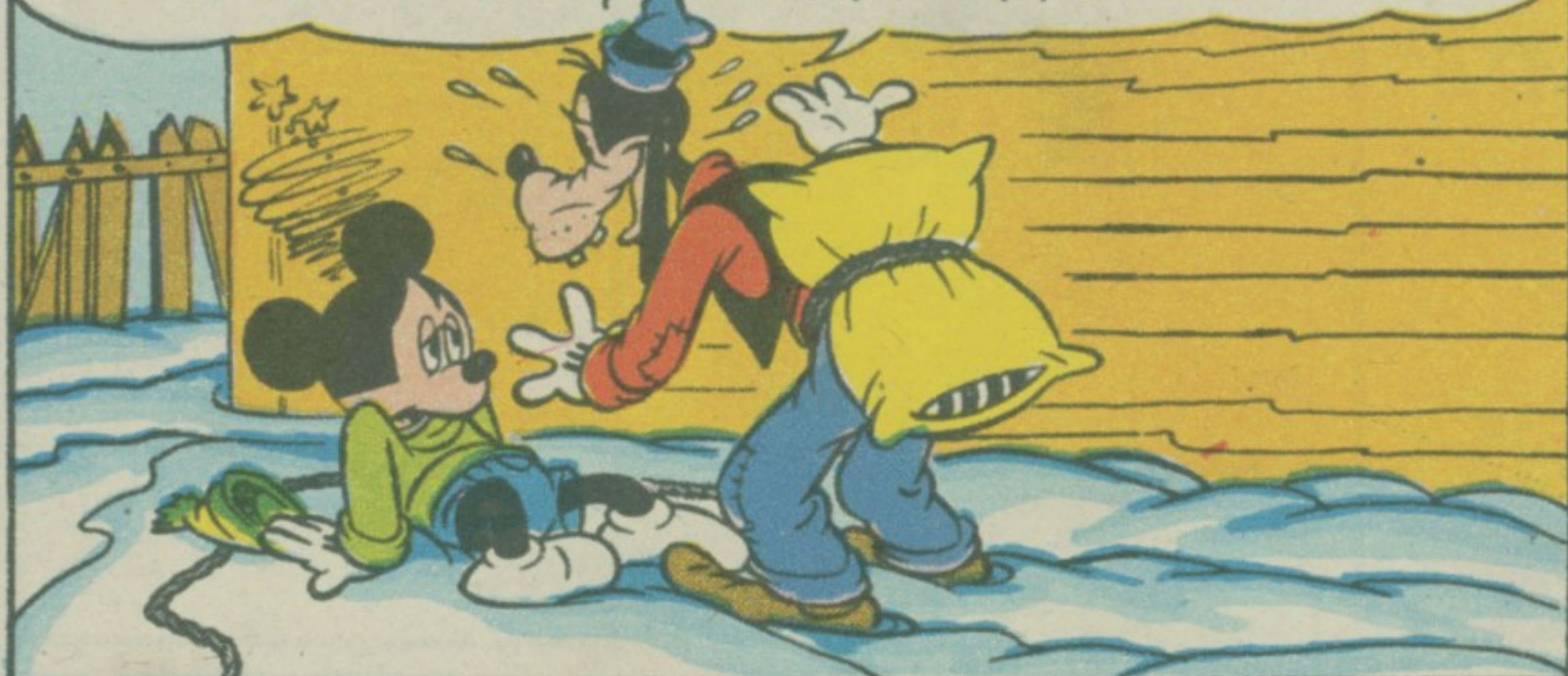
У РЕДУ,
ВЕЗ'О
САМ!

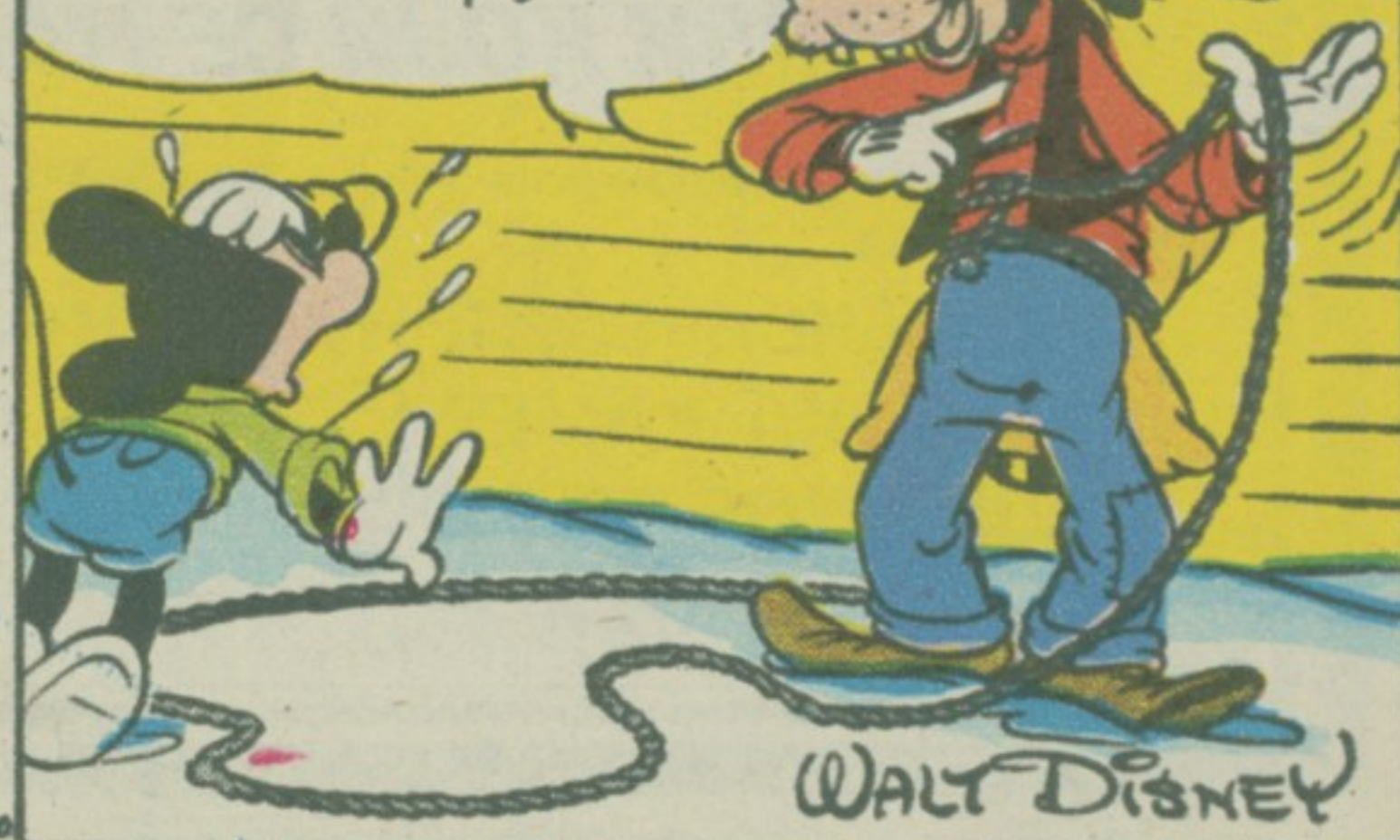
ВУЦИ,
МИКИ! ЈОШ
ЈАЧЕ!

БАШ СИ ТИ ПРАВИ ДРУГАР! СПАС'О СИ МИ ЖИ-
ВОТ ЧЕТРИ ПУТА! ДВАПУТ КАД САМ СЕ ДАВИО,
ЈЕДНОМ НА УЛИЦИ И САД КАД СИ МЕ...

... ТАКО ХРАБРО
СПУСТИО ИЗ КУ-
ЋЕ У ПЛАМЕ-
НУ?

WALT Disney